

ORTAÖĞRETİM
GÜZEL SANATLAR LİSESİ

BATI MÜZİĞİ
TEORİ VE UYGULAMASI
(Türk Halk Müziği)
DERS KİTABI

9

YAZARLAR

Dr. Çağrı ŞEN
Ali ÖZER
İlker ERMiŞ

DEVLET KİTAPLARI
İKİNCİ BASKI

....., 2019

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI .....: 6496
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ.....: 848

Her hakkı saklıdır ve Milli Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metni ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz

Editör

Dr. Ebru ŞEN

Dil Uzmanı

Muharrem DEMİR

Program Geliştirme Uzmanı

Özlem AYDEMİR

Ölçme Değerlendirme Uzmanı

İsmail ŞENER

Rehberlik ve Gelişim Uzmanı

Mevlüt SELVİ

Grafik ve Görsel Tasarım Uzmanı

Taner MÜFTÜOĞLU

ISBN 978-975-11-4414-0

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 18.07.2017 gün ve 10919700 sayılı yazısı ile eğitim aracı olarak kabul edilmiş, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün ..... gün ve ..... sayılı yazısı ile ikinci defa ..... adet basılmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

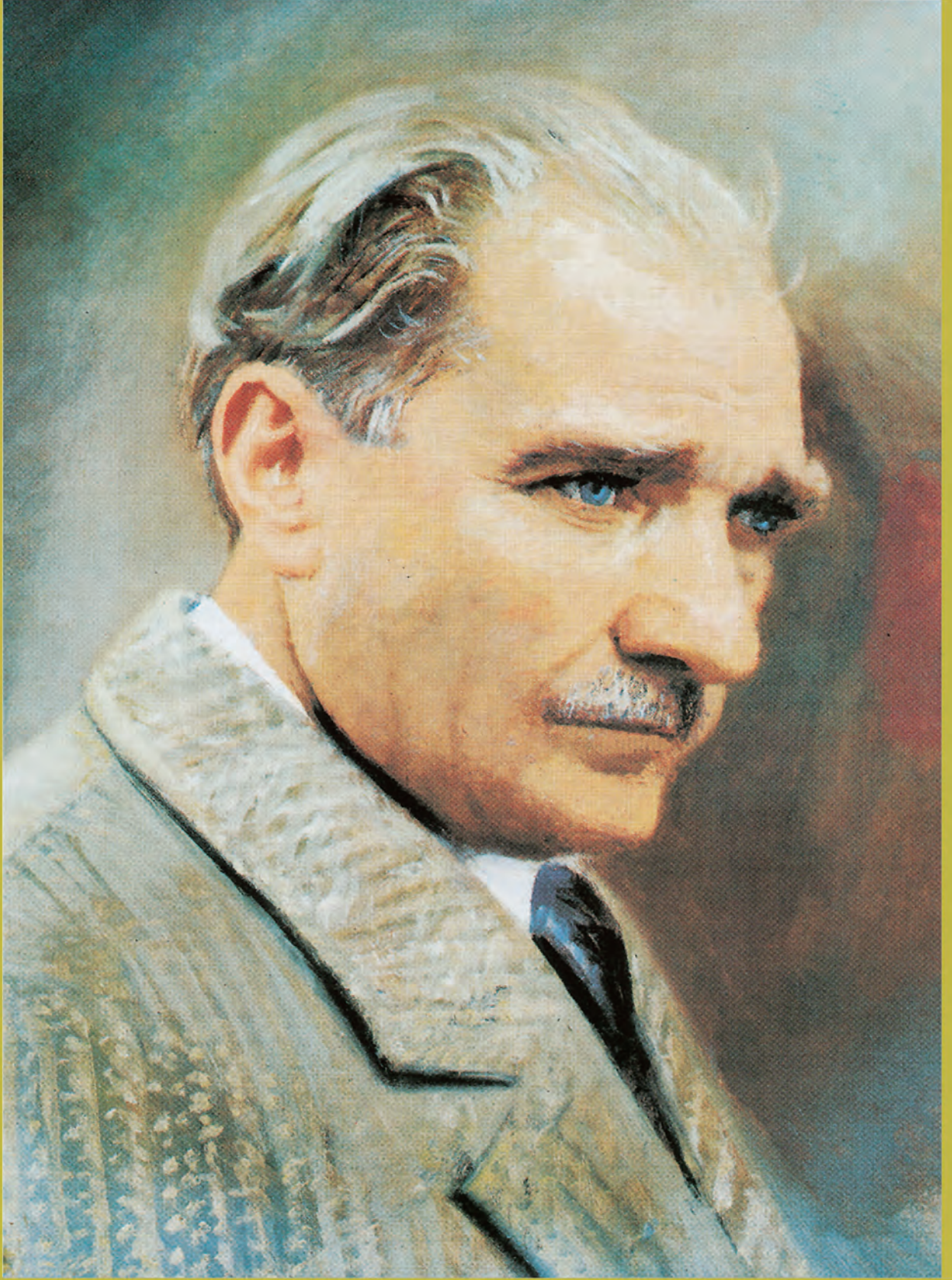
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaid bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İSTİKLÂL MARŞI (*)

Söz: Mehmet Âkif ERSOY
Müzik: Osman Zeki ÜNGÖR

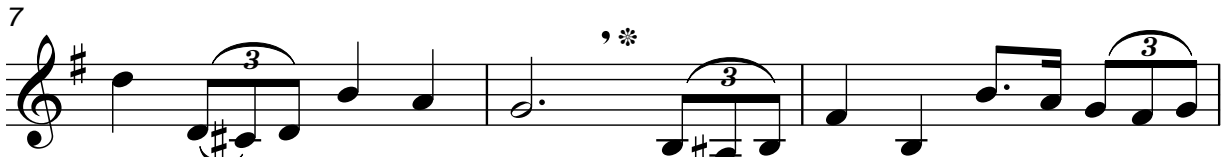
Moderato

① Kork ma söz mez bu şa fak lar da yü zen__ al san
② Çat ma kur ban o la yım çeh re ni ey naz lı hi

cak Sön me den yur du mun üs tün de tü ten en son o cak O
lâl Kah ra man ır kı ma bir gül Ne bu şid det bu ce lâl Sa

be nim_ mil le ti min yıl dı zı dır par la ya cak O be
na ol__maz dö kü len kan la rı mız son ra he lâl Hak kı

nim dir o be nim mil le ti min dir an cak
dır Hak k'a ta pan mil le ti min is tik lâl

(*) İstiklâl Marşı'nın birinci sözlerini söylerken (,) virgül, ikinci sözlerini söylerken ise (*) yıldız işaretlerinin bulunduğu yerlerde nefes alınız.

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE : TEMEL MÜZİK TERİMLERİ

11

Dizek	12
Sol Anahtarı	12
Fa Anahtarı	12
Nota	13
Sus	14
Bitiş Çizgisi	14
Tekrar İşaretleri	14
Değiştirici İşaretler	15
Ölçme ve Değerlendirme	16

2. ÜNİTE : NOTA VE SUS SÜRE DEĞERLERİ

17

Birlik Nota ve Birlik Sus	18
İkilik Nota ve İkilik Sus	18
Dörtlük Nota ve Dörtlük Sus	18
Sekizlik Nota ve Sekizlik Sus	18
Onaltılık Nota ve Onaltılık Sus	19
Otuzikilik Nota ve Otuzikilik Sus	19
Uzatma Noktası ve Uzatma Bağı	21
Üçleme	24
Ölçme ve Değerlendirme	26

3. ÜNİTE : ÖLÇÜ

29

Ölçü	30
Basit Ölçüler	30
Bileşik Ölçüler	32
Eksik Ölçü	33
Ölçü ve Senkop	34
Ölçme ve Değerlendirme	36

4. ÜNİTE : ARALIK BİLGİSİ

39

Aralık	40
Küçük İkili ve Büyük İkili	43
Küçük Üçlü ve Büyük Üçlü	46
Tam Dörtlü, Tam Beşli ve Oktav	49
Küçük Altılı ve Büyük Altılı	56
Küçük Yedili ve Büyük Yedili	59
Artık Dörtlü ve Eksik Beşli	63
Ölçme ve Değerlendirme	69

5. ÜNİTE : DİZİLER	71
Diyatonik Dizi, Kromatik Dizi ve Tam-Ton Dizi	72
Majör Dizi	74
Do Majör Dizi	75
Doğal Minör Dizi	77
Armonik Minör Dizi	78
Melodik Minör Dizi	79
La Minör Dizi	82
Majör ve Minör İlişkisi	84
Ölçme ve Değerlendirme	89
6. ÜNİTE : DO MAJÖR VE LA MİNÖR TONUNDA MÜZİKSEL OKUMA	91
Do Majör Tonunda Müziksel Okuma	92
La Minör Tonunda Müziksel Okuma	129
Ölçme ve Değerlendirme	140
7. ÜNİTE : DO MAJÖR VE LA MİNÖR TONUNDA MÜZİKSEL YAZMA	141
Do Majör Tonunda Müziksel Yazma	142
La Minör Tonunda Müziksel Yazma	158
Ölçme ve Değerlendirme	161
Ölçme ve Değerlendirme Cevap Anahtarı	162
Terimler Sözlüğü	163
Kaynakça	165
Genel Ağ Adresleri	166

KİTABIMIZI TANIYALIM

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Öğrencilerin araştırma, inceleme, gözlem yapma, düşünme ve fikir yürütme becerisi kazanmasını sağlayacak çalışmalar bu bölümde yer alır.

ETKİNLİK

Öğrencilerin müziksel işitme, okuma, yazma becerisini geliştirmeye yönelik kazanımlarını destekleyen, sınıf içinde ve dışında bireysel ve grup hâlinde yapılacak uygulama çalışmalarını içeren bölümdür.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Öğrencilerin verilen konularla ilgili bilgi ve becerilerinin ölçüldüğü, dönüt sağlamayı amaçlayan çalışmalar bu bölümde yer alır.

ETKİNLİK

MÜZİKSEL OKUMA (SOLFEJ)

Bu bölümde, ezgisel nitelikli okuma parçaları, ölçü rakamına, ses sürelerine ve ses yüksekliklerine uygun tonal-makamsal öğeler göz önünde bulundurularak okunur.

ETKİNLİK

RİTMİK OKUMA (BONA)

Bu bölümde verilen okuma parçaları; ölçü rakamına, ses sürelerine dikkat edilerek, ses yükseklikleri ve tonal-makamsal öğeler göz önüne alınmaksızın okunur.

ETKİNLİK

MÜZİKSEL YAZMA (DİKTE)

Bu bölümde, öğretmenin çalacağı ezgisel ve tartımsal nitelikteki eserleri öğrencinin daha önceden öğrendiği bilgilerle birleştirerek yazmasını sağlamak hedeflenmiştir. Ezgisel eserler; ses yükseklikleri, tonal, makamsal öğeler, ölçü rakamı ve ses süreleri göz önünde bulundurularak yazılır (dikte edilir). Ritmik eserler ise ses yükseklikleri, tonal ve makamsal öğeler değil, sadece ölçü rakamı ve ses sürelerine dikkat edilerek yazılır (dikte edilir).

• Konu Başlığı

Ünitede yer alan konuların başlangıcını gösterir.

Karekod ile okutarak resim, video, animasyon, soru ve çözümleri gibi ilave kaynaklara ulaşabileceğiniz kod.

<http://kitap.eba.gov.tr/KodSor.php?KOD=1717>

1. ÜNİTE

TEMEL MÜZİK TERİMLERİ

- Dizek
- Sol Anahtarı
- Fa Anahtarı
- Nota
- Sus
- Bitiş Çizgisi
- Tekrar İşaretleri
- Değiştirici İşaretler

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1. Yazılı bir müzik eseri bulunuz, eserin üzerindeki müzik işaret ve terimlerini inceleyiniz.
2. Müzikte kullanılan işaret ve terimlerin işlevlerini tartışınız.

• Dizek

Konuşma dili gibi müzik dili de yazılabilir ve okunabilir. Müzik, seslerle yaratılan bir sanattır. Müziğin kendine özgü bir dili vardır. Kullandığımız sözcükleri harflerle yazıp okuyabildiğimiz gibi, sesleri de notalarla yazarak okuyabiliriz.

Notaları yazıp okumamıza yarayan düz, yatay ve eşit aralıklı beş çizgiye **dizek (porte)** denir. Dizekteki çizgi ve aralıklar, aşağıdan yukarıya doğru adlandırılır.

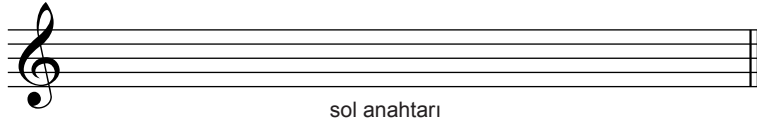
5. çizgi	_____	
4. çizgi	_____	4. aralık
3. çizgi	_____	3. aralık
2. çizgi	_____	2. aralık
1. çizgi	_____	1. aralık

Dizeğin her çizgisi ve her aralığı birer basamaktır.

Sesler; dizekte aşağıdan yukarı çıktıkça inceler (tizleşir), yukarıdan aşağı indikçe ise kalınlaşır (pestleşir).

• Sol Anahtarı

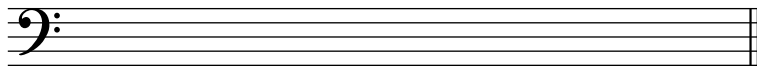
Dizekte notaları adlandırmak için anahtarlara ihtiyaç vardır. Başında anahtar olmayan dizekteki notaları adlandırmak mümkün değildir. Açık olarak da adlandırılan anahtar, işaret ettiği çizgiye adını verir. Notalar buna göre adlandırılır. Sol anahtarı 2. çizgiye kendi adını verdiği için 2. çizgi üzerine yazılan nota "sol" notası olarak adlandırılır. Buna göre dizek üzerindeki diğer notaların adları sol notasına göre belirlenmiş olur.

sol anahtarı

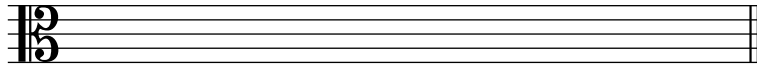
• Fa Anahtarı

Fa anahtarı 4. çizgiye kendi adını verdiği için 4. çizgi üzerine yazılan nota "fa" notası olarak adlandırılır. Buna göre dizek üzerindeki diğer notaların adları fa notasına göre belirlenmiş olur.

fa anahtarı

Not: Sol ve fa anahtarlarının yanı sıra do anahtarı da kullanılmaktadır. Do anahtarı 3. çizgiyi adlandırır.

do anahtarı

Ayrıca sol anahtarının birinci, fa anahtarının üçüncü, do anahtarının iki ve üçüncü çizgilerde kullanılan çeşitleri de vardır.

• Nota

Dizek üzerinde, seslerin yüksekliklerini (tizlik-pestlik) ve sürelerini gösteren işaretlere denir. Notaların biçimleri seslerin süresini, dizekte buldukları yerler de seslerin yüksekliğini (tizlik-pestlik) belirtir. Seslerin yazı dilinde gösterilebilmesi için notalar önemlidir.

Notaların adları ve dizekteki yerleri sol, fa ve do anahtarlarına göre aşağıda gösterilmiştir. Renkli olarak gösterilen **do** notaları aynı ses yüksekliğine sahiptir.

DO RE MI FA SOL LA SI DO

DO RE MI FA SOL LA SI DO

DO RE MI FA SOL LA SI DO

Dizeğin çizgi ve aralıkları, müzikteki bütün sesleri yazmaya yetmediğinde altına ve üstüne konulan ek çizgilerle genişliği artırılır.

Notalar, dizekteki yerlerine göre adlandırılır. Bu nedenle doğru yazılması önemlidir.

ETKİNLİK 1

Aşağıda sol ve fa anahtarlarının çizimi aşamalar halinde gösterilmiştir. Noktalı olarak gösterilen sol ve fa anahtarlarını çizerek her bir dizeğe sırasıyla do, re, mi, fa, sol, la, si ve do notalarını dizekteki yerlerine dikkat ederek yazınız.

ETKİNLİK 2

Aşağıdaki notaların biçimlerini ve dizekteki yerlerini inceleyip noktalı alanlara doğru ise (D) yanlış ise (Y) şeklinde belirtiniz.

.....

• Sus

Müzikte sessiz süreler sus işaretiyle gösterilir. **Es** veya **susku** olarak da adlandırılan suslar, notalar gibi çeşitli sürelerde olabilirler. Aşağıda farklı süre değerlerinde sus işaretleri gösterilmiştir:

Birlik sus

İkilik sus

Dörtlük sus

Sekizlik sus

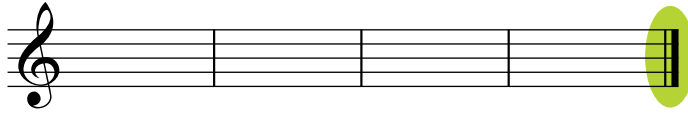
Onaltılık sus

Otuzikilik sus

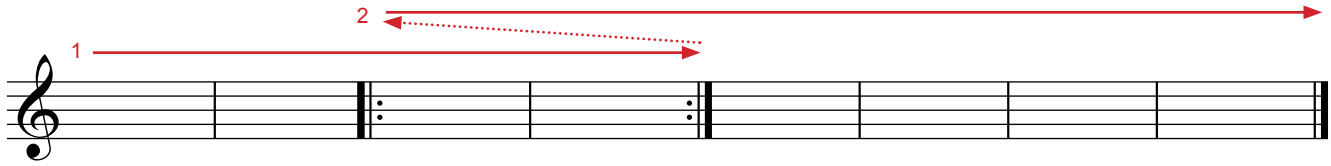
• Bitiş Çizgisi

Eserin bittiğini belirten yan yana çizilmiş iki çizgiye denir. Bu çizgilerden birincisi ince, ikincisi kalındır.

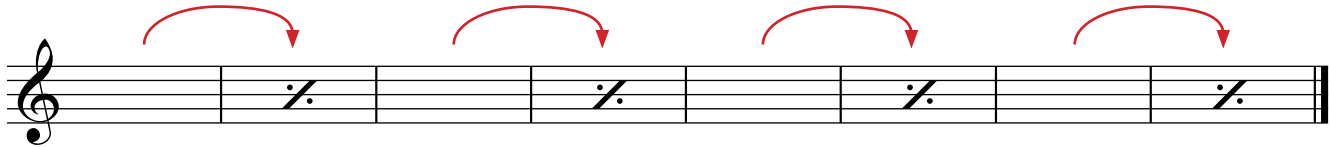

• Tekrar İşaretleri

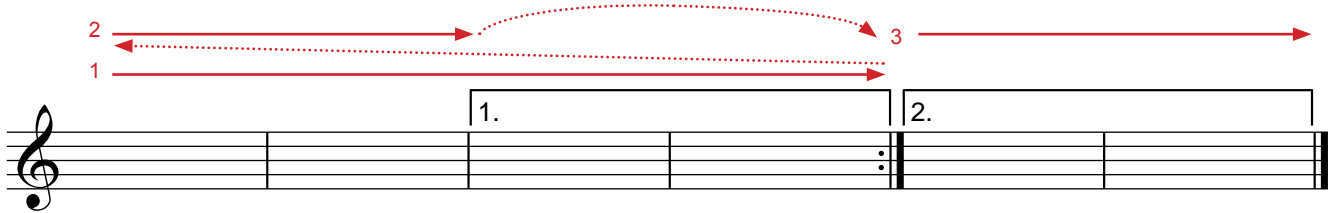
Reprise (Röpriz): Bir eserin bir bölümünü tekrar etmek için kullanılır. Yinelenecek bölümün başına sırasıyla kalın çizgi, ince çizgi, iki nokta; sonuna ise iki nokta, ince çizgi ve kalın çizgi konulur.

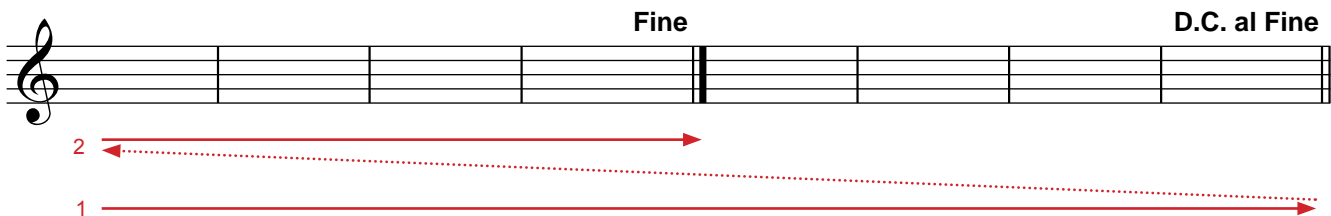
Ölçü Tekrarı İşareti: $\%$ işareti, bir önceki ölçünün tekrar edileceğini gösterir.

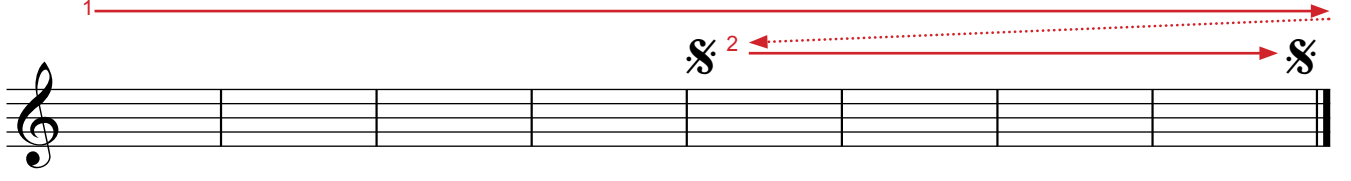
Dolap: Bir tekrarın son ölçüleri değişik ise bu değişiklik, 1 ve 2. dolaplarla gösterilir. Önce 1. dolaptaki ölçüler seslendirilir, tekrardan sonra 1. dolap atlanarak 2. dolaptaki ölçülere geçilir.

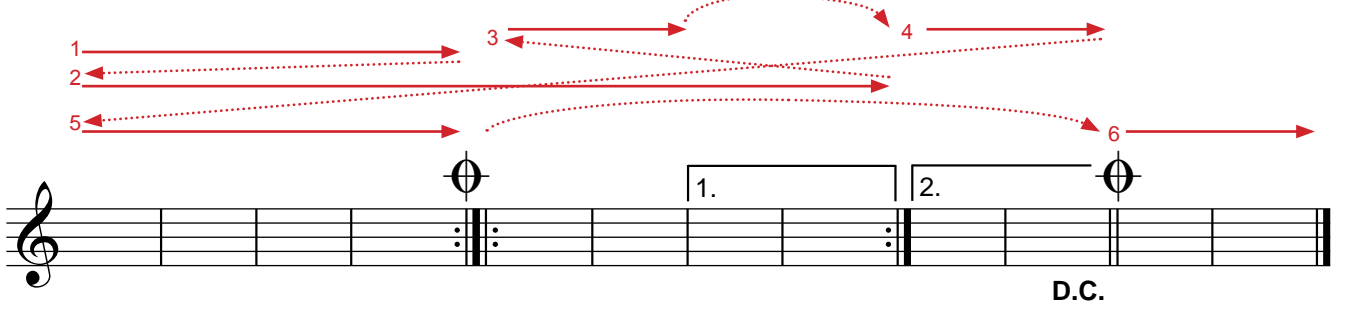
D. C. al Fine (da kapo al fin): Başa dön ve Fine (fin) yazan yerde bitir anlamına gelir.

Segno (Senyö): Yineleme işaretidir. Bir eser üzerinde iki tane bulunur. 2. senyönün görüldüğü yerden 1. senyöye dönülür.

Coda (Koda): "Bitiş için" anlamına gelir. Eser baştan sona tüm yineleme, terim ve belirteçlerine uygun olarak seslendirilir. Tekrar başa dönüldüğünde yinelemeler yapılmadan ilk coda belirtecinden, ikinci codaya geçilerek eser bitirilir.

ETKİNLİK 3

Aşağıdaki ezgide, tekrar işaretlerini göz önünde bulundurarak akışı oklarla gösteriniz ve ezginin bittiği yere bitiş çizgisi yerleştiriniz.

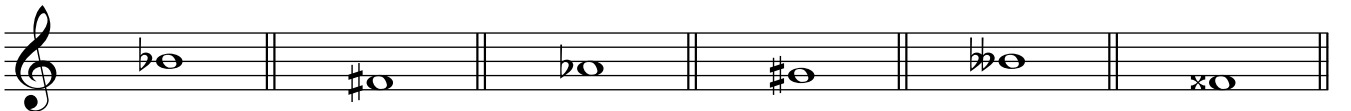

• Değiştirici İşaretler

- # Diyez: Önüne geldiği notayı yarım ses tizleştirir.
- b Bemol: Önüne geldiği notayı yarım ses pestleştirir.
- ♮ Natürel: Diyez ve bemolün etkisini kaldırarak notayı doğal durumuna getirir.
- x Çift diyez: Önüne geldiği notayı iki yarım ses (tam ses) tizleştirir.
- ♭♭ Çift bemol: Önüne geldiği notayı iki yarım ses (tam ses) pestleştirir.

Ölçü içerisinde kullanılan bir değiştirici işaret, aynı ses ile ilgili yeni bir işaret belirtilmedikçe ölçü bitimine kadar geçerlidir.

Ses değiştirici (altere) işaretlerin doğru şekilde yazılışına ilişkin örnekler aşağıda verilmiştir:

ETKİNLİK 4

1. Aşağıdaki değiştiricilerin yazılışlarının doğru ya da yanlış olduklarını noktalı alanlara belirtiniz.

.....

2. Aşağıdaki notaların adını noktalı alanlara yazınız.

.....

3. Aşağıdaki sus işaretlerini, şekillerine dikkat ederek yanlarındaki boşluklara yazıp süre değerlerini noktalı alanlara belirtiniz.

.....

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız.

1. Notaları okuyup yazmaya yarayan eşit aralıklı beş çizgiye ..... denir.
2. Dizek üzerinde sesleri gösteren işaretlere ..... denir.
3. .... dizeğin başına yazılır. Notaları adlandırmaya yarar.
4. Sol anahtarı kullanıldığında çok fazla ek çizgi gerektirecek kalın notaları yazmak için ..... anahtarı gereklidir.
5. Fa anahtarı kullanıldığında çok fazla ek çizgi gerektirecek ince notaları yazmak için ..... anahtarı gereklidir.

B) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi tekrar işareti değildir?

- A) D.C.   B) Fine   C) C D) D E) E

2. Aşağıda verilen tekrar işaretleri uygulandığında harflerle gösterilen sıralamalardan hangisi doğrudur?

- A) ABCDEFGH   B) ABABCDEFEF GH   C) ABABCDEFDGH
D) ABABCDEF GH   E) ABABDEFGH

3. Aşağıdaki ses değiştirici işaretlerin hangisinin yazılışı doğrudur?

2. ÜNİTE

NOTA VE SUS SÜRE DEĞERLERİ

- Birlik Nota ve Birlik Sus
- İkilik Nota ve İkilik Sus
- Dörtlük Nota ve Dörtlük Sus
- Sekizlik Nota ve Sekizlik Sus
- Onaltılık Nota ve Onaltılık Sus
- Otuzikilik Nota ve Otuzikilik Sus
- Uzatma Noktası ve Uzatma Bağı
- Üçleme

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Daha önce öğrendiğiniz nota ve sus değerlerini hatırlayınız. Müzikte neden farklı nota ve sus değerlerine ihtiyaç duyulduğunu düşününüz.

• Birlik Nota ve Birlik Sus

Notanın dizek üzerindeki yeri, adını; biçimi ise süresini belirtir. Seslerin olmadığını anlatmak için de suslar kullanılır. Notalarda olduğu gibi suslar da değişik sürelerdedir.

Yuvarlak, içi boş nota biçimine **birlik nota**; dizeğin üçüncü aralığında, dördüncü çizgiye yapışık şekilde duran sus işaretine de **birlik sus** denir. Birlik nota ve sus, süre bakımından temel olma işlevini taşır. Birlik nota/sus; 2 tane ikilik, 4 tane dörtdük, 8 tane sekizlik, 16 tane onaltılık, 32 tane otuzikilik notaya bölünür (kuramsal olarak daha küçük değerlere de bölünebilir).

 → birlik nota

 → birlik sus

• İkilik Nota ve İkilik Sus

İçi boş ve saplı nota biçimine **ikilik nota**; dizeğin üçüncü aralığında, üçüncü çizgiye yapışık şekilde duran sus işaretine de **ikilik sus** denir.

Süre olarak birlik nota/susun yarısı oranındadır (1/2).

 → ikilik nota

 → ikilik sus

• Dörtdük Nota ve Dörtdük Sus

İçi dolu ve saplı nota biçimine **dörtdük nota**; şekilde görülen sus işaretine de **dörtdük sus** denir.

Süre olarak birlik nota/susun çeyreği (1/4), ikilik nota/susun yarısı oranındadır.

 → dörtdük nota

 → dörtdük sus

• Sekizlik Nota ve Sekizlik Sus

İçi dolu, saplı ve bir çengelli nota biçimine **sekizlik nota**; şekilde görülen sus işaretine de **sekizlik sus** denir.

Süre olarak birlik nota/susun sekizde biri (1/8), dörtdük nota/susun yarısı oranındadır.

 → sekizlik nota

 → sekizlik sus

• Onaltılık Nota ve Onaltılık Sus

İçi dolu, saplı ve çift çengelli nota biçimine **onaltılık nota**; şekilde görülen sus işaretine de **onaltılık sus** denir. Süre olarak birlik nota/susun onaltıda biri ($1/16$), dördlük nota/susun çeyreği, sekizlik nota/susun yarısı oranındadır.

• Otuzikilik Nota ve Otuzikilik Sus

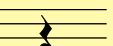
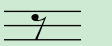
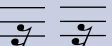
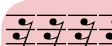
İçi dolu, saplı ve üç çengelli nota biçimine **otuzikilik nota**; şekilde görülen sus işaretine de **otuzikilik sus** denir. Süre olarak birlik nota/susun otuzikide biri ($1/32$), sekizlik nota/susun çeyreği, onaltılık nota/susun yarısı oranındadır.

Nota ve sus işaretlerinin süreleri matematiksel bir oran içindedir. Bu oranlama Tablo 1 ve Tablo 2'de verilmiştir.

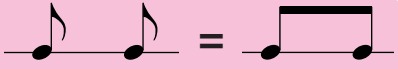
	Birlik nota (4 vuruşluk)
	İkilik nota (2 vuruşluk)
	Dördlük nota (1 vuruşluk)
	Sekizlik nota (1/2 vuruşluk)
	Onaltılık nota (1/4 vuruşluk)
	Otuzikilik nota (1/8 vuruşluk)

Tablo 1. Nota Süre Değerleri

	Birlik sus (4 vuruşluk)
	İkilik sus (2 vuruşluk)
	Dördlük sus (1 vuruşluk)
	Sekizlik sus (1/2 vuruşluk)
	Onaltılık sus (1/4 vuruşluk)
	Otuzikilik sus (1/8 vuruşluk)

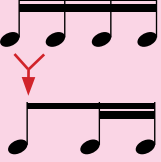
Tablo 2. Sus Süre Değerleri

Art arda gelen sekizlik, onaltılık ve otuzikilik gibi notalar, çengel sayısı kadar çizgiyle birleştirilerek de yazılır.

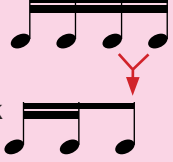

Dörtlük süre içinde yazılmış sekizlik ve onaltılık nota kümeleri, farklı biçimlerde bulunabilirler.

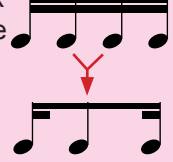
Dörtlük değer in ilk yarısında sekizlik, ikinci yarısında iki onaltılık nota bulunabilir.

Dörtlük değer in ilk yarısında iki onaltılık, ikinci yarısında sekizlik nota bulunabilir.

Dörtlük değer in ilk ve son çeyreğinde onaltılık, tam ortalarında ise sekizlik nota bulunabilir.

ETKİNLİK 5

1. Aşağıdaki ritimleri el çırparak vurunuz.

2. Aşağıdaki ezgileri okuyunuz.

Müziksel okuma çalışmalarında bu işaretin görüldüğü yerlerde soluk alınır.

Durak işareti (puandorg/fermata), üzerine getirildiği nota veya sus işaretini istenildiği kadar uzatır.

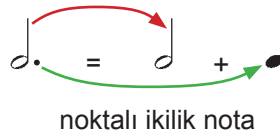
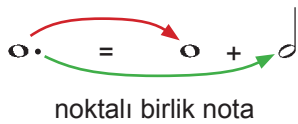

ETKİNLİK 6

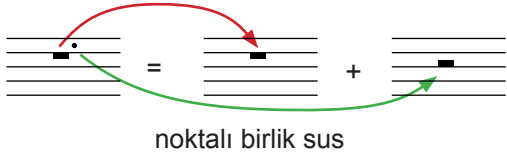
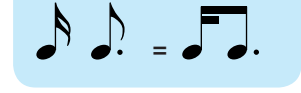
1. "Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Okuma" ünitesindeki nota ve sus süre değerleriyle ilgili solfej ve ritmik okuma (bona) çalışmalarını yapınız (**Sayfa 92/Etkinlik 70**), (**Sayfa 95/Etkinlik 71**), (**Sayfa 100/Etkinlik 72**), (**Sayfa 103/Etkinlik 73**).
2. "Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Yazma" ünitesindeki nota ve sus süre değerleriyle ilgili tartım/ezgi dikte çalışmalarını yapınız (**Sayfa 142/Etkinlik 90**), (**Sayfa 143/Etkinlik 91**), (**Sayfa 144/Etkinlik 92**), (**Sayfa 145/Etkinlik 93**).

• Uzatma Noktası ve Uzatma Bağı

Uzatma Noktası: Sağına geldiği nota veya susun süre değerini yarısı kadar arttıran noktaya denir. Eğer nota veya sus işareti dizek üzerinde çizgiye denk geliyorsa, uzatma noktası çizginin üst tarafına konur.

Noktalı sekizlik nota, yandaki gibi farklı bir yazım şekliyle de kullanılabilir.

noktalı birlik sus

noktalı ikilik sus

noktalı dördlük sus

noktalı sekizlik sus

ETKİNLİK 7

Aşağıdaki notaların toplam süre değerlerini verilen örnekteki gibi yazınız.

Örnek: $\text{♩} + \text{♩} + \text{♩} = \text{♩.}$

$\text{♩} + \text{♩} = \dots$

$\text{♩} + \text{♩} + \text{♩} = \dots$

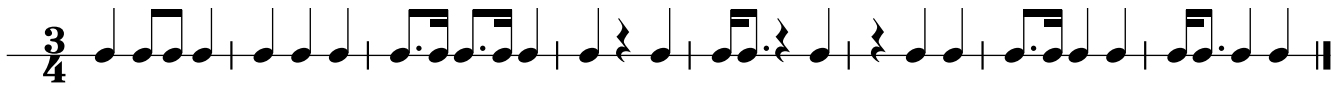
$\text{♩} + \text{♩} = \dots$

$\text{♩} + \text{♩} = \dots$

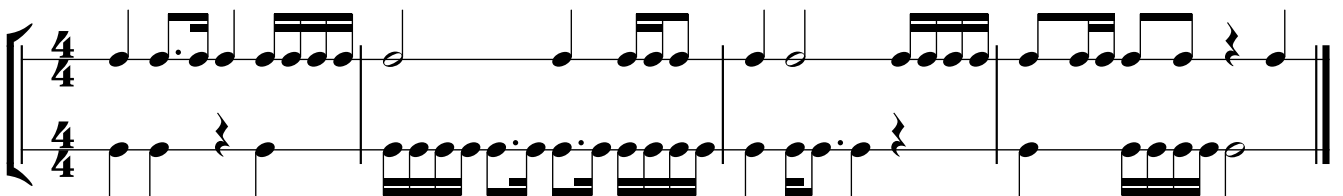

ETKİNLİK 8

1. Aşağıdaki ritimleri el çırparak vurunuz.

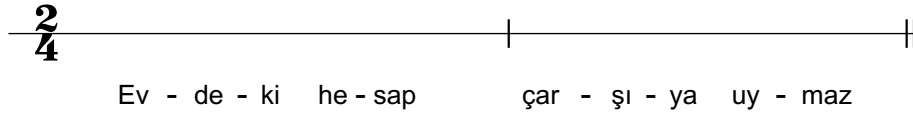
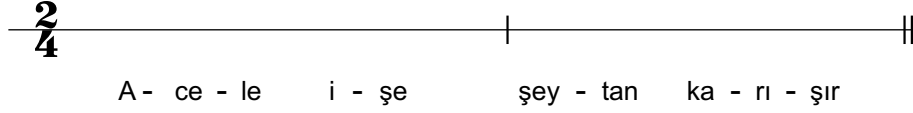
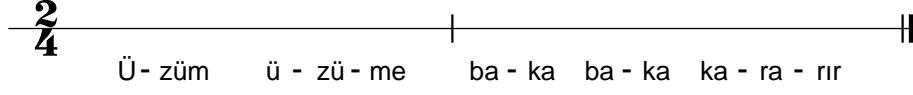

2. Aşağıdaki iki partili ritim çalışmasını arkadaşınızla uygulayınız. Birinci ve ikinci partiyi aranızda değiştirerek çalışmayı tekrarlayınız.

3. Aşağıdaki atasözlerini, örnekteki gibi ritim kalıplarıyla yazınız.

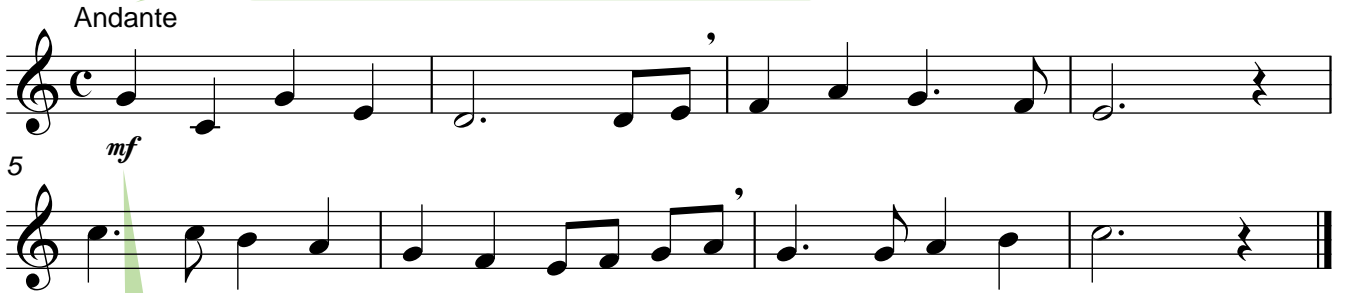
Örnek:

ETKİNLİK 9

Aşağıdaki ezgileri noktalı nota değerlerine dikkat ederek okuyunuz.

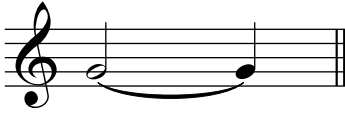
Eserin yavaş hızda seslendirileceğini belirten hız terimidir. Hız terimleri dizeğin üstünde gösterilir.

Mezzoforte: Eserin orta kuvvette seslendirileceğini belirten gürlük terimidir. Gürlük terimleri dizeğin altında gösterilir.

Uzatma Bağı: Adları ve ses yükseklikleri aynı olan ve birbirini takip eden iki notanın bağlanarak tek bir nota gibi seslendirilmesini sağlayan eğri çizgiye denir. Birbirine bağlanan bu iki nota, aynı ölçü içinde olabileceği gibi ardışık iki farklı ölçüde de olabilir.

ETKİNLİK 10

Aşağıdaki ezgileri önce bağlarını yok sayarak, sonra bağlı olarak seslendiriniz.

ETKİNLİK 11

1. "Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Okuma" ünitesindeki uzatma noktası, uzatma bağı ile ilgili solfej ve ritmik okuma (bona) çalışmalarını yapınız ([Sayfa 108/Etkinlik 74](#)), ([Sayfa 110/Etkinlik 75](#)).
2. "Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Yazma" ünitesindeki uzatma noktası, uzatma bağı ile ilgili tartım/ezgi dikte çalışmalarını yapınız ([Sayfa 146/Etkinlik 94](#)), ([Sayfa 147/Etkinlik 95](#)).

• Üçleme

Doğal olarak ikiye bölünebilen bir nota biriminin iki yerine normal olmayan bir şekilde, üç eşit değere bölünmesiyle oluşan ritmik kalıplara **üçleme (triole)** denir.

Tablo 3'de ikiye bölünebilen nota birimlerinin üçe bölünmesiyle oluşan üçlemeler gösterilmiştir.

BİRİM NOTA				
İKİYE BÖLÜNDÜĞÜNDE				
ÜÇE BÖLÜNDÜĞÜNDE				

Tablo 3. Birim notanın ikiye ve üçe bölünmesi

Aşağıdaki örnekte de görüldüğü gibi üçlemelerde 3 rakamı mutlaka yazılmalıdır. Eğer yazılmazsa birim değere eşit olmaz. 3 rakamı nota grubunun altına ya da üstüne yazılabilir.

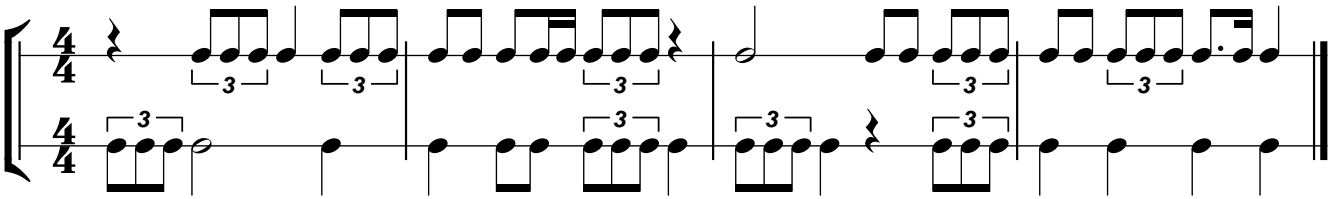
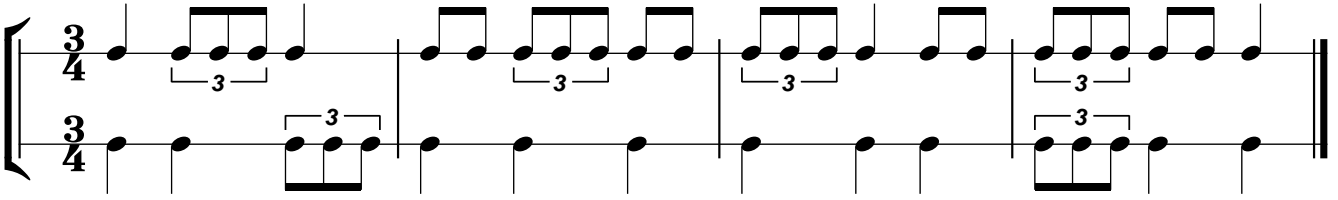

Dörtlük birim içinde yazılmış çeşitli şekillerde üçleme örnekleri:

ETKİNLİK 12

1. İstiklâl Marşı'nı söyleyiniz. Üçlemelerin kullanıldığı sözcükleri bulunuz.
2. Aşağıdaki iki partili ritim çalışmasını arkadaşınızla üçlemelere dikkat ederek uygulayınız. Birinci ve ikinci partiyi aranızda değiştirerek çalışmayı tekrarlayınız.

ETKİNLİK 13

1. "Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Okuma" ünitesindeki üçleme ile ilgili solfej ve ritmik okuma (bona) çalışmalarını yapınız ([Sayfa 113/Etkinlik 76](#)), ([Sayfa 114/Etkinlik 77](#)).
2. "Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Yazma" ünitesindeki üçleme ile ilgili tartım/ezgi dikte çalışmalarını yapınız ([Sayfa 148/Etkinlik 96](#)), ([Sayfa 149/Etkinlik 97](#)).

A) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız.

1. .... notanın değeri dörtlük notanın yarısı kadardır.
2. .... nota, sekizlik notanın çeyreği kadardır.

B) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Süre bakımından aşağıdaki nota ve sus eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) B) C) D) E)

2. Süre bakımından aşağıdaki nota ve sus eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) B) C) D) E)

3. "Gelibolu, Tatvan, Ordu, Van, Adana, Ankara, İzmir, Van" sözcük grubunda, hecelerin ritmik okunuşuna uygun olan tartım kümesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) B) C) D) E)

4.

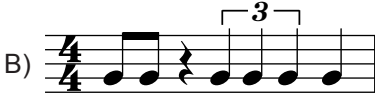

Yukarıdaki tartım kümesi, ritmik okunuşu bakımından aşağıdaki hangi sözcük grubuyla doğru olarak eşleştirilir?

- A) Adana - Ankara - Gelibolu - Bursa
- B) Ankara - Karaman - Gelibolu - İzmir
- C) Karaman - Konya - Tirebolu - Ağrı
- D) Ardahan - Edirne - Adıyaman - İzmir
- E) İstanbul - Ardahan - Adıyaman - Van

5. Noktalı sekizlik notaya, aşağıdaki nota değerlerinden hangisi eklendiğinde toplam değeri dörtlük nota süresine karşılık gelir?

- A) İkiliğe B) Dörtlük C) Sekizlik D) Noktalı sekizlik E) Onaltılık

6. Aşağıdaki ölçülerden hangisi ölçü göstergesine uygun değildir?

A) B) C)

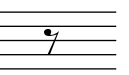

D) E)

7. Aşağıdaki üçlemeler, süre değeri açısından eşleştirildiğinde hangi seçenek doğrudur?

A) B) C)

D) E)

8. Aşağıdaki üçlemeler, süre değeri açısından eşleştirildiğinde hangi seçenek yanlıştır?

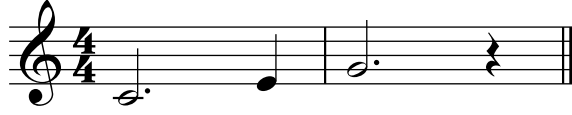
A) B) C)

D) E)

9. Aşağıdakilerden hangisi noktalı birlik notanın (◯•) değerine karşılık gelir?

A) B) C) D) E)

10. Örnekte verilen motif, uzatma bağı ile yazıldığında hangi seçenek doğru olur?

örnek

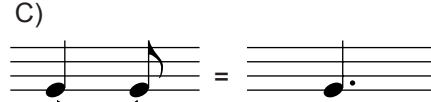

A) B)

C) D)

E)

11. Aşağıdaki nota değeri eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) B)

C) D)

E)

3. ÜNİTE

ÖLÇÜ

- Ölçü
- Basit Ölçüler
- Bileşik Ölçüler
- Eksik Ölçü
- Ölçü ve Senkop

Vals ve marş ritminde eserler dinleyiniz. Dinlediğiniz eserlerin ritmik yapılarını inceleyiniz.

• Ölçü

Bir müzik yapıtının belirli sayıda vuruşa karşılık gelecek şekilde, eşit zamanlara ayrılmış bölümlerine denir. Ölçü (mezur), bir müzik yapıtında yer alan çeşitli nota biçimlerini bir düzen içinde okumayı ve yazmayı sağlar.

Ölçüleri ayırmak için dizeği dikey bölen **ölçü çizgileri** kullanılır.

Ölçüler, belirli bir nota değerine göre oranlanır. Bu değere **birim süre (vuruş)** denir. Dizeğin başına anahardan sonra yazılan **ölçü göstergesi** (ölçü sayısı = ölçü rakamı) temel alınan birim süreyi ve bu birim sürelerden her ölçüde kaç tane bulunduğunu belirtir.

- Örnek:
- $\frac{2}{4}$ → Bir ölçü içinde 2 birim nota bulunacağını gösterir.
  - $\frac{4}{4}$ → Buradaki birim nota dörtlüktür.
  - $\frac{3}{8}$ → Bir ölçü içinde 3 birim nota bulunacağını gösterir.
  - $\frac{8}{8}$ → Buradaki birim nota sekizliktir.

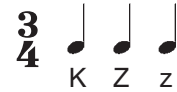
Ölçü göstergesinde birim vuruş, sayı yerine nota şekli çizilerek de gösterilebilir.

- Örnek:
- $\frac{2}{4}$ ya da $\frac{2}{\text{K}}$ $\frac{3}{8}$ ya da $\frac{3}{\text{Z}}$

Ölçülerin ilk zamanları daima kuvvetlidir. İki zamanlı ölçülerde birinci zaman kuvvetli, ikinci zaman zayıftır.

Üç zamanlı ölçülerde birinci zaman kuvvetli, ikinci zaman zayıf, üçüncü zaman ise daha zayıftır.

Dört zamanlı ölçülerde birinci zaman kuvvetli, ikinci zaman zayıf, üçüncü zaman yarı kuvvetli, dördüncü zaman ise daha zayıftır.

Kuvvetli zaman: **K**   Zayıf zaman: **Z**   Yarı kuvvetli zaman: **k**   Daha zayıf zaman: **z** harfleriyle gösterilmiştir.

• Basit Ölçüler

Ölçüyü oluşturan her bir zaman iki eşit parçaya bölünebiliyorsa buna **basit ölçü** denir. Tablo 4'de basit ölçüler verilmiştir.

BASİT ÖLÇÜLER			
İKİ ZAMANLI	$\frac{2}{4}$	$\frac{2}{2}$	
ÜÇ ZAMANLI	$\frac{3}{8}$	$\frac{3}{4}$	$\frac{3}{2}$
DÖRT ZAMANLI	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{2}$	

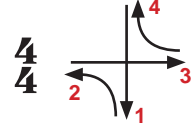
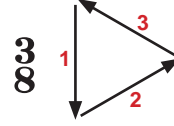
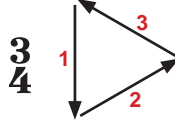
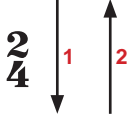
Tablo 4. Basit ölçüler

Müziksel okuma yaparken notaların sürelerini ölçmek için vuruş yapmak gerekir. Vuruş, birim notaya göre yapılır. Örneğin $\frac{4}{4}$ ölçüde birim nota dördlüktür. Her dördlüğe bir vuruş yapılır.

$\frac{3}{8}$ ölçüde birim nota sekizliktir. Her sekizliğe bir vuruş yapılır.

Müziksel okuma çalışmaları yaparken vuruşlar, başlangıç seviyesinde **birime**, belli bir ritim ve ölçü bilincine ulaştıktan sonra da **ölçüye** göre vurulmalıdır.

Ölçüye göre vuruşlar aşağıdaki gibi yapılır.

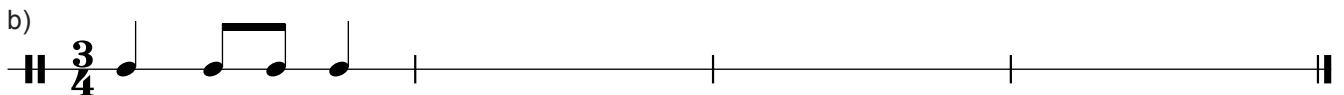

ETKİNLİK 14

1. Aşağıda verilen ritim kümelerinin ölçü çizgilerini, ölçü göstergesine uygun olarak yerleştiriniz.

2. Aşağıdaki ritim cümlelerini dördlük ve sekizlik nota ya da suslar kullanarak tamamlayınız.

ETKİNLİK 15

1. “Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Okuma” ünitesindeki basit ölçü ile ilgili solfej ve ritmik okuma (bona) çalışmalarını yapınız (**Sayfa 116/Etkinlik 78**), (**Sayfa 117/Etkinlik 79**).

2. “Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Yazma” ünitesindeki basit ölçü ile ilgili tartım/ezgi dikte çalışmalarını yapınız (**Sayfa 150/Etkinlik 98**), (**Sayfa 151/Etkinlik 99**).

• Bileşik Ölçüler

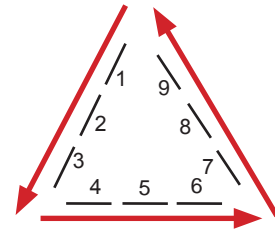
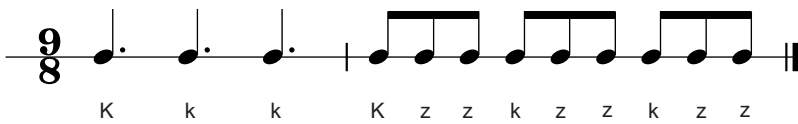
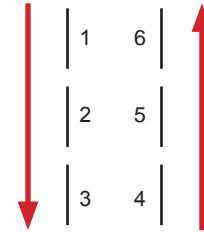
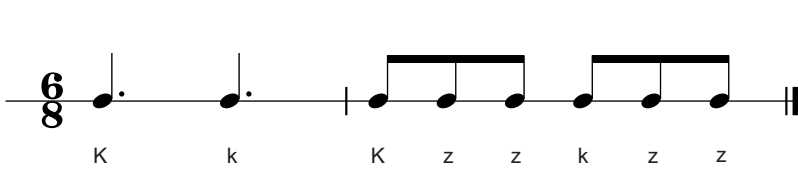
Ölçüyü oluşturan birimler üç eşit parçaya bölünebiliyorsa bu ölçü türüne **bileşik ölçü** denir. Bileşik ölçülerde birim vuruş, noktalı notalardır. Tablo 5'de bileşik ölçüler verilmiştir.

BİLEŞİK ÖLÇÜLER		
İKİ ZAMANLI	$\frac{6}{8}$ 	$\frac{6}{4}$
ÜÇ ZAMANLI	$\frac{9}{8}$ 	$\frac{9}{4}$
DÖRT ZAMANLI	$\frac{12}{8}$ 	$\frac{12}{4}$

Tablo 5. Bileşik ölçüler

Bileşik ölçülerde yazılmış yapıtları okurken birim vuruş olan noktalı değere vuruş yapılmalıdır. Örneğin:

$\frac{6}{8}$ ölçüde (sekizlik) yerine (üç sekizlik) değere vuruş yapılmalıdır.

ETKİNLİK 16

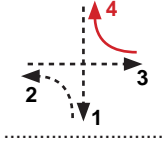
1. "Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Okuma" ünitesindeki bileşik ölçü ile ilgili solfej ve ritmik okuma (bona) çalışmalarını yapınız (**Sayfa 119/Etkinlik 80**), (**Sayfa 121/Etkinlik 81**).
2. "Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Yazma" ünitesindeki basit ve bileşik ölçü ile ilgili tartım/ezgi dikte çalışmalarını yapınız (**Sayfa 152/Etkinlik 100**), (**Sayfa 153/Etkinlik 101**).

• Eksik Ölçü

İlk ölçü, bazı eserlerde belirtilen birimlerden (ölçü sayısından) eksik olarak başlayabilir. Böyle ölçülere **eksik ölçü (auftakt)** denir. Eksik kalan süre, bölümlerin ya da eserin sonunda tamamlanır. Eksik ölçü, ölçülerdeki vuruş özelliklerini (kuvvetli-zayıf) değiştirmez.

Aşağıda eksik ölçü ile başlayan örnek bir ezgi verilmiştir. Ölçü göstergesine göre eksik ölçünün hangi zamanda başlayacağı ise şekilde kırmızı renkli okla gösterilmiştir.

ETKİNLİK 17

1. Aşağıdaki eksik ölçü ile başlayan ezgileri okuyunuz, hangi zamanda başlayacaklarını yukarıdaki örnekte olduğu gibi noktalı alanlara çizerek gösteriniz.

2. Aşağıdaki eksik ölçülü tartım kümesinin son ölçüsünü eksik ölçüyü tamamlayacak şekilde oluşturunuz.

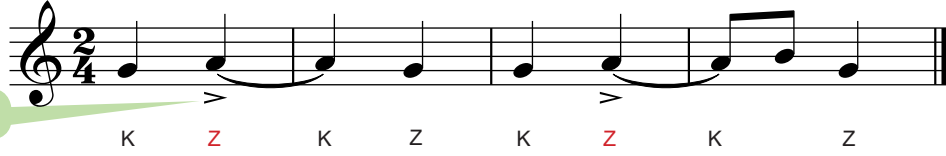
ETKİNLİK 18

1. "Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Okuma" ünitesindeki eksik ölçü ile ilgili solfej ve ritmik okuma (bona) çalışmalarını yapınız (**Sayfa 123/Etkinlik 82**), (**Sayfa 124/Etkinlik 83**).

2. "Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Yazma" ünitesindeki eksik ölçü ile ilgili tartım/ezgi dikte çalışmalarını yapınız (**Sayfa 154/Etkinlik 102**), (**Sayfa 155/Etkinlik 103**).

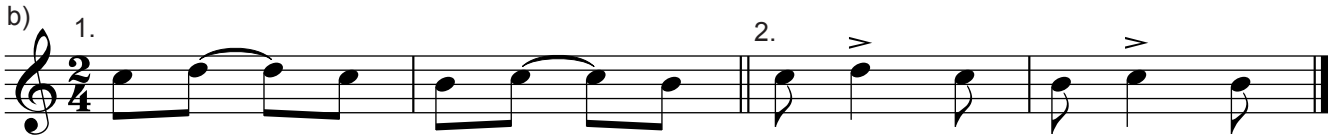
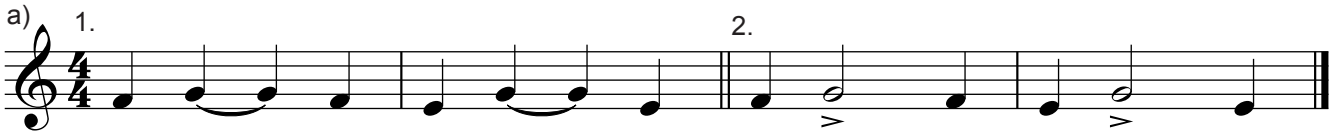
• Ölçü ve Senkop

Ölçü içindeki zamanlardan bazılarının kuvvetli, bazılarının da zayıf olduğu daha önce belirtilmişti. Bir sesin zayıf vuruş/zamanda başlayıp kuvvetli vuruş/zamana uzaması ve tekrar zayıf vuruş/zamanda bitmesine **senkop (aksatım)** denir.

“Z” ile gösterilen vuruşlar zayıf zaman olmasına karşın, kuvvetli zamanla birleştiği için vurgulu okunur.

Bağlı ve bağımsız yazım şekilleriyle çeşitli senkop örnekleri:

Diğer ölçü ve birime eklenerek devam eden senkop örnekleri:

ETKİNLİK 19

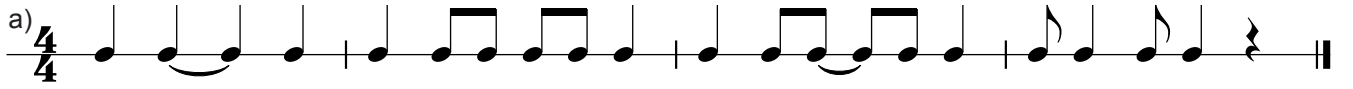
1. Aşağıdaki senkoplu tartım kümelerinin bonasını yapınız.

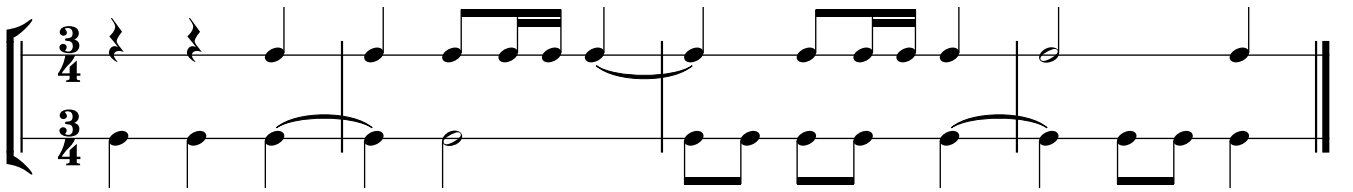
2. Aşağıda bağlı yazılan senkoplu notaları, başsız olarak yeniden yazınız. Senkoplu notaları işaretleyiniz.

3. Aşağıdaki ritim kalıplarını okuyarak senkoplu notaları gösteriniz.

4. Aşağıdaki ritim kalıbını arkadaşınızla okuyunuz. Birinci ve ikinci partiyi değiştirerek tekrar okuyunuz.

5. Aşağıdaki ezgiyi senkoplu notalara dikkat ederek okuyunuz.

ETKİNLİK 20

1. "Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Okuma" ünitesindeki senkop ile ilgili solfej ve ritmik okuma (bona) çalışmalarını yapınız ([Sayfa 126/Etkinlik 84](#)), ([Sayfa 127/Etkinlik 85](#)).
2. "Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Yazma" ünitesindeki senkop ile ilgili tartım/ezgi dikte çalışmalarını yapınız ([Sayfa 156/Etkinlik 104](#)), ([Sayfa 157/Etkinlik 105](#)).

A) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız.

1. .... müzik yapıtında yer alan nota biçimlerini bir düzen içinde okumayı ve yazmayı sağlar.
2. Ölçüleri ayırmak için kullanılan ve dizeği dikey bölen çizgilere ..... denir.

B) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi $\frac{3}{4}$ ölçü göstergesinin vurgularını gösterir?

- A) KkZ   B) KZK   C) KZz   D) KZk   E) KZzk

2. Aşağıdakilerden hangisi $\frac{4}{4}$ ölçü göstergesinin vurgularını gösterir?

- A) KZKz   B) KZzZ   C) KZkK   D) KZkz   E) KZzk

3. Aşağıdakilerden hangisi basit ölçü değildir?

- A) $\frac{2}{4}$ B) $\frac{2}{2}$ C) $\frac{4}{4}$ D) $\frac{6}{8}$ E) $\frac{3}{4}$

4. Aşağıdaki ölçü vuruşlarından hangisi doğrudur?

A)

B)

C)

D)

E)

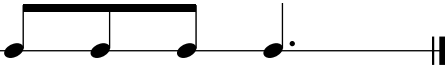

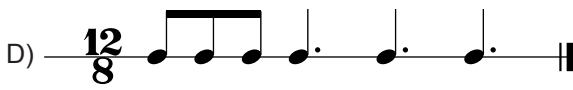

5. Aşağıdaki ölçü göstergesi ile ilgili eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) $\frac{2}{4}$ ya da $\frac{2}{2}$ B) $\frac{3}{4}$ ya da $\frac{3}{2}$ C) $\frac{4}{4}$ ya da $\frac{4}{4}$
- D) $\frac{4}{2}$ ya da $\frac{4}{2}$ E) $\frac{3}{8}$ ya da $\frac{3}{4}$

6. Aşağıda verilen ölçü göstergelerinden hangisi bileşik ölçü değildir?

- A) $\frac{6}{8}$ B) $\frac{9}{8}$ C) $\frac{12}{8}$ D) $\frac{3}{4}$ E) $\frac{6}{4}$

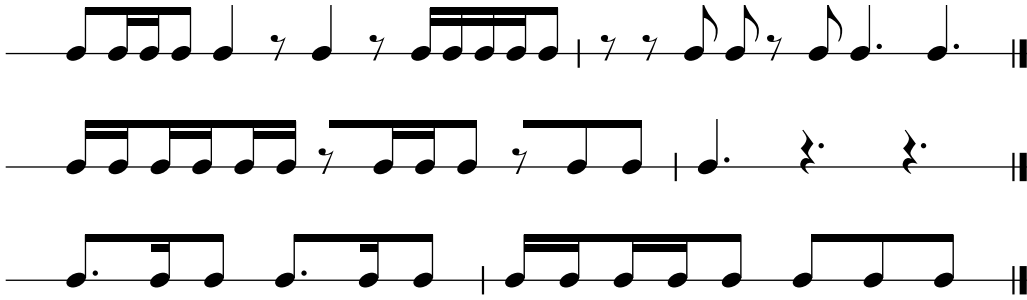
7. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinin ölçü sayısı yanlış yazılmıştır?

- A) $\frac{6}{8}$ B) $\frac{9}{8}$
- C) $\frac{6}{4}$ D) $\frac{12}{8}$
- E) $\frac{9}{4}$

8. Soldaki ritim kümesinin ölçü göstergesi aşağıdakilerden hangisidir?

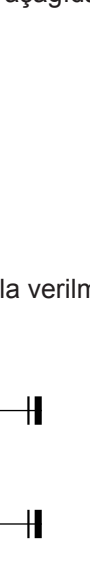
- A) $\frac{3}{4}$ B) $\frac{6}{8}$ C) $\frac{9}{8}$ D) $\frac{12}{8}$ E) $\frac{3}{8}$

9. Aşağıdaki tartım kümelerine ait ölçü göstergeleri seçeneklerin hangisinde doğru sırayla verilmiştir?

- A) $\frac{9}{8}$ $\frac{9}{8}$ $\frac{6}{8}$ B) $\frac{6}{8}$ $\frac{9}{8}$ $\frac{12}{8}$ C) $\frac{12}{8}$ $\frac{9}{8}$ $\frac{6}{8}$ D) $\frac{12}{8}$ $\frac{6}{8}$ $\frac{6}{8}$ E) $\frac{3}{8}$ $\frac{9}{8}$ $\frac{9}{8}$

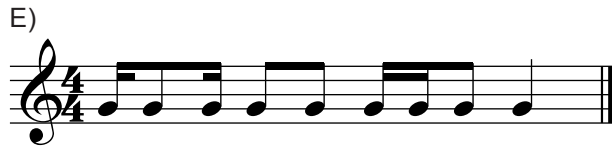
10. Aşağıdaki ölçülerin hangisinde senkop vardır?

- A)   B)   C)
- D)   E)

11. Örnekte verilen senkoplu ölçünün bağımsız yazımı aşağıdakilerden hangisidir?

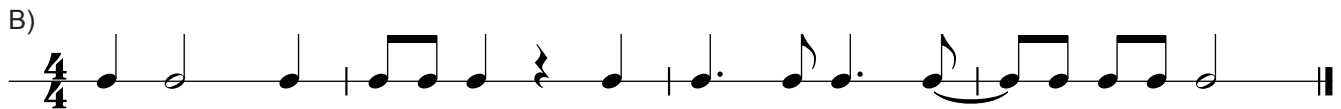
örnek

12. Örnekte verilen tartım cümlesindeki nota değerleri bir kat büyütülürse ortaya çıkan yeni tartım cümlesi seçeneklerden hangisi olur?

örnek

4. ÜNİTE

ARALIK BİLGİSİ

- Aralık
- Küçük İkili ve Büyük İkili
- Küçük Üçlü ve Büyük Üçlü
- Tam Dörtlü, Tam Beşli ve Oktav
- Küçük Altılı ve Büyük Altılı
- Küçük Yedili ve Büyük Yedili
- Artık Dörtlü ve Eksik Beşli

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Piyanoda beyaz ve siyah tuşların dizilişini inceleyiniz. Siyah tuşların hangi seslerin arasında bulunmadığını belirleyiniz. Tuşların birbirine yakınlık-uzaklık derecelerini tartışınız.

• Aralık

Aralık bilgisi, müzik eğitiminin temel konulardan biridir. Aynı zamanda iyi bir solfej eğitiminin de temelini oluşturur. Doğru seslerle solfej okuyabilmek, çalınan sesleri doğru duyabilmek ve yazabilmek için aralık bilgisi ön koşuldur. Solfej eğitiminin yanı sıra çalgı, şan vb. müzik alanları için de aralık bilgisi gerekmektedir. Müziğin daha ileri konularında da (armoni, kontrpuan, orkestrasyon öğrenirken ve beste yaparken) aralık bilgileri temel dayanağımızdır.

Ardışık ya da aynı anda duyulan iki ses arasındaki yükseklik (incelik-kalınlık) farkına **aralık** denir. İki ses arasındaki uzaklığa göre adlandırılan aralıklar art arda duyulursa **melodik (ezgisel)**, aynı anda duyulursa **armonik aralık** adını alır. Ezgisel aralıklar yatay, armonik aralıklar dikey yazılır.

Aralıkları ölçerken ikinci sesin birinci sese olan uzaklığı hesaplanır. İkinci ses, birinci sese göre çıkıcı veya inici olabilir ya da aynı ses tekrarlanabilir.

Aralıkları; üçlü, beşli vb. şekilde adlandırmak yeterli değildir. İçerdikleri tam ve yarım aralık sayısına göre de nitelendirmek gerekir. Bir aralığın bütün özellikleriyle bilinmesine **aralığın tanımlanması** denir. Bir aralığın tanımlanması için sırayla üç işlem yapılır:

- 1. Adlandırma:** Aralığı oluşturan seslerle belirlenir; sesler sayılır, aralığın kaçlı olduğu bulunur. Örneğin; do-re **2'li** aralığı, do-mi **3'lü** aralığı, do-si **7'li** aralığı gibi.
- 2. Ölçme:** Aralığı oluşturan iki ses arasındaki perdelere göre ölçülür. Ses aralıkları birer birer ölçülür ve toplanır. Örneğin; do – mi aralığı 2 perdedir, fa-si aralığı 3 perdedir.
- 3. Nitelendirme:** Bir aralığın tam-eksik-artık, büyük-küçük olarak nitelendirilmesidir. Aralıkları nitelendirmek için küçük, büyük, tam, artık, eksik gibi tanımlar kullanılır. Örneğin; do-fa aralığı 4'lü aralıktır. Arasında 2,5 perde bulunan 4'lü aralık tam 4'lüdür.

Tam sözcüğü 1'li, 4'lü, 5'li, 8'li aralıklar için kullanılır.

Küçük-büyük sözcükleri 2'li, 3'lü, 6'lı 7'li aralıklar için kullanılır.

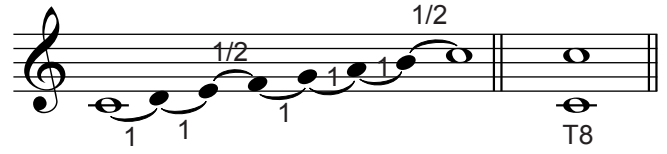
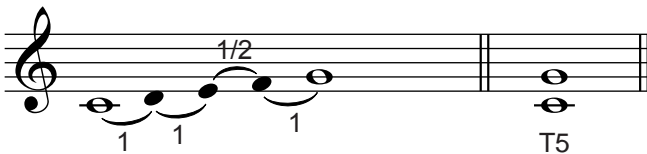
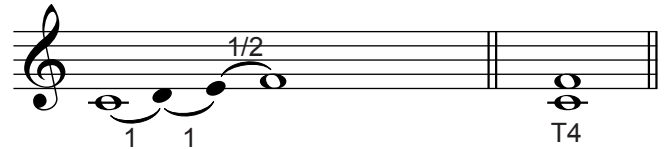
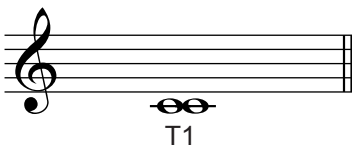
Artık-eksik sözcükleri tüm aralıklar için kullanılır.

Aralık	1'li	2'li	3'lü	4'lü	5'li	6'lı	7'li	8'li
Tam	✓			✓	✓			✓
Küçük – Büyük		✓	✓			✓	✓	
Artık – Eksik	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

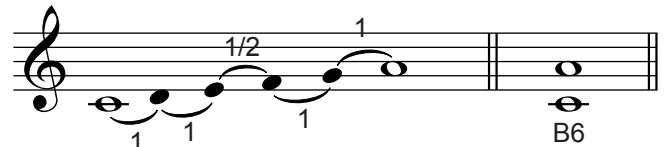
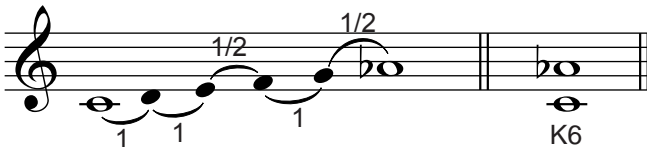
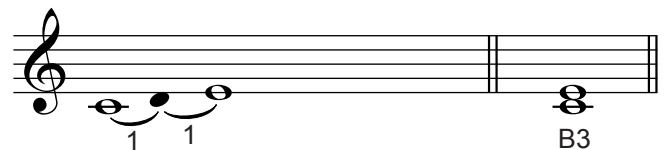
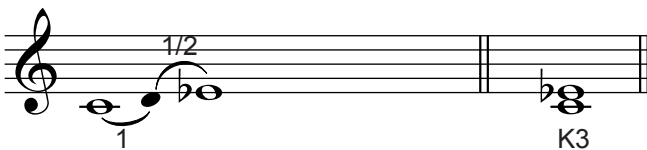
Tablo 6. Aralıkları adlandırma-nitelendirme ilişkisi

Aralıklar en temel biçimde, aralığı oluşturan seslerin kaynaşma derecesine göre tam uyumlu (consonant), yarı uyumlu (semi-consonant) ve uyumsuz aralıklar (dissonant) olarak sınıflandırılır.

Tınlayışları açısından birbiriyle tam kaynaşan uyumlu seslerin oluşturduğu tam 1'li, tam 4'lü, tam 5'li ve tam 8'li aralıklar **tam uyumlu** aralıklardır.

Büyük 3'lü, küçük 3'lü, büyük 6'lı ve küçük 6'lı aralıklar **yarı uyumlu** aralıklardır.

Tınlayışları açısından birbiriyle kaynaşmayan uyumsuz seslerin oluşturduğu büyük 2'li, küçük 2'li, büyük 7'li, küçük 7'li, artık 4'lü ve eksik 5'li aralıklar **uyumsuz** aralıklardır.

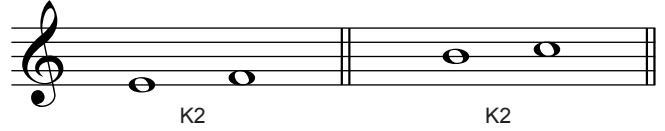
Tınlayışları açısından uyumsuz, yarı uyumlu ve tam uyumlu aralıklar Tablo 7'de gösterilmiştir.

						DO2	DO2								
						si	K2	K2	si						
				LA	B2	K3	K3	B2	LA						
		SOL	B2	B3	T4	T4	B3	B2	SOL						
		FA	B2	B3	A4	T5	T5	A4	B3	B2	FA				
	Mi	K2	K3	T4	T5	K6	K6	T5	T4	K3	K2	Mi			
	RE	B2	K3	T4	T5	B6	K7	K7	B6	T5	T4	K3	B2	RE	
DO1	B2	B3	T4	T5	B6	B7	T8	T8	B7	B6	T5	T4	B3	B2	DO1

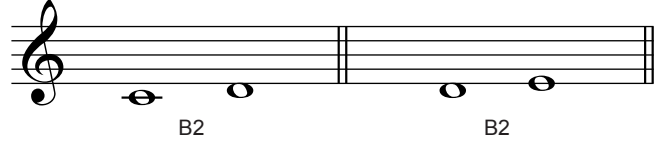
Tablo 7. Ses yüksekliklerine göre aralıkların uyumluluk/uyumsuzluk sınıflandırması

• Küçük İkili ve Büyük İkili

Küçük İkili Aralık (K2): Arasında yarım ses bulunan ikili aralığa denir.

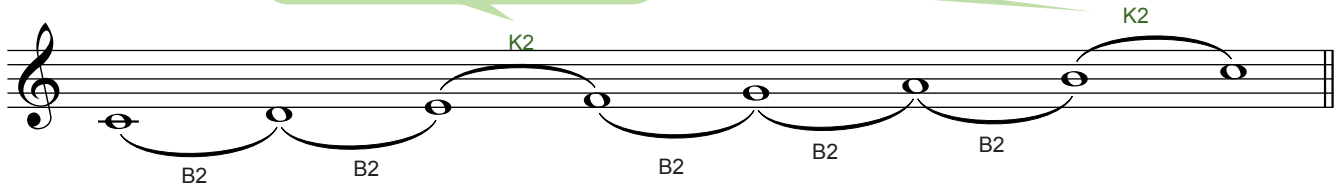

Büyük İkili Aralık (B2): Arasında tam ses bulunan ikili aralığa denir.

K2'li ve B2'li uyumsuz (disonant) aralıklardır.

Mi-fa ve si-do aralıkları doğal olarak yarım ses aralıklardır.

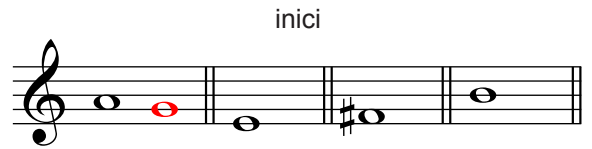
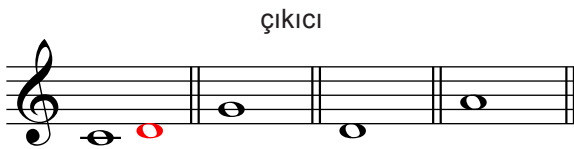

ETKİNLİK 21

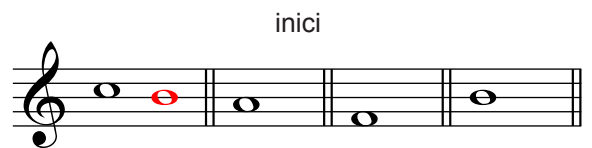
1. Aşağıdaki aralıkları örnekte olduğu gibi adlandırınız.

2. Aşağıda verilen seslerle çıkıcı ve inici B2'li aralık kurunuz ve seslendiriniz.

3. Aşağıda verilen seslerle çıkıcı ve inici K2'li aralık kurunuz ve seslendiriniz.

4. Aşağıda armonik (dikey) olarak verilen **ikili** aralıkların adlarını noktalı alanlara yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

5. Aşağıda verilen seslerin üzerine, belirtilen armonik (dikey) aralıkları kurunuz.

B2

B2

B2

K2

K2

6. Aşağıda verilen seslerin altına, belirtilen armonik (dikey) aralıkları kurunuz.

K2

K2

B2

B2

B2

ETKİNLİK 22

1. Öğretmeninizin çalacağı ikili aralıkları, seslerini belirtmeksizin sadece şifreleriyle (**B2**, **K2**) yazınız.

.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....

2. Öğretmeniniz tarafından seslerinden biri belirtilerek çalınacak **ikili** aralıkları, sesleri ve şifreleriyle aşağıdaki boşluklara yazınız.

.....

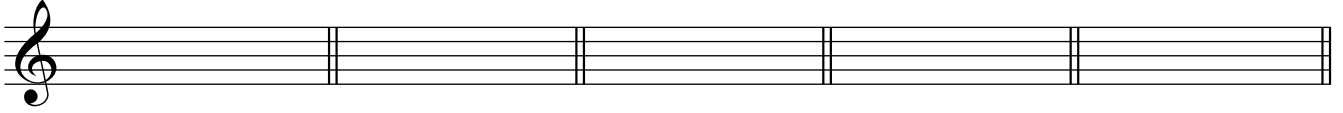
.....

.....

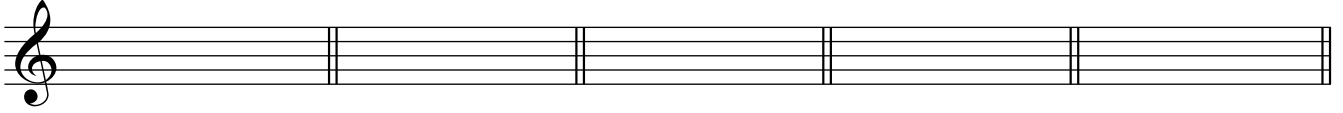
.....

.....

3. Öğretmeninizin “la” ya da başka bir kılavuz ses vererek çalacağı **ikili** aralıkları, sesleri ve şifreleriyle aşağıdaki boşluklara yazınız.

.....

.....

ETKİNLİK 23

İkili aralık okuma çalışmaları:

10

Andante

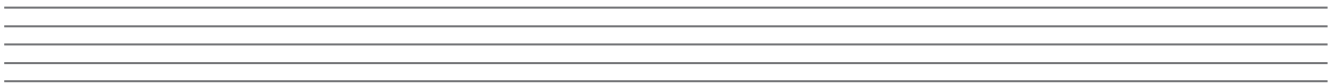

9

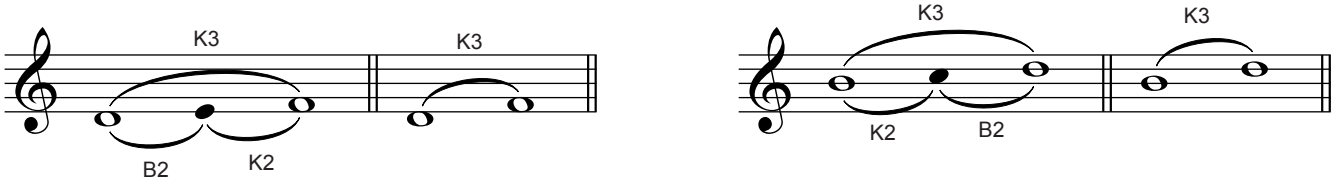
ETKİNLİK 24

Öğretmeninizin çalacağı **ikili** aralıklar içeren ezgiyi/ezgileri yazınız.

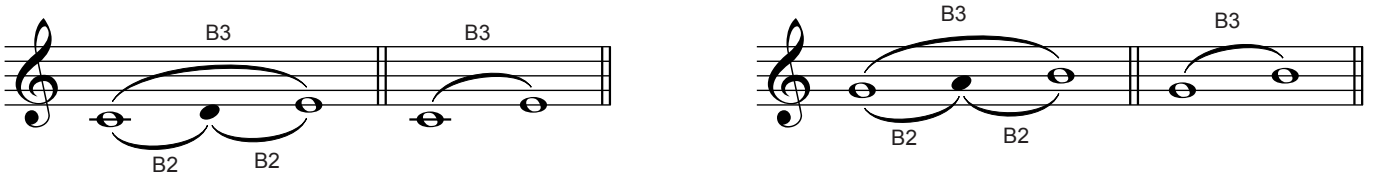

• Küçük Üçlü ve Büyük Üçlü

Küçük Üçlü Aralık (K3): Bir tam ve bir yarım aralıktan oluşan üçlü aralığa denir.

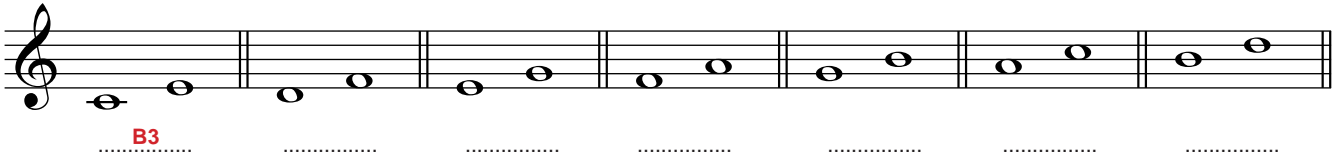

Büyük Üçlü Aralık (B3): İki tam aralıktan oluşan üçlü aralığa denir.

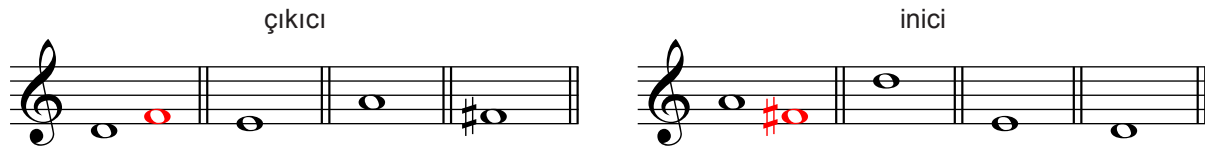

ETKİNLİK 25

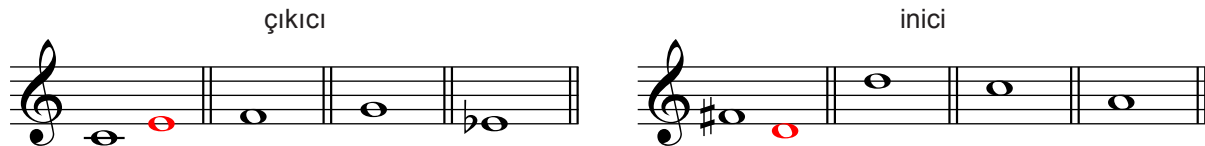
1. Aşağıdaki aralıkları örnekte olduğu gibi adlandırınız.

2. Aşağıda verilen seslerle çıkıcı ve inici K3'lü aralık kurunuz ve seslendiriniz.

3. Aşağıda verilen seslerle çıkıcı ve inici B3'lü aralık kurunuz ve seslendiriniz.

4. Aşağıda armonik (dikey) olarak verilen **üçlü** aralıkların adlarını noktalı alanlara yazınız.

.....

.....

5. Aşağıda verilen seslerin üzerine, belirtilen armonik (dikey) aralıkları kurunuz.

B3 K3 K3 B3 B3

6. Aşağıda verilen seslerin altına, belirtilen armonik (dikey) aralıkları kurunuz.

B3 K3 K3 B3 K3

ETKİNLİK 26

1. Öğretmeninizin çalacağı ikili ve üçlü aralıkları, seslerini belirtmeksizin sadece şifreleriyle (**B2, K2, B3, K3**) yazınız.

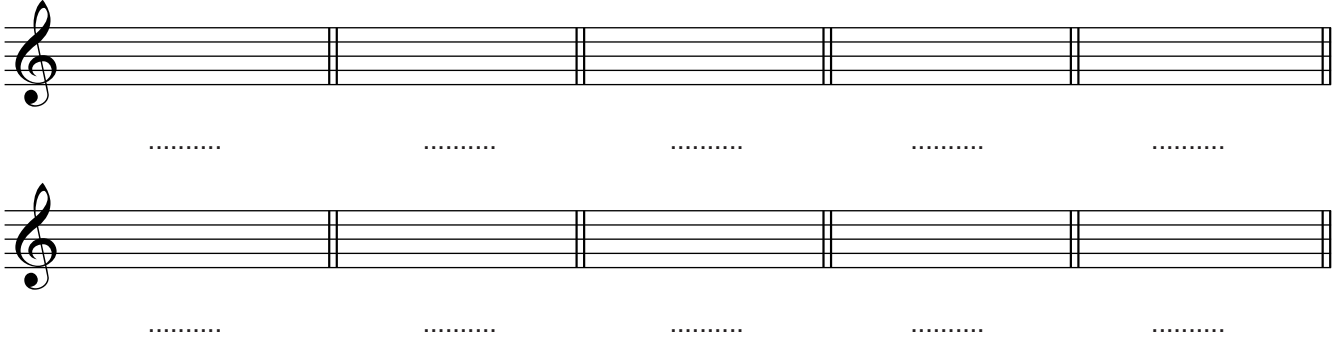
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....

2. Öğretmeniniz tarafından seslerinden biri belirtilerek çalınacak **ikili** ve **üçlü** aralıkları, sesleri ve şifreleriyle aşağıdaki boşluklara yazınız.

.....

.....

3. Öğretmeninizin "la" ya da başka bir kılavuz ses vererek çalacağı **ikili** ve **üçlü** aralıkları, sesleri ve şifreleriyle aşağıdaki boşluklara yazınız.

Two empty musical staves, each with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). Each staff is divided into five measures by vertical bar lines. Below each staff, there are five dotted lines for writing notes or symbols.

ETKİNLİK 27

Üçlü aralık okuma çalışmaları:

Andante

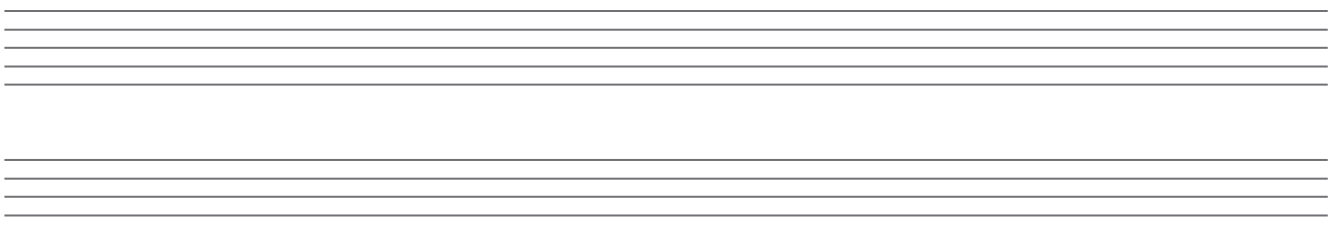

Musical score for activity 27, consisting of six staves. The first four staves are in 2/4 time and marked *mf*. The fifth and sixth staves are in common time (C). The score includes various interval exercises and a final measure with a fermata.

ETKİNLİK 28

Öğretmeninizin çalacağı **üçlü** aralıklar içeren ezgi/ezgileri aşağıdaki boş dizelere yazınız.

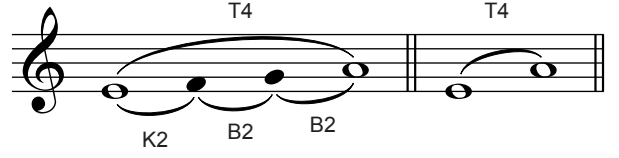
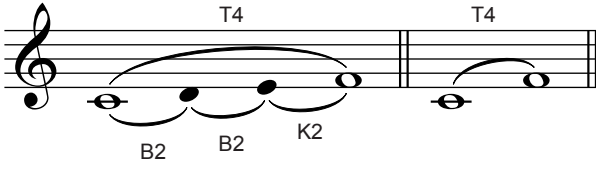

Two sets of empty musical staves for writing. Each set consists of five staves.

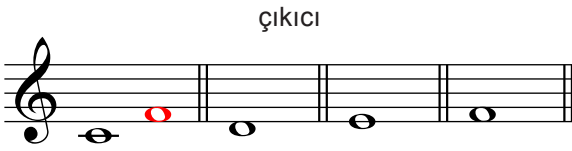
• Tam Dörtlü, Tam Beşli ve Oktav

Tam Dörtlü Aralık (T4): İki tam ve bir yarım aralıktan oluşan dörtlü aralığa denir.

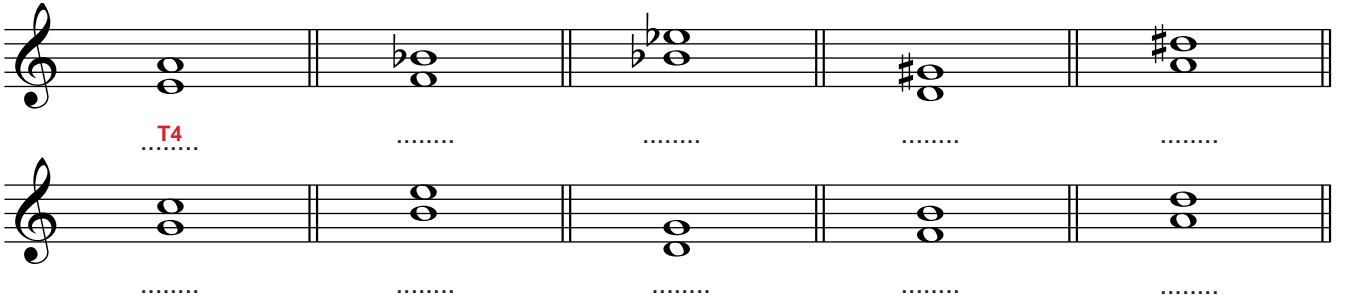

ETKİNLİK 29

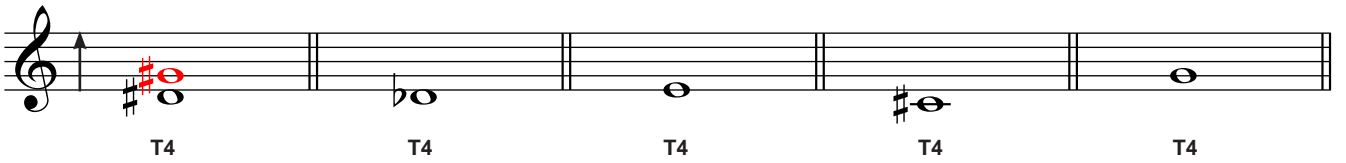
1. Aşağıda verilen seslerle çıkıcı ve inici **T4**'lü aralık kurunuz ve seslendiriniz.

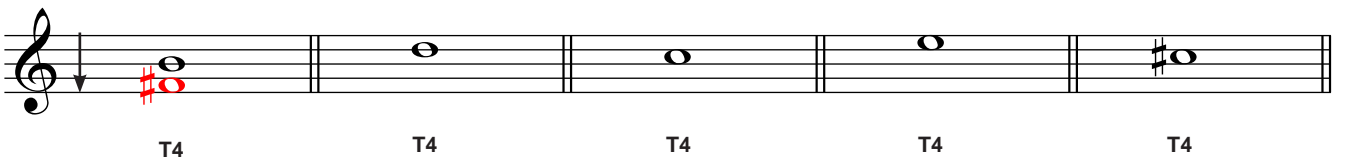
2. Aşağıda armonik (dikey) olarak verilen dörtlü aralıklardan **T4**'lü olanları, örnekte olduğu gibi noktalı alanlara yazınız.

3. Aşağıda verilen seslerin üzerine, belirtilen armonik (dikey) aralıkları kurunuz.

4. Aşağıda verilen seslerin altına, belirtilen armonik (dikey) aralıkları kurunuz.

ETKİNLİK 30

1. Öğretmeninizin çalacağı ikili, üçlü ve dördlü aralıkları, seslerini belirtmeksizin sadece şifreleriyle (B2, K2, B3, K3, T4) yazınız.

.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....

2. Öğretmeniniz tarafından seslerinden biri belirtilerek çalınacak çıkıcı ve inici **ikili**, **üçlü** ve **dördlü** aralıkları, sesleri ve şifreleriyle aşağıdaki boşluklara yazınız.

.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....

3. Öğretmeninizin "la" ya da başka bir kılavuz ses vererek çalacağı **ikili**, **üçlü** ve **dördlü** aralıkları, sesleri ve şifreleriyle aşağıdaki boşluklara yazınız.

.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....

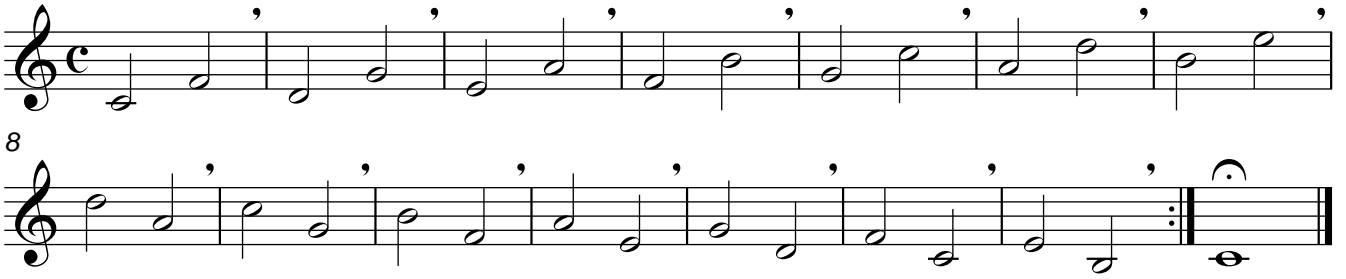
ETKİNLİK 31

Dördlü aralık okuma çalışmaları:

9

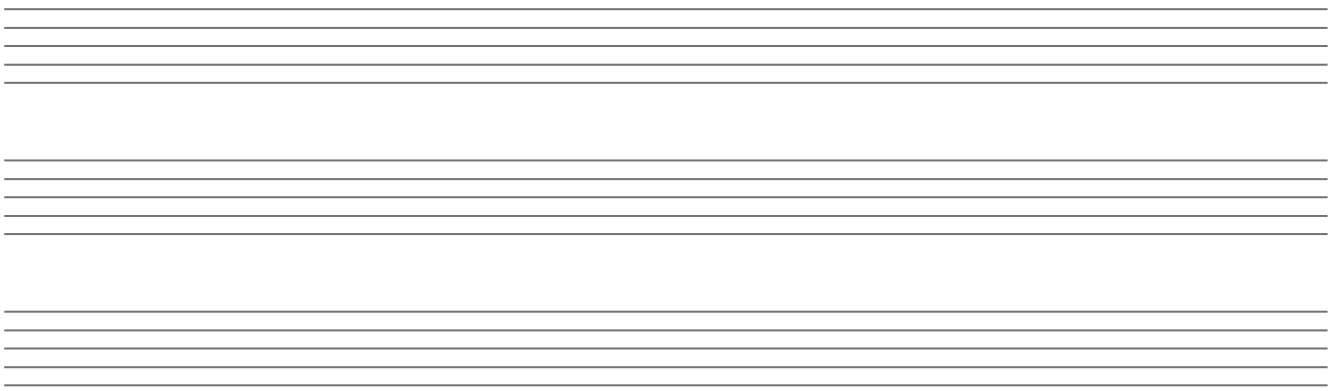
17

25

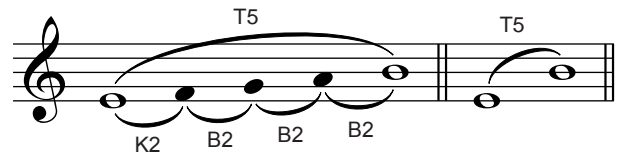
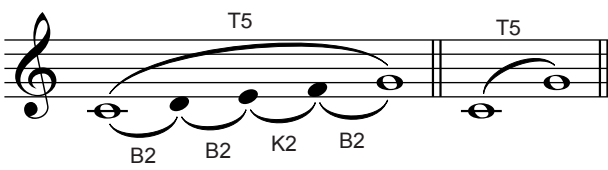

ETKİNLİK 32

Öğretmeninizin çalacağı **dörtlü** aralıklar içeren ezgiyi/ezgileri aşağıdaki boş dizelere yazınız.

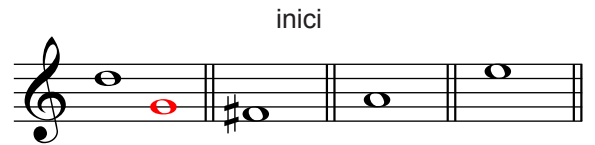
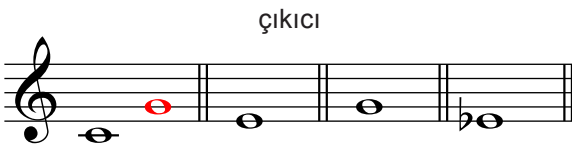

Tam Beşli Aralık (T5): Üç tam ve bir yarım aralıktan oluşan beşli aralığa denir.

ETKİNLİK 33

1. Aşağıda verilen seslerle çıkıcı ve inici **T5**'li aralık kurunuz ve seslendiriniz.

2. Aşağıda armonik (dikey) olarak verilen beşli aralıklardan **T5**'li olanları, örnekte olduğu gibi noktalı alanlara yazınız.

3. Aşağıda verilen seslerin üzerine, belirtilen armonik (dikey) aralıkları kurunuz.

4. Aşağıda verilen seslerin altına, belirtilen armonik (dikey) aralıkları kurunuz.

ETKİNLİK 34

1. Öğretmeninizin çalacağı ikili, üçlü, dördü ve beşli aralıkları seslerini belirtmeksizin sadece şifreleriyle (**B2, K2, B3, K3, T4, T5**) yazınız.

.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....

2. Öğretmeniniz tarafından seslerinden biri belirtilerek çalınacak **ikili, üçlü, dördü ve beşli** aralıkları, sesleri ve şifreleriyle aşağıdaki boşluklara yazınız.

3. Öğretmeninizin "la" ya da başka bir kılavuz ses vererek çalacağı **ikili, üçlü, dördü ve beşli** aralıkları sesleri ve şifreleriyle aşağıdaki boşluklara yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

ETKİNLİK 35

Beşli aralık okuma çalışmaları:

9

17

7

ETKİNLİK 36

Öğretmeninizin çalacağı **beşli** aralıklar içeren ezgi/ezgileri aşağıdaki boş dizelere yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

Oktav (T8):

Beş tam ve iki yarım aralıktan oluşan sekizli aralığa denir.

sekizli

oktav

sekizli

oktav

ETKİNLİK 37

Aşağıda verilen seslerle çıkıcı ve inici **T8**'li aralık kurunuz ve seslendiriniz.

ETKİNLİK 38

1. Öğretmeninizin çalacağı ikili, üçlü, dördü, beşli, altılı, yedili ve sekizli aralıkları seslerini belirtmeksizin sadece şifreleriyle (**B2, K2, B3, K3, T4, T5, T8**) yazınız.

.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....

2. Öğretmeniniz tarafından seslerinden biri belirtilerek çalınacak **ikili, üçlü, dördü, beşli** ve **sekizli** aralıkları sesleri ve şifreleriyle aşağıdaki boşluklara yazınız.

.....

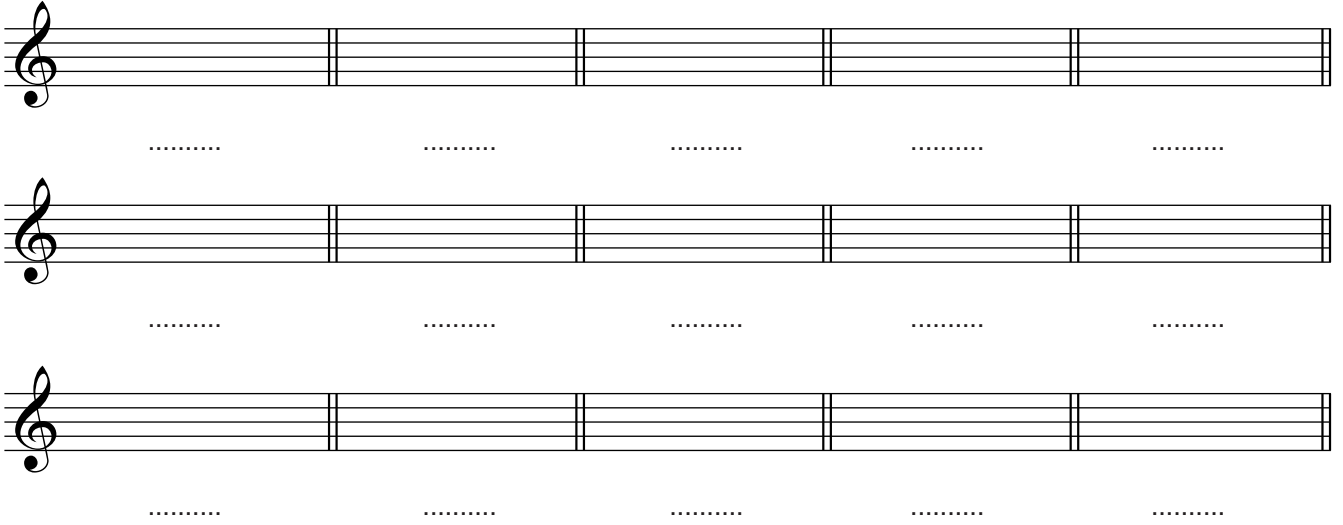
.....

.....

.....

.....

3. Öğretmeninizin "la" ya da başka bir kılavuz ses vererek çalacağı **ikili, üçlü, dördü, beşli ve sekizli** aralıkları sesleri ve şifreleriyle aşağıdaki boşluklara yazınız.

Three empty musical staves, each with a treble clef and a double bar line at the end. Below each staff are five dotted lines for writing notes and their corresponding interval names.

ETKİNLİK 39

Sekizli aralık okuma çalışmaları:

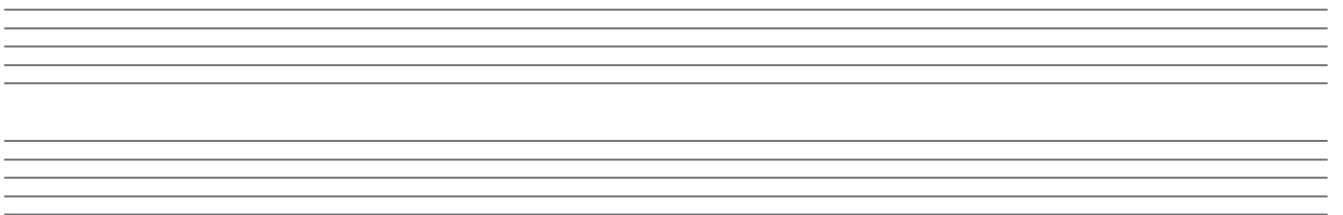

Musical notation for an eight-note scale exercise in 2/4 time. The first staff shows the scale from C4 to C5. The second staff starts at measure 9. The third staff starts at measure 17. The fourth staff shows the scale with a fermata on the final note.

ETKİNLİK 40

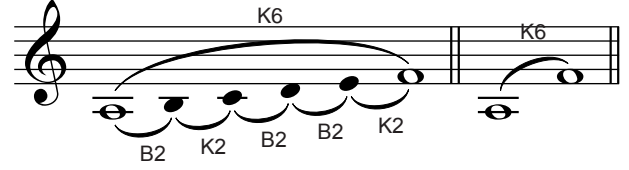
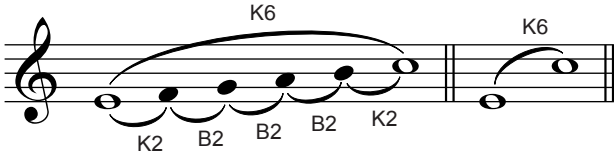
Öğretmeninizin çalacağı **sekizli** aralıklar içeren ezgi/ezgileri aşağıdaki boş dizelere yazınız.

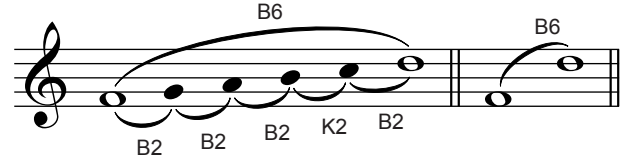
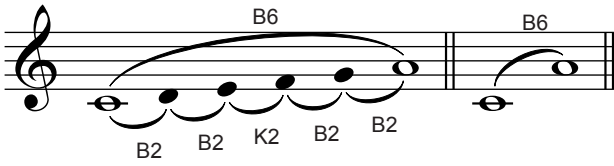
Four empty musical staves for writing eight-note intervals.

• Küçük Altılı ve Büyük Altılı

Küçük Altılı Aralık (K6): Üç tam ve iki yarım aralıktan oluşan altılı aralığa denir.

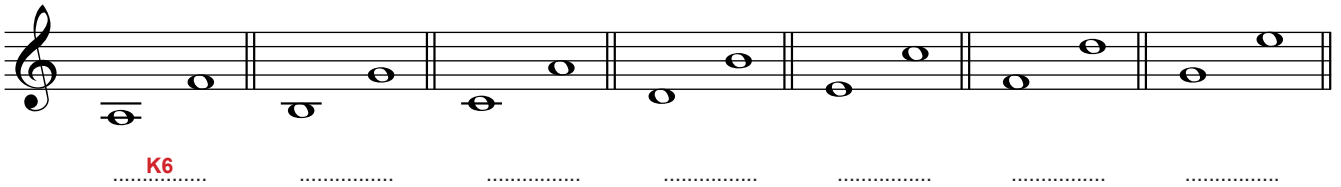

Büyük Altılı Aralık (B6): Dört tam ve bir yarım aralıktan oluşan altılı aralığa denir.

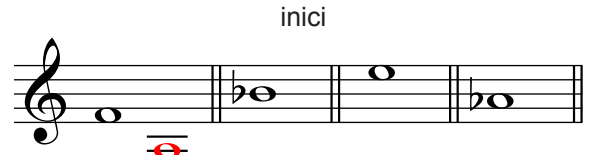
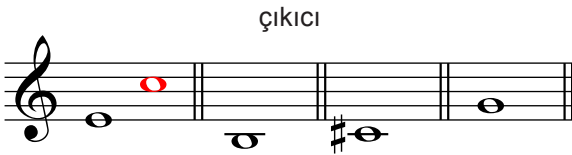

ETKİNLİK 41

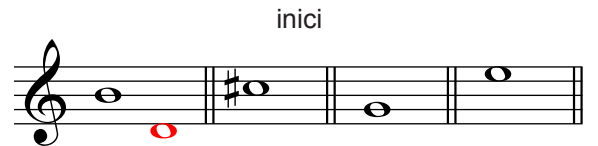
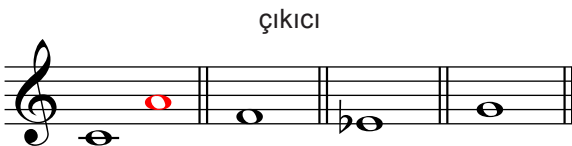
1. Aşağıdaki aralıkları örnekte olduğu gibi adlandırınız ve seslendiriniz.

2. Aşağıda verilen seslerle çıkıcı ve inici **K6**'lı aralık kurunuz ve seslendiriniz.

3. Aşağıda verilen seslerle çıkıcı ve inici **B6**'lü aralık kurunuz ve seslendiriniz.

4. Aşağıda armonik (dikey) olarak verilen **altılı** aralıkların adlarını noktalı alanlara yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

5. Aşağıda verilen seslerin üzerine, belirtilen armonik (dikey) aralıkları kurunuz.

K6 B6 B6 K6 B6

6. Aşağıda verilen seslerin altına, belirtilen armonik (dikey) aralıkları kurunuz.

K6 K6 B6 K6 B6

ETKİNLİK 42

1. Öğretmeninizin çalacağı ikili, üçlü, dördü, beşli, oktav ve altılı aralıkları seslerini belirtmeksizin sadece şifresiyle (**B2, K2, B3, K3, T4, T5, T8, B6, K6**) yazınız.

.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....

2. Öğretmeniniz tarafından seslerinden biri belirtilerek çalınacak **ikili, üçlü, dördü, beşli, oktav** ve **altılı** aralıkları sesleri ve şifreleriyle aşağıdaki boşluklara yazınız.

.....

.....

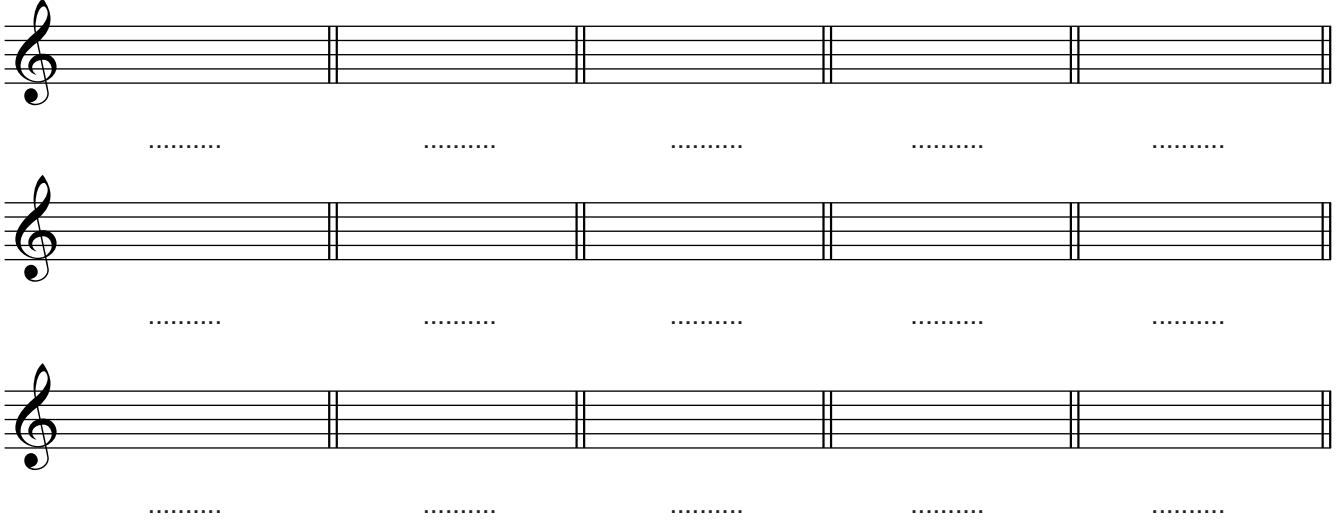
.....

.....

.....

.....

3. Öğretmeninizin "la" ya da başka bir kılavuz ses vererek çalacağı **ikili, üçlü, dördü, beşli, oktav ve altılı** aralıkları sesleri ve şifreleriyle aşağıdaki boşluklara yazınız.

Three empty musical staves, each with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). Each staff is divided into five measures by vertical bar lines. Below each staff, there are five dotted lines for writing the interval names and their corresponding letter names.

ETKİNLİK 43

Altılı aralık okuma çalışmaları:

A series of musical exercises for interval reading. The first six staves are in 2/4 time and show a sequence of intervals: 9, 17, 25, 33, 39. The last two staves are in common time (C) and show a sequence of intervals: 6. The exercises are written on a single treble clef staff with a key signature of one flat (B-flat). The intervals are indicated by numbers and letter names (e.g., 9, 17, 25, 33, 39, 6) above the notes.

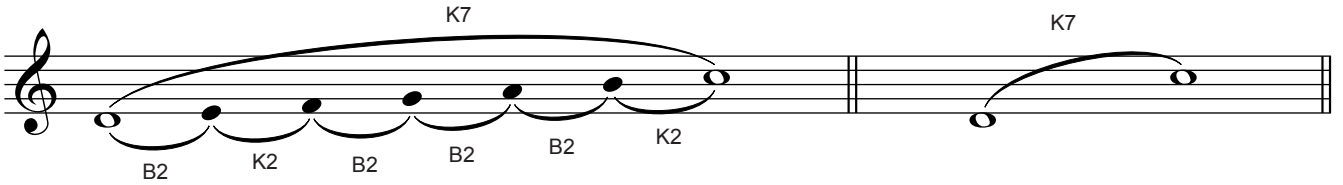

ETKİNLİK 44

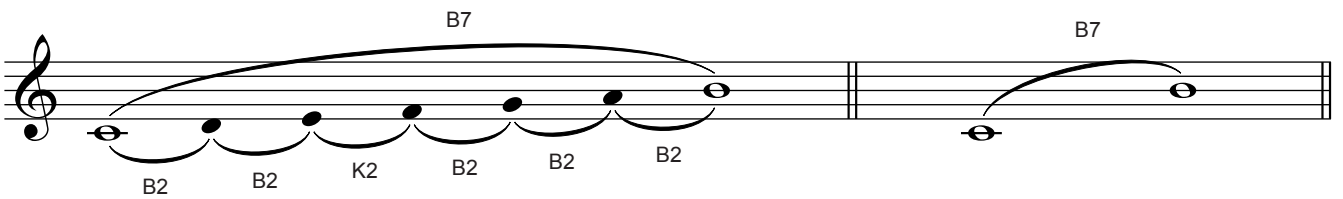
Öğretmeninizin çalacağı **altılı** aralıklar içeren ezgi/ezgileri aşağıdaki boş dizelere yazınız.

• Küçük Yedili ve Büyük Yedili

Küçük Yedili Aralık (K7): Dört tam ve iki yarım aralıktan oluşan yedili aralığa denir.

Büyük Yedili Aralık (B7): Beş tam ve bir yarım aralıktan oluşan yedili aralığa denir.

ETKİNLİK 45

1. Aşağıdaki aralıkları örnekte olduğu gibi adlandırınız.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Aşağıda verilen seslerle çıkıcı ve inici **K7**'li aralık kurunuz ve seslendiriniz.

çıkıcı

inici

3. Aşağıda verilen seslerle çıkıcı ve inici **B7**'li aralık kurunuz ve seslendiriniz.

çıkıcı

inici

4. Aşağıda armonik (dikey) olarak verilen **yedili** aralıkların adlarını noktalı alanlara yazınız.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Aşağıda verilen seslerin üzerine, belirtilen armonik (dikey) aralıkları kurunuz.

K7   B7   K7   K7   B7

6. Aşağıda verilen seslerin altına, belirtilen armonik (dikey) aralıkları kurunuz.

B7   B7   K7   K7   K7

ETKİNLİK 46

1. Öğretmeninizin çalacağı ikili, üçlü, dördü, beşli, oktav, altılı ve yedili aralıkları seslerini belirtmeksizin sadece şifreleriyle (**B2, K2, B3, K3, T4, T5, T8, B6, K6, B7, K7**) yazınız.

.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....

2. Öğretmeniniz tarafından seslerinden biri belirtilerek çalınacak **ikili, üçlü, dördü, beşli, oktav, altılı ve yedili** aralıkları sesleri ve şifreleriyle aşağıdaki boşluklara yazınız.

.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....

3. Öğretmeninizin "la" ya da başka bir kılavuz ses vererek çalacağı **ikili, üçlü, dördü, beşli, oktav, altılı ve yedili** aralıkları sesleri ve şifreleriyle aşağıdaki boşluklara yazınız.

.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....

ETKİNLİK 47

Yedili aralık okuma çalışmaları:

9

17

25

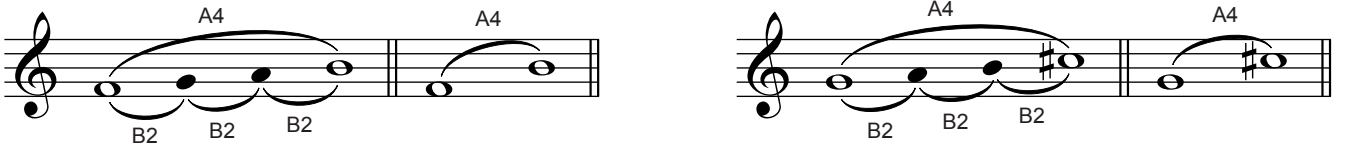

ETKİNLİK 48

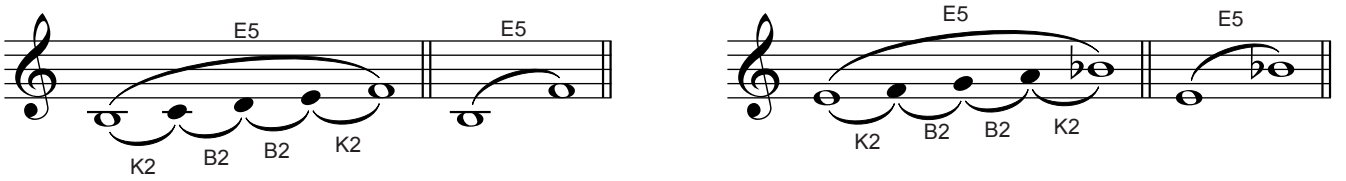
Öğretmeninizin çalacağı **yedili** aralıklar içeren ezgi/ezgileri aşağıdaki boş dizeklere yazınız.

• Artık Dörtlü ve Eksik Beşli

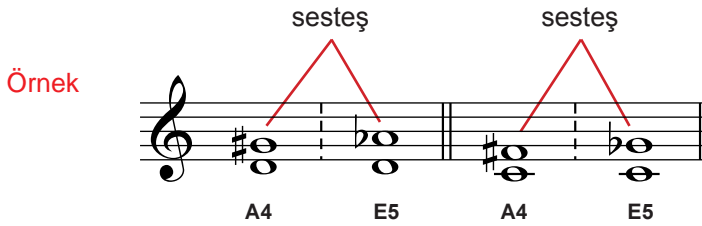
Artık Dörtlü Aralık (A4): Üç tam aralıktan oluşan dörtlü aralığa denir.

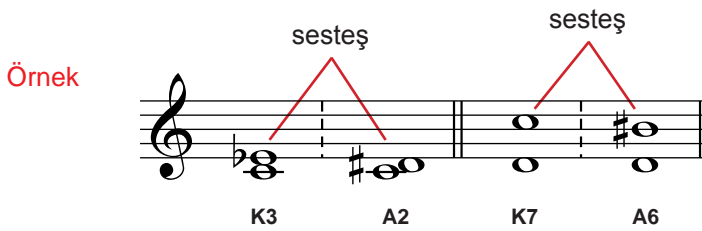
Eksik Beşli Aralık (E5): İki tam ve iki yarım aralıktan oluşan beşli aralığa denir.

A4 ve E5 aralıklar aynı zamanda anarmonik (sesteş) aralıklardır. Anarmonik aralıklar, duyuluşları aynı, yazılışları farklı aralıklardır.

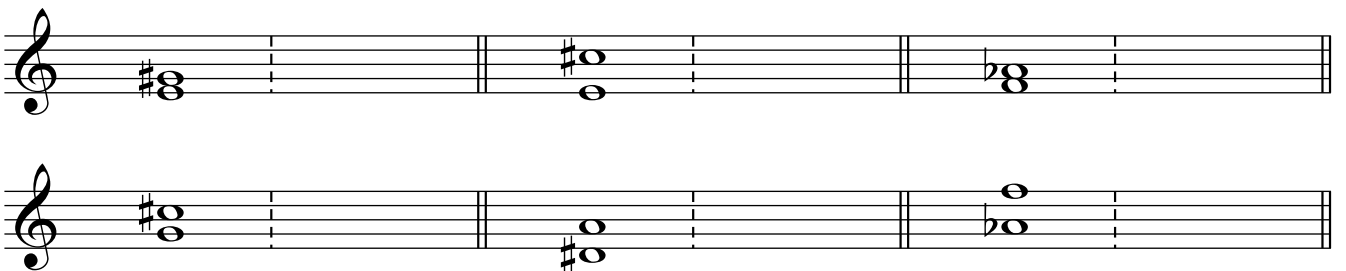

A4 ve E5 aralıklarda olduğu gibi diğer tüm aralıkların da teorik olarak anarmonikleri vardır.

ETKİNLİK 49

Aşağıda verilen aralıkların anarmoniklerini yanlarına yazınız.

ETKİNLİK 50

1. Aşağıdaki aralıkları örnekte olduğu gibi adlandırınız.

..... T4 .....

2. Aşağıda verilen seslerle çıkıcı ve inici A4'lü aralık kurunuz ve seslendiriniz.

çıkıcı

inici

3. Aşağıda verilen seslerin üzerine, belirtilen armonik (dikey) aralıkları kurunuz.

A4 A4 A4 A4 A4

4. Aşağıda verilen seslerin altına, belirtilen armonik (dikey) aralıkları kurunuz.

A4 A4 A4 A4 A4

5. Aşağıdaki aralıkları örnekte olduğu gibi adlandırınız.

..... E5 .....

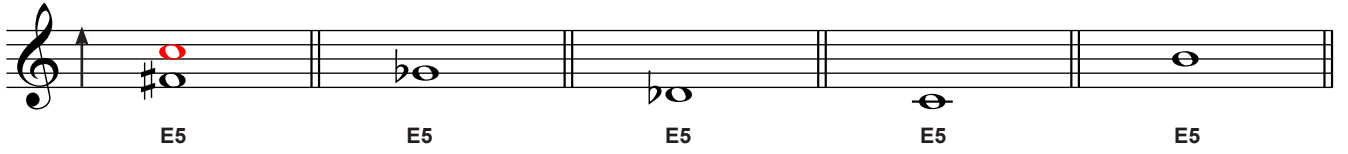
6. Aşağıda verilen seslerle çıkıcı ve inici E5'li aralık kurunuz ve seslendiriniz.

çıkıcı

inici

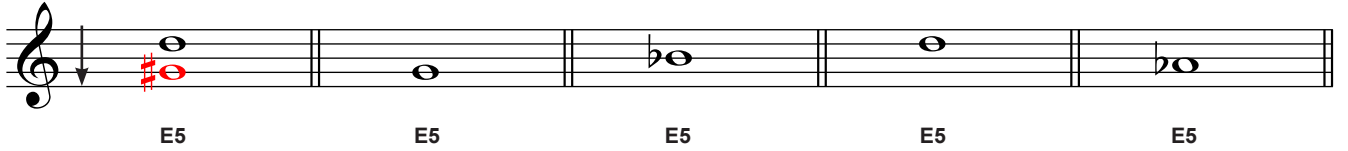

7. Aşağıda verilen seslerin üzerine, belirtilen armonik (dikey) aralıkları kurunuz.

E5 E5 E5 E5 E5

8. Aşağıda verilen seslerin altına, belirtilen armonik (dikey) aralıkları kurunuz.

E5 E5 E5 E5 E5

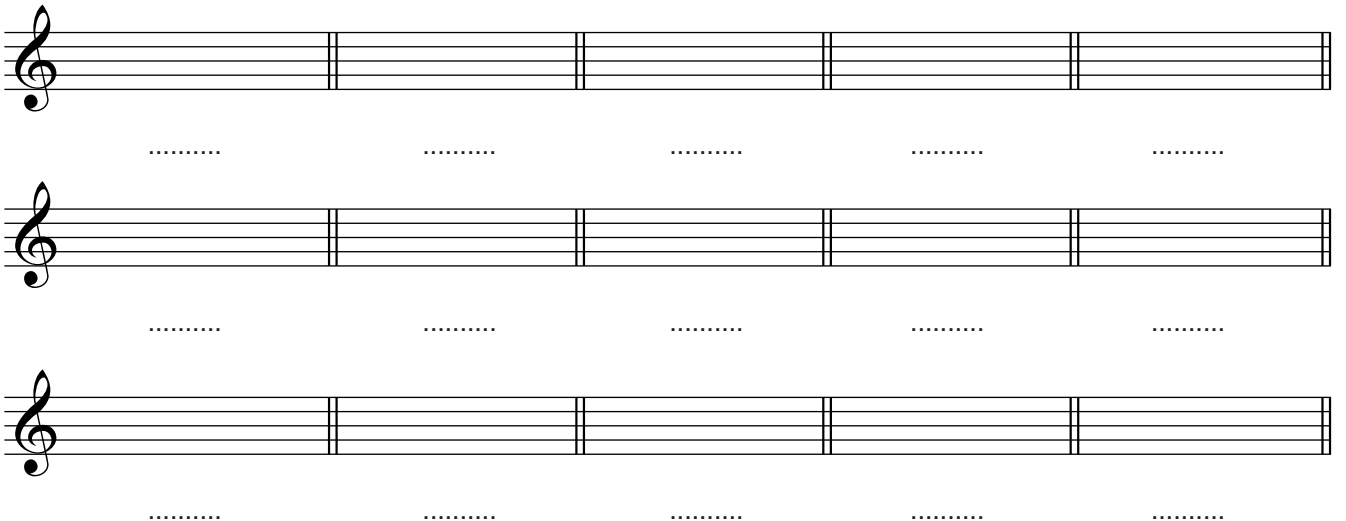

ETKİNLİK 51

1. Öğretmeninizin çalacağı ikili, üçlü, dördü, beşli, altılı, yedili ve sekizli aralıkları seslerini belirtmeksizin sadece şifreleriyle (B2, K2, B3, K3, T4, A4, T5, E5, B6, K6, B7, K7, T8) yazınız.

.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....

2. Öğretmeniniz tarafından seslerinden biri belirtilerek çalınacak ikili, üçlü, dördü, beşli, oktav, altılı ve yedili aralıkları sesleri ve şifreleriyle aşağıdaki boşluklara yazınız.

.....

.....

.....

3. Öğretmeninizin “la” ya da başka bir kılavuz ses vererek çalacağı **ikili, üçlü, dördü, beşli, oktav, altılı** ve **yedili** aralıkları sesleri ve şifreleriyle aşağıdaki boşluklara yazınız.

Aralıkları tanımlamada çevrimlerden yararlanılabilir. Aralıklar iki yolla çevrilebilir.

1. Aralığın kalın (pest) sesi, 1 oktav yukarı çıkarılabilir.

2. Aralığın ince (tiz) sesi, bir oktav aşağı indirilebilir.

Aralıklar çevrildiğinde;

- Küçük aralıklar büyük olur.
- Büyük aralıklar küçük olur.
- Artık aralıklar eksik olur.
- Eksik aralıklar artık olur.
- Tam aralıklar tam kalır.

Aralıklar çevrildiğinde her iki aralığın sayısal toplamı 9'u verir.

Örneğin:

$$3'lü \text{ aralık çevrildiğinde } 6'lı. \quad 3 + 6 = 9$$

$$2'li \text{ aralık çevrildiğinde } 7'li. \quad 2 + 7 = 9$$

$$5'li \text{ aralık çevrildiğinde } 4'lü. \quad 5 + 4 = 9$$

ETKİNLİK 52

1. Aşağıdaki aralıkları örnekteki gibi çevirip adlandırarak seslendiriniz.

2. Aşağıda verilen aralıkları, örnekteki gibi kurarak çeviriniz.

3. Aşağıda verilen aralıkların çevrimlerini bularak örnekteki gibi eşleştiriniz.

ETKİNLİK 53

1. Aşağıda verilen aralıkları tanımlayınız.

2. Aşağıda şifresi verilen inici ve çıkıcı aralıkları oluşturunuz.

↓ B2   ↓ B2   ↓ B2   ↑ B2   ↓ K2   ↓ K2

↑ B2   ↑ A2   ↓ B3   ↑ K3   ↓ K3   ↑ B3

↑ K3   ↑ K3   ↓ T4   ↓ T4   ↑ A4   ↓ A4

↑ E5   ↑ T5   ↑ E5   ↑ T5   ↓ E5   ↓ T5

↑ B6   ↓ K6   ↑ K6   ↑ B6   ↓ K6   ↓ B6

↑ K7   ↓ K7   ↓ B7   ↑ B7   ↓ K7   ↓ B7

↑ B7   ↑ K7   ↓ T8   ↑ T8   ↑ T8   ↑ T8

↑ B2   ↑ T5   ↓ K2   ↑ K3   ↓ K6   ↑ A4

↑ E5   ↓ K7   ↓ B3   ↓ K6   ↑ B7   ↑ B2

↓ K3   ↑ T5   ↓ B6   ↑ T8   ↓ B7   ↑ E7

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde tüm aralıklar tam uyumludur?

- A) B3, K3, T5, T4, T8, T1
B) B3, K3, B6, K6
C) T8, T1, T5, T4
D) Eksik ve artık aralıklar
E) T5, T4, K7, B7

2. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde tüm aralıklar uyumsuzdur?

- A) K7, B7, K3, B3
B) A4, E5, T4, T5
C) K3, B3, K6, B6
D) K3, B3, K6, B6
E) K7, B7, K2, B2, A4, E5

3. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde tüm aralıklar yarı uyumludur?

- A) K3, B3, K6, B6, T4, T5
B) T8, T1, T5, T4
C) B3, K3, B6, K6
D) B3, K3, K6, B2
E) B3, K3, K6, B6, eksik ve artık aralıklar

4. Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde aralıkların tamamı doğru adlandırılmıştır?

A) T5 B3 A4 T8

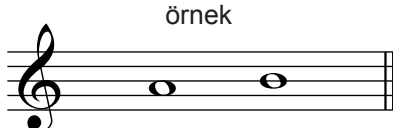
B) T8 T4 A5 T1

C) K3 K6 K6 B3

D) A4 T8 E5 B2

E) K2 K2 T4 A4

5. Örnekteki **B2**'li aralığını, **K2**'li aralığına dönüştürmek için aşağıdaki seçeneklerden hangisi kullanılmalıdır?

- A) la diyez ya da si bemol
C) la bemol ya da si diyez
E) la bemol ya da si bemol

- B) la çift diyez ya da si çift bemol
D) la diyez ya da si diyez

6. Aşağıdakilerden hangisi **B2**'li aralığıdır?

7. Aşağıdakilerden hangisi **K2**'li aralığı değildir?

8. Aşağıdaki aralıklardan hangisi yanlış adlandırılmıştır?

T4

A4

T5

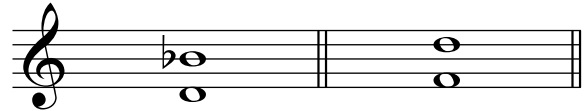

E5

A4

9. Yandaki dizekte verilen aralıkların adı aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru sırayla verilmiştir?

A) B6, K6

B) K6, B6

C) K6, K6

D) B6, B6

E) T5, B6

10. Yandaki dizekte verilen aralıkların adı aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru sırayla verilmiştir?

A) K3, K3

B) B3, K2

C) B3, K3

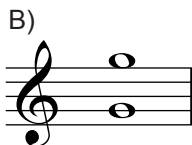
D) B3, B3

E) K3, B3

11. Aşağıdaki aralıklardan hangisi yanlış adlandırılmıştır?

B7

sekizli

K7

K7

B7

5. ÜNİTE

DİZİLER

- Diyatonik Dizi, Kromatik Dizi ve Tam-Ton Dizi
- Majör Dizi
- Do Majör Dizi
- Doğal Minör Dizi
- Armonik Minör Dizi
- Melodik Minör Dizi
- La Minör Dizi
- Majör ve Minör İlişkisi

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1. Aşağıdaki yönergeler doğrultusunda belirtilen sesleri piyano ile çalınız.

Do sesinden başlayarak;

a) Bir oktav içindeki sesleri, sadece beyaz tuşları kullanarak sırasıyla çıkıcı ve inici çalınız.

b) Bir oktav içindeki sesleri, beyaz ve siyah tuşları kullanarak sırasıyla çıkıcı ve inici çalınız.

2. Aşağıda I. gruptaki eserler majör, II. gruptaki eserler minör tonalitede yazılmıştır. Her iki gruptaki eserleri de dinleyerek majör ve minör tonalitelerin sizde nasıl bir etki bıraktığını söyleyiniz.

I. Dostluk (Alman ezgisi), Dumlupınar (Z. Aydınlan)

II. İzmir'in Dağlarında (İ. H. Elçioğlu), İstiklal Marşı (O. Z. Üngör)

• Diyatonik Dizi, Kromatik Dizi ve Tam-Ton Dizi

Melodiyi belirli bir sistem içinde oluşturmanın kaynağı ses dizileridir. Yükseklik derecelerine (frekanslarına) göre art arda sıralanmış ses gruplarına **dizi** denir. Dizilerdeki sesleri kullanarak melodi elde ederiz.

Diyatonik Dizi: Tam ve yarım ses aralıklarından oluşan diziye denir.

Diyatonik dizi

çıkıcı diyatonik dizi

inici diyatonik dizi

Kromatik Dizi: Yarım ses aralıklarından oluşan diziye denir.

Kromatik dizi

çıkıcı kromatik dizi

inici kromatik dizi

Tam-Ton Dizi: Tümüyle tam ses aralıklarından oluşan diziye denir.

E3

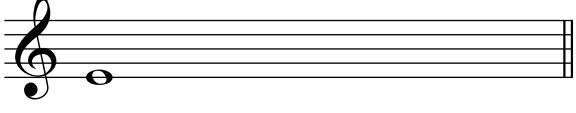
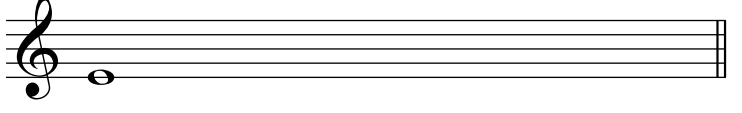
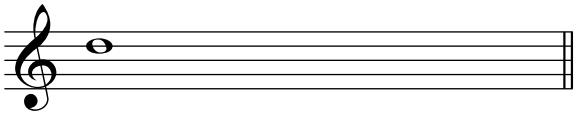
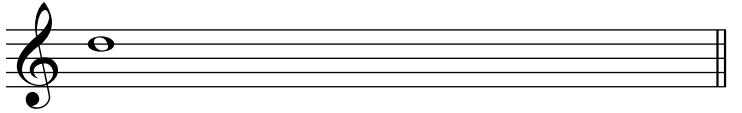
E3

ETKİNLİK 54

1. Aşağıda verilen dizileri oluşturarak seslendiriniz.

Çıkıcı diyatonik dizi	Çıkıcı kromatik dizi
	
İnici diyatonik dizi	İnici kromatik dizi
	

2. Aşağıda verilen ezgileri seslendiriniz.

Piano: Eserin hafif kuvvette seslendirileceğini belirten gürlük terimidir.

A. Lavignac (Lavinyak) 1A No:88

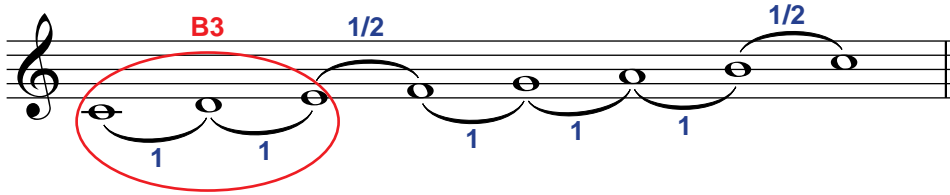
• Majör Dizi

Tonalite (ton), bir diziyi ismini veren karar sesinin dizideki diğer tüm sesleri kendine çekme özelliği taşıdığı kurallar bütünüdür. Eserin yazıldığı tonaliteyi belirleyen ve eksen ses olarak da bilinen temel ses, dizinin ilk sesidir.

Do diyatonik dizisinin kuruluş düzeninde mi-fa ve si-do seslerinin arası yarım aralık (**K2**), diğer seslerin arası tam aralıktan (**B2**) oluşmaktadır. Dizinin bu yapısı, seslerin doğal tınlayışlarıyla ortaya çıkar ve iki temel ton olan majör ve minör dizilerin kaynağını oluşturur.

Majör sözcüğü büyük anlamına gelir. Majör dizinin bu adı almasının sebebi, dizinin ilk üçlü aralığının **B3**'lü olmasıdır. **B3**'lü, majör karakteri belirleyen önemli bir aralıktır.

Majör diziler iki tam, bir yarım, üç tam ve bir yarım aralık sırasına göre oluşan dizilerdir.

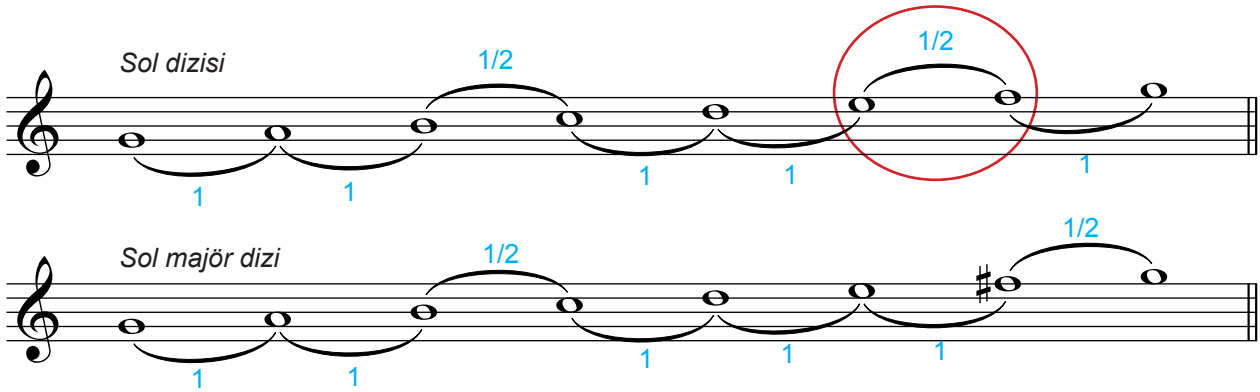
Do dizisi, doğal yapısı gereği majör dizidir.

Do'dan başka herhangi bir nota da eksen alınarak yeni majör diziler oluşturulabilir. Burada yapılması gereken majör dizi kalıbını, oluşturulacak yeni diziyeye uyarlamaktır. Bunun için değiştirici işaretlerden yararlanılır.

Örneğin sol dizisini sol majör dizi olarak düzenlemek için;

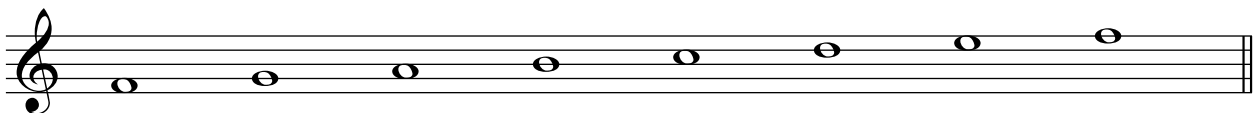
1. Önce mi-fa ve si-do seslerinin arasının 1/2 aralık olduğunu hatırlayalım,
2. Dizideki seslerin aralıklarını yazalım,
3. Majör kalıbındaki iki tam, bir yarım, üç tam ve bir yarım sırasına uymayan aralıkları saptayalım (Majör kalıbındaki sıralamaya uymayan aralık yuvarlak içinde gösterilmiştir),
4. Majör dizi kalıbına uyarlayalım.

Dizinin **VII.** derecesi olan fa sesi diyez (#) değiştirici işareti alınca 1/2 olan mi-fa aralığı 1 tam aralık olur. Bu durumda fa #- sol aralığı da kendiliğinden 1/2 aralığa dönüşür.

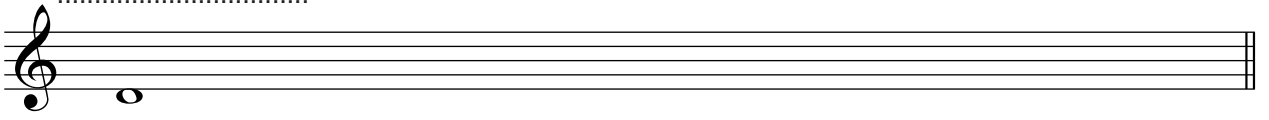
ETKİNLİK 55

1. Aşağıda verilen fa dizisini, fa majör dizi olarak düzenleyiniz ve önce fa dizisini sonra da oluşturduğunuz fa majör diziyi piyanoda çalarak etkilerindeki farklılıkları tartışınız.

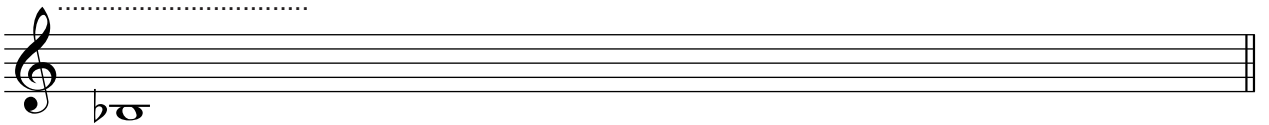

2. Aşağıda eksen sesleri verilen çıkıcı ve inici majör dizileri oluşturarak seslendiriniz ve oluşturduğunuz majör dizilerin isimlerini noktalı alanlara yazınız.

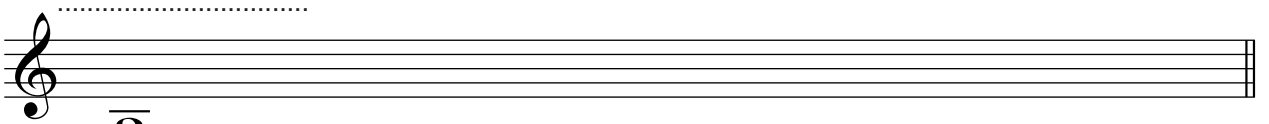
.....

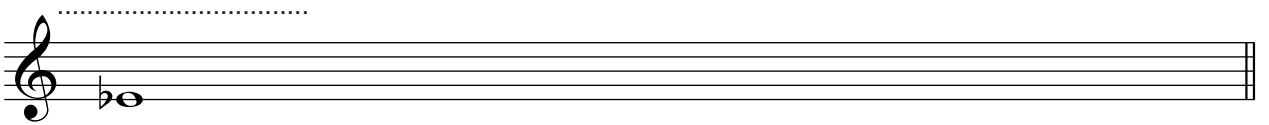
.....

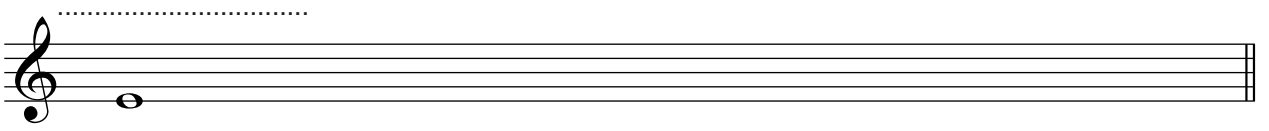
.....

.....

.....

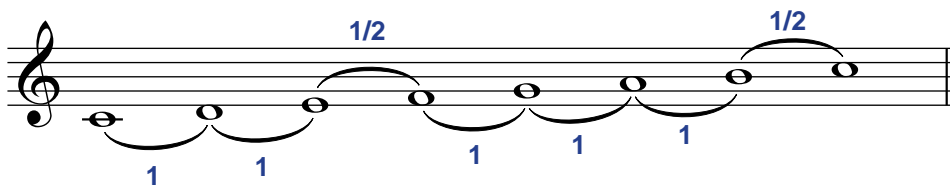
• Do Majör Dizi

Piyanodaki beyaz tuşlardan oluşan do majör dizisi temel majör dizi olarak kabul edilir.

Do dizisi, doğal yapısı gereği majör dizidir. İki tam, bir yarım, üç tam ve bir yarım aralık sırasından oluşur.

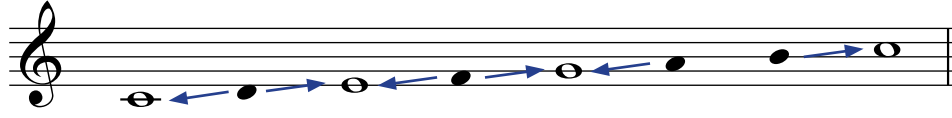
(1, 1, 1/2, 1, 1, 1, 1/2)

Do majör dizisindeki tüm sesler, dizinin temel sesi olan do eksenini etrafında toplanmıştır. Bu sesler buldukları dereceye göre durucu veya yürüyücü özellik taşır.

Bir majör dizide **I, III, V** ve **VIII.** dereceler durucu; **II, IV, VI** ve **VII.** dereceler yürüyücüdür. Müzikal etki bakımından yürüyücü sesler, durucu seslere gitme eğilimindedir. **I** ve **III.** derecenin (do ve mi) duruculuk etkileri daha belirgindir. Dizinin **V.** derecesi (sol) ise duruculuk özelliği bakımından en zayıf sestir.

Majör dizide **VII.** derece, **yeden** (sansıblı) olarak adlandırılır. Eksen sese gitmek isteyen yürüyücü ve çıkıcı bir özellik taşır. Yeden ses, tonal duygunun oluşmasında oldukça önemli bir işleve sahiptir.

Do majör dizinin dereceleri: **I** **II** **III** **IV** **V** **VI** **VII** **VIII**

Yürüyücü sesler	Durucu sesler
II. ses,	I. ya da III. sese gider
IV. ses,	III. ya da V. sese gider
VI. ses,	V. sese gider
VII. ses,	VIII. sese gider

Not: Dizinin II. derecesi genellikle I. dereceye, nadiren III. dereceye; IV. derecesi ise genellikle III. dereceye, nadiren V. dereceye gider.

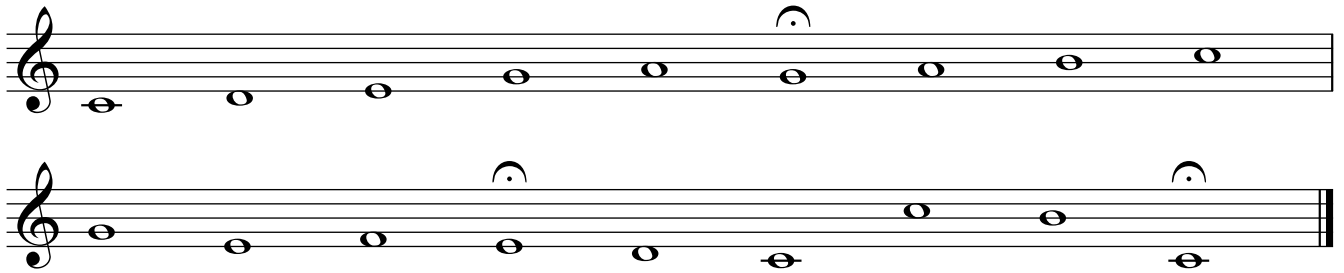

ETKİNLİK 56

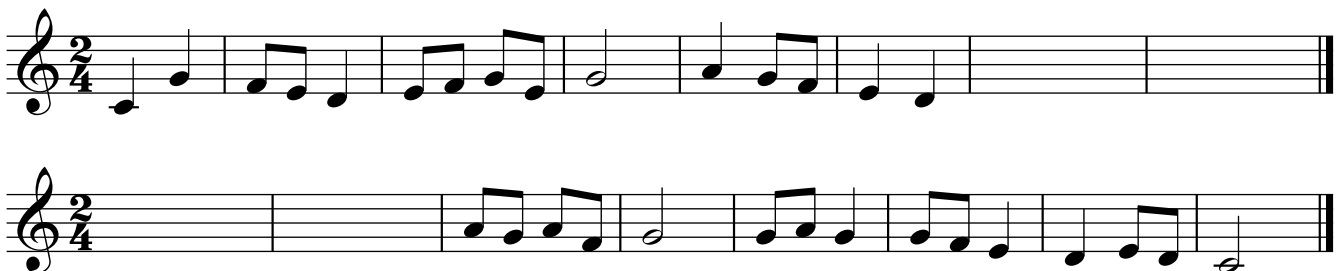
1. Aşağıda verilen çıkıcı ve inici do majör diziyi seslendiriniz.

2. Aşağıda do majör tonunda verilmiş sesleri okuyunuz.

3. Aşağıda verilen do majör tonundaki ezgilerin eksik bırakılan ölçülerini tonalite kurallarını göz önünde bulundurarak tamamlayınız ve okuyunuz.

4. Aşağıda verilen do majör tonundaki ezgiyi okuyunuz.

Eserin orta hızda seslendirileceğini belirten hız terimidir.

Moderato

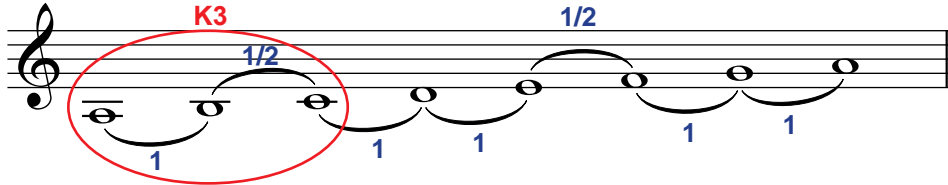
ETKİNLİK 57

“Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Okuma” ünitesindeki do majör tonunda yazılmış solfejlerden öğretmeninizin belirlediklerini, tonal etkilerini de gözeterek tekrar okuyunuz (Sayfa 95/Etkinlik 71), (Sayfa 103/Etkinlik 73), (Sayfa 110/Etkinlik 75), (Sayfa 114/Etkinlik 77), (Sayfa 117/Etkinlik 79), (Sayfa 121/Etkinlik 81), (Sayfa 124/Etkinlik 83), (Sayfa 127/Etkinlik 85).

• Doğal Minör Dizi

Minör sözcüğü küçük anlamına gelir. Minör dizinin bu adı almasının sebebi, dizinin ilk üçlü aralığının K3'lü olmasıdır. K3'lü, minör karakteri belirleyen önemli bir aralıktır.

Doğal minör dizi bir tam, bir yarım, iki tam, bir yarım ve iki tam aralık sırasına göre oluşur.

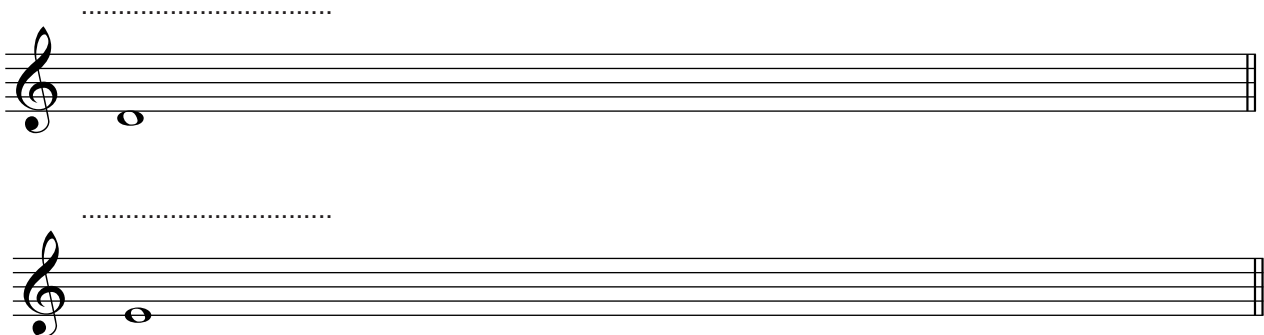

La dizisi, doğal yapısı gereği minör dizidir.

ETKİNLİK 58

Aşağıda eksen sesleri verilen doğal minör dizileri oluşturunuz ve isimlerini noktalı alanlara yazınız.

ETKİNLİK 59

Aşağıdaki minör ezgiyi okuyunuz.

Moderato

H. Egemen

• Armonik Minör Dizi

Doğal minör dizinin yedinci ve sekizinci dereceleri arasındaki aralık **B2**'lidir. Ancak tonal etkinin güçlü hissedilebilmesi açısından yürüyücü etkisi baskın, yedinci derece sesi olan yeden (sansıbl) sese ihtiyaç vardır. Bunun için doğal minör dizilerde **B2**'li olan **VII.-VIII.** derece aralığının **K2**'li aralığa dönüştürülmesi gerektiğinden dizinin **VII.** derecesi yarım ses tizleştirilir. Bu şekilde oluşan minör diziyeye **armonik minör dizi** denir.

Armonik minör dizisinin tipik özelliği, **VI.-VII.** derece aralığının **A2**'li aralığından oluşmasıdır. Armonik minör dizi çıkıcı ve inici olabileceği gibi, inici durumda doğal minör diziyeye de dönüşebilir.

ETKİNLİK 60

Aşağıda eksen sesleri verilen armonik minör dizileri oluşturunuz ve isimlerini noktalı alanlara yazınız.

ETKİNLİK 61

1. Aşağıdaki çıkıcı ve inici armonik minör diziyi seslendiriniz.

2. Aşağıdaki ezgiyi okuyunuz. Armonik minör dizisinin tipik özelliğini gösteren yerleri belirtiniz.

Andante

Forte: Eserin kuvvetli seslendirileceğini belirten gürlük terimidir.

A. Özer

• Melodik Minör Dizi

Armonik minör dizinin VI ve VII. dereceleri arasındaki A^2 'li aralığını, ezgisel olarak biraz daha yumuşatmak için VI. derece sesi yarım ses tizleştirilerek yeni bir minör dizi oluşturulur. Bu diziyeye de **melodik** (ezgisel) **minör dizi** denir. Melodik minörün çıkıcı durumdayken tizleşmiş olan VI. ve VII. derece sesleri, inici durumda pestleşerek doğal minör dizideki hâline geri döner. Bu şekilde akıcı bir ezgisellik sağlanmış olur. Melodik minör dizisinde tüm değişiklik dizinin V, VI, VII ve VIII. derece sesleri arasında gerçekleşir.

Armonik minör dizinin VI. derecesinin yarım ses tizleşmesiyle melodik minör dizi oluşur. Melodik minör çıkıcı bir dizidir. Bu dizi inici olduğunda genellikle doğal minör diziyeye dönüşür.

ETKİNLİK 62

Aşağıda eksen sesleri verilen melodik minör dizileri oluşturunuz ve isimlerini noktalı alanlara yazınız.

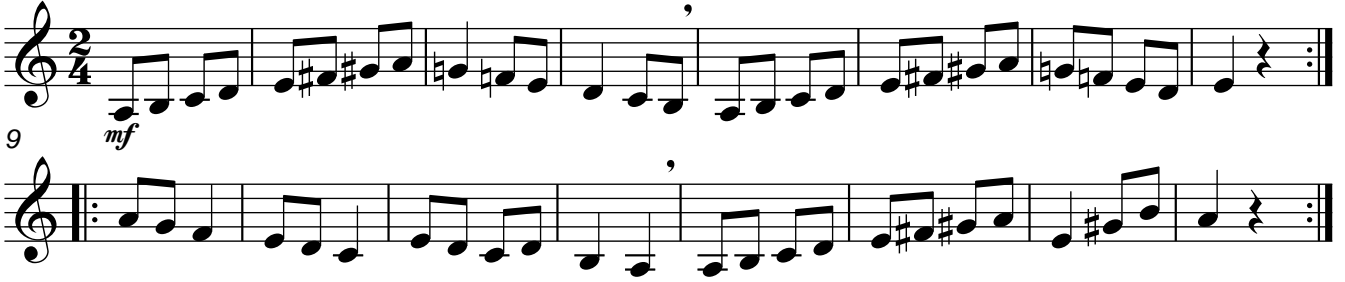
ETKİNLİK 63

1. Aşağıdaki çıkıcı ve inici melodik minör diziyi seslendiriniz.

2. Aşağıdaki ezgiyi okuyunuz. Melodik minör dizisinin tipik özelliklerini gösteren yerleri belirtiniz.

Moderato

ETKİNLİK 64

1. Aşağıdaki doğal, armonik ve melodik la minör dizilerini okuyarak bu dizilerin hangi minör diziler olduklarını noktalı alanlara yazınız.

2. Aşağıdaki ezgileri okuyup doğal, armonik ve melodik minör özellikler içeren bölümleri örnekte olduğu gibi işaretleyiniz.

Örnek:

Andante

Armonik Doğal Melodik

Andante

Armonik Doğal Melodik

Eserin çabuk hızda seslendirileceğini belirten hız terimidir.

Allegro (♩ = 200)

E. Pozzoli (Pozoli)
Ü. Özgür - S. Aydoğan MİOE ve Kuram 1. Kitap No:93

p f Fine D.C. al Fine

Moderato

• La Minör Dizi

Do majör dizisinin VI. derecesinden (la sesinden) başlayarak oluşturulan dizi la minör dizidir. La minör, do majörün ilgili minörüdür.

Doğal la minör dizi

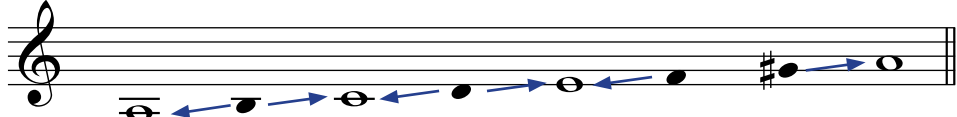
Armonik la minör dizi

Doğal la minör dizisindeki VII. derecenin (sol sesinin) yarım ses tizleştirilmesiyle armonik la minör dizi oluşur. Armonik minör dizisinin tipik özelliği olan A2'li aralık, VI.-VII. dereceleri olan fa-sol diyez sesleri arasındadır.

Melodik la minör dizi

Doğal la minör dizisindeki VI. derecenin (fa sesinin) ve VII. derecenin (sol sesinin) yarım ses tizleştirilmesiyle melodik la minör dizi oluşur. Bu dizi iniç olduğunda doğal la minör dizisine dönüşür.

La minör dizisindeki tüm sesler, temel ses olan la eksenini etrafında toplanmıştır. Bu sesler, buldukları dereceye göre durucu veya yürüyücü özellik taşır.

La minör dizinin dereceleri:

I II III IV V VI VII VIII

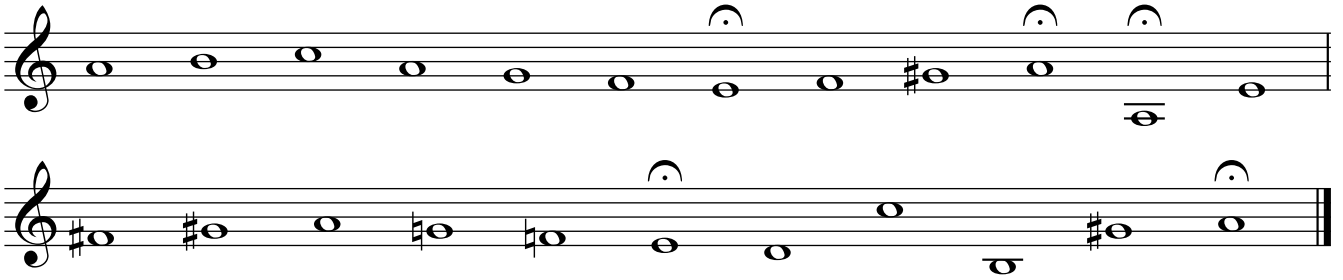
Yürüyücü sesler	Durucu sesler
II. ses,	I. ya da III. sese gider
IV. ses,	III. ya da V. sese gider
VI. ses,	V. sese gider
VII. ses,	VIII. sese gider

Not: Dizinin II. derecesi genellikle I. dereceye, nadiren III. dereceye; IV. derecesi ise genellikle III. dereceye, nadiren V. dereceye gider.

ETKİNLİK 65

Aşağıda la minör tonunda verilmiş olan sesleri okuyunuz.

ETKİNLİK 66

Aşağıda verilen ezgileri piyano yardımıyla seslendiriniz. La minör tonalite kurallarına göre bulduğunuz yanlışlıkları sınıfta tartışınız.

• Majör ve Minör İlişkisi

Her majör dizinin ilgili bir minör dizisi bulunur. Bir minör dizi, ilgili majör dizisiyle aynı donanıma sahiptir. Majör dizinin VI. derecesi, onun ilgili minör dizisinin eksen sesini oluşturur. Majör dizinin eksen sesinden **K3**'lü aralık inerek de ilgili minör dizisinin eksen sesi bulunabilir.

La minör (A-moll)

Do majör (C-dur)

B3

B6

K3

K6

VI

Minör diziyi majör diziden ayıran temel özellik, ilk üçlü aralığın **K3**'lü olmasıdır.

Majör ve minör dizilerde yazılmış yapıtlar; **I**, **III** ya da **V**. derece sesleriyle başlar ve eksen sesiyle (**I** ya da **VIII**. derece) biter.

ETKİNLİK 67

1. Aşağıda adı verilen majör tonalitelerin ilgili minörlerini yanlarındaki noktalı alanlara yazınız.

re majör - ..... minör

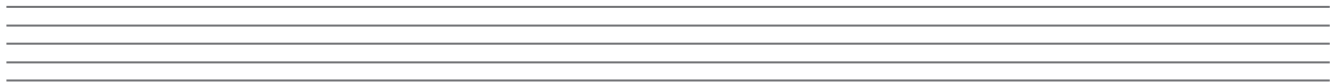
fa majör - ..... minör

sol majör - ..... minör

si bemol majör - ..... minör

2. Öğretmeniniz tarafından eksen sesi belirterek çalınacak majör/minör dizileri veya ezgileri aşağıdaki dizelere yazıp noktalı alanlara tonalitelerini belirtiniz.

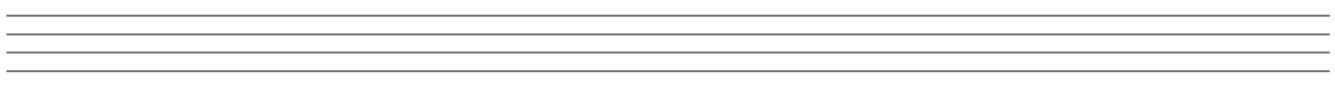
.....

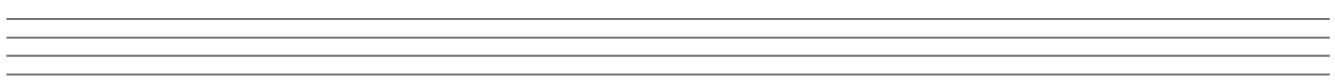
.....

.....

.....

ETKİNLİK 68

Aşağıdaki majör ve minör tonalitelere yazılmış ezgileri okuyup hangi tonalitelere ait olduklarını noktalı alanlara yazınız.

Moderato

Allegro

Moderato

Musical notation for Moderato, measures 1-8 and 9-16. The first staff shows measures 1-8, and the second staff shows measures 9-16. The tempo is Moderato. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The music consists of eighth and quarter notes with some rests.

Allegro

Musical notation for Allegro, measures 1-8 and 9-16. The first staff shows measures 1-8, and the second staff shows measures 9-16. The tempo is Allegro. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The music consists of eighth and quarter notes with some rests.

Moderato (♩=108)

Ü. Özgür

Musical notation for Moderato (♩=108), measures 1-8 and 9-16. The first staff shows measures 1-8, and the second staff shows measures 9-16. The tempo is Moderato (♩=108). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The music consists of eighth and quarter notes with some rests. A dynamic marking of *p* is present at the beginning of the second staff.

Moderato (♩=112)

Ü. Özgür

Musical notation for Moderato (♩=112), measures 1-4 and 5-12. The first staff shows measures 1-4, and the second staff shows measures 5-12. The tempo is Moderato (♩=112). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The music consists of quarter and eighth notes with some rests. A dynamic marking of *p* is present at the beginning of the first staff.

Allegro

Two staves of musical notation in 2/4 time. The first staff contains measures 7 and 8. The second staff contains measures 9 and 10. The music features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes with some accents.

Moderato

Two staves of musical notation in 2/4 time. The first staff contains measures 9 and 10, starting with a *mf* dynamic marking. The second staff contains measures 11 and 12. The tempo is slower than the previous section.

Andante

Two staves of musical notation in 2/4 time. The first staff contains measures 9 and 10, starting with a *mf* dynamic marking. The second staff contains measures 11 and 12. The tempo is the slowest of the three sections.

Andante

Three staves of musical notation in 2/4 time. The first staff contains measures 11 and 12, ending with a first and second ending bracket. The second staff contains measures 13 and 14. The third staff contains measures 15 and 19. The tempo remains Andante.

Allegro

S. Acay

5

9

13

Allegro

Fine

9

17

D.C. al Fine

Allegro

Staccato (stakato): Notaların kısa ve kesik seslendirileceğini belirten terimdir.

9

ETKİNLİK 69

1. "Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Okuma" ünitesindeki ritmik okuma (bona) çalışmalarını ve la minör tonunda yazılmış solfejleri okuyunuz (**Sayfa 129/Etkinlik 86**), (**Sayfa 131/Etkinlik 87**), (**Sayfa 136/Etkinlik 88**), (**Sayfa 137/Etkinlik 89**).
2. "Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Yazma" ünitesindeki tartım dikte ve la minör ezgi dikte çalışmalarını yapınız (**Sayfa 158/Etkinlik 106**), (**Sayfa 159/Etkinlik 107**), (**Sayfa 160/Etkinlik 108**).

A) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız.

1. Bütün aralıkları tam seslerden oluşan dizi ..... dizidir.
2. Tam ve yarım ses aralıklarından oluşan dizi ..... dizidir.
3. Bütün aralıkları yarım seslerden oluşan dizi ..... dizidir.

B) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

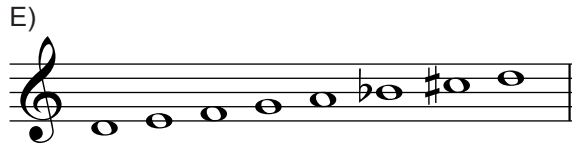
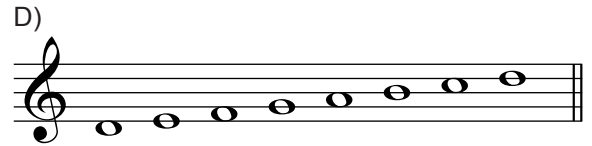
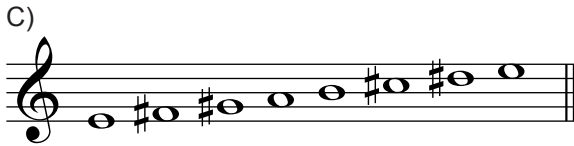
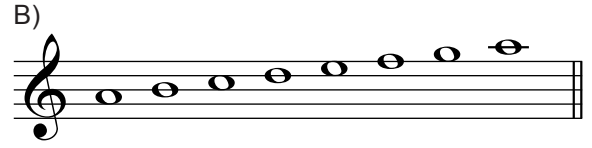
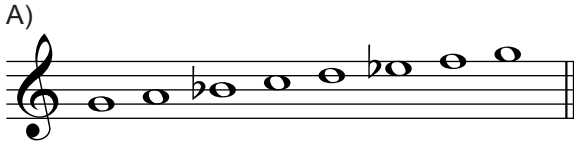
1. Majör dizinin ses aralıklarının sıralanışı aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) 1, 1, ½, 1, 1, ½, 1   B) 1, 1, ½, 1, 1, 1, ½   C) 1, ½, 1, 1, 1, ½, 1
D) 1, ½, 1, 1, ½, 1, 1   E) 1, 1, ½, 1, ½, 1, 1

2. Tonalite kavramı ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Dizinin birinci sesi tonaliteye adını veren eksen sestir.
B) Yapıtlar, yazıldığı tonaliteye ait dizinin **I**, **III** ya da **V**. sesiyle başlar.
C) Tonal yapıtlar, yazıldığı tonaliteye ait dizinin **II**, **IV**, **VI** ve **VII**. sesleriyle biter.
D) Tonal yapıtlarda dizinin yedinci derecesi, eksen sesine çıkıcı ve yürüyücü özellik gösterir.
E) Majör tonalite sert, kararlı, neşeli etkileri olan bir tonalitedir.

3. Aşağıdakilerden hangisi majör dizidir?

4. Aşağıda verilen re dizisini re majör dizi yapabilmek için kullanılacak değiştirici işaretler, hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) si ♭ , mi ♮   B) fa # , sol #   C) fa # , do #   D) fa ♭ , do ♮   E) si ♭ , do #

5. Bir doğal minör diziyi, armonik minör diziye dönüştürebilmek için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

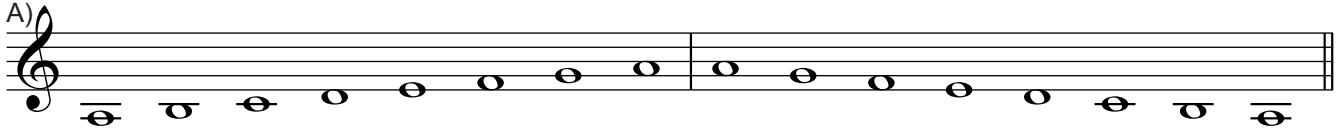
- A) Dizinin **VI**. sesi tizleştirilir.   B) Dizinin **VII**. sesi tizleştirilir.
C) Dizinin **VI** ve **VII**. sesleri tizleştirilir.   D) Dizinin **VI** ve **VII**. sesleri pestleştirilir.
E) Dizinin **VII**. sesi pestleştirilir.

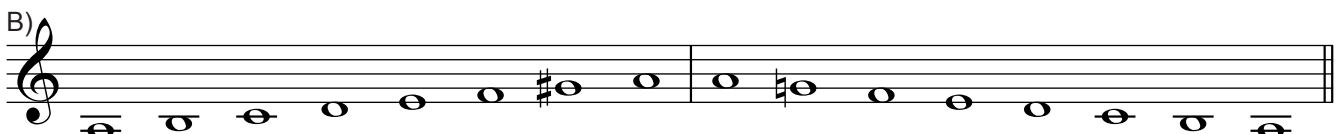
6. Aşağıda majör/minör dizilerin bazı özellikleri verilmiştir. Hem majör hem de minör dizilerin ortak özelliklerini gösteren seçenek hangisidir?

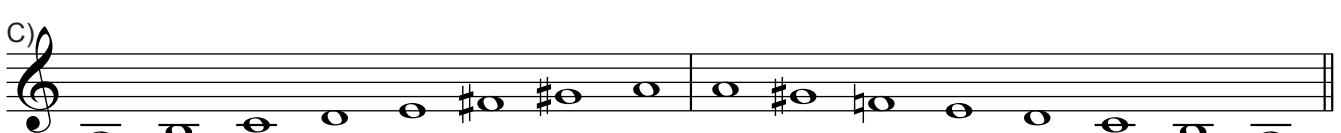
- i. dizinin **I, III, V.** dereceleri durucu özelliktedir.
- ii. dizinin **I.** sesi diziye adını verir.
- iii. temel sese göre üçüncü derece küçük üçlü uzaklıktadır.
- iv. temel sese göre altıncı derece küçük altılı uzaklıktadır.

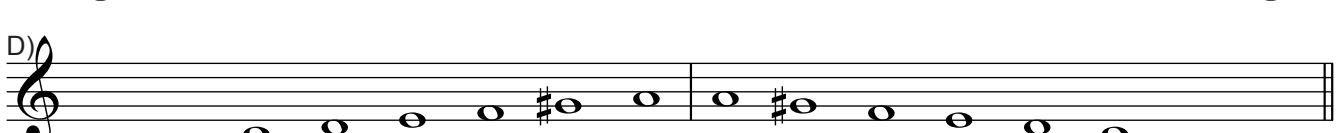
- A) i, iv   B) iii, iv   C) i, ii, iii   D) i, ii   E) ii, iii, iv

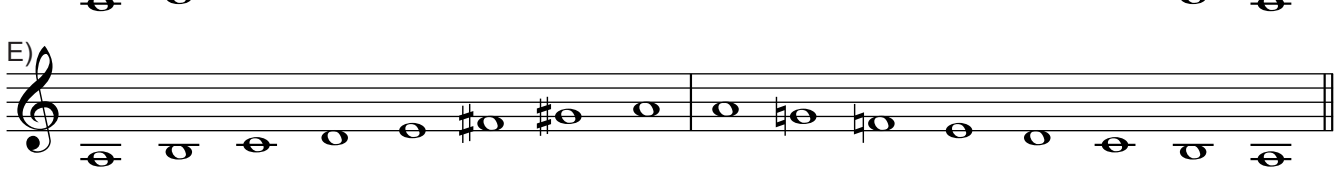
7. Aşağıdaki dizilerden hangisi melodik la minör dizidir?

A)

B)

C)

D)

E)

8. Aşağıdaki majör-minör ilişkilendirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Fa majörün ilgili minör dizisi re minördür.
- B) Mi majörün ilgili minör dizisi do diyez minördür.
- C) Si majörün ilgili minör dizisi sol minördür.
- D) Mi bemol majörün ilgili minör dizisi do minördür.
- E) Si bemol majörün ilgili minör dizisi sol minördür.

9. Aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Her majör dizinin mutlaka bir değiştirici işareti vardır.
- B) Bir majör dizi hangi değiştirici işareti alırsa ilgili minör dizisi de aynı değiştirici işareti alır.
- C) Majör diziler **I, III, V.** derece sesleriyle adlandırılır.
- D) Majör ve minör dizilerin hüznü ve duygusal etkileri vardır.
- E) Farklı seslerden başlayan majör diziler oluşturulamaz.

6. ÜNİTE

DO MAJÖR VE LA MİNÖR TONUNDA MÜZİKSEL OKUMA

- Do Majör Tonunda Müziksel Okuma
- La Minör Tonunda Müziksel Okuma

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

Müziksel okuma etkinliklerinden önce nefes egzersizleri ve ilgili tonlarda (do major/la minor) entonasyon çalışmaları yapınız.

Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Okuma ünitesinde yer verilen tüm etkinliklerde, ünite sonundaki “Öz Değerlendirme Formları” nı kendinizi değerlendirmek için kullanınız.

• Do Majör Tonunda Müziksel Okuma

ETKİNLİK 70

RİTMİK OKUMA (BONA)

1. Öğretmeninizin çalacağı birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik nota/sus süre değerleri içeren kısa tartım cümlelerini tekrarlayınız.
2. Aşağıdaki birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik nota/sus süre değerlerinden oluşan ritmik okuma (bona) parçalarını süre değerlerine dikkat ederek okuyunuz.

1

13

19

2

12

23

30

35

3

11

22

30

35

This musical exercise is written in treble clef with a common time signature (C). It consists of five staves of music. The first staff (measures 1-10) features a sequence of eighth notes starting on middle C and ascending to G4. The second staff (measures 11-21) continues with a sequence of eighth notes descending from G4 to C3. The third staff (measures 22-29) contains a series of eighth-note chords, primarily triads, moving in a stepwise fashion. The fourth staff (measures 30-34) shows a sequence of eighth notes, including a whole rest in measure 32. The fifth staff (measures 35) concludes with a series of eighth notes and a final whole note with a fermata.

4

9

19

25

29

This musical exercise is written in treble clef with a common time signature (C). It consists of five staves of music. The first staff (measures 1-8) features a sequence of eighth notes starting on middle C and ascending to G4. The second staff (measures 9-18) continues with a sequence of eighth notes descending from G4 to C3. The third staff (measures 19-24) contains a series of eighth-note chords, primarily triads, moving in a stepwise fashion. The fourth staff (measures 25-28) shows a sequence of eighth notes, including a whole rest in measure 27. The fifth staff (measures 29) concludes with a series of eighth notes and a final whole note with a fermata.

5

9

17

23

28

Exercise 5 consists of five staves of music in treble clef with a common time signature (C). The first staff (measures 5-8) features a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. The second staff (measures 9-16) continues with eighth notes: D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The third staff (measures 17-22) features a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The fourth staff (measures 23-27) features a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The fifth staff (measures 28-31) features a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4, followed by a whole note C4.

6

7

13

18

Exercise 6 consists of four staves of music in treble clef with a common time signature (C). The first staff (measures 6-12) features a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The second staff (measures 13-17) features a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The third staff (measures 18-22) features a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The fourth staff (measures 23-27) features a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4.

7

7

Exercise 7 consists of two staves of music in bass clef with a 4/4 time signature. The first staff (measures 7-13) features a sequence of eighth notes: C3, D3, E3, F3, G3, A3, B3, C4, B3, A3, G3, F3, E3, D3, C3. The second staff (measures 14-17) features a sequence of eighth notes: C3, D3, E3, F3, G3, A3, B3, C4, B3, A3, G3, F3, E3, D3, C3.

1. Öğretmeninizin çalacağı birlik, ikilik ve dörtlük nota/sus süre değerleri içeren kısa do majör ezgi cümlelerini "na" hecesiyle tekrarlayınız.
2. Aşağıdaki birlik, ikilik ve dörtlük nota/sus süre değerlerinden oluşan do majör solfejleri süre değerleri ve entonasyona dikkat ederek okuyunuz.

Moderato

J. J. Rodolphe (Rudolf)
Lavignac 1A No:13

8

8

Moderato

J. J. Rodolphe
Lavignac 1A No:14

9

10

19

29

39

Moderato

H. Lemoine (Lemoyne)
Lavignac 1A No:15

10

7

H. Lemoine
Lavignac 1A No:16

Moderato

11

9

Detailed description: This block contains the musical notation for exercise 11. It consists of two staves of music in treble clef with a common time signature (C). The first staff contains measures 1 through 9, and the second staff continues from measure 9. The melody is primarily composed of quarter and eighth notes, with some rests. There are two accents (apostrophes) above the notes in measures 2 and 5 of the first staff. The piece concludes with a double bar line at the end of the second staff.

H. Lemoine
Lavignac 1A No:17

Moderato

12

11

Detailed description: This block contains the musical notation for exercise 12. It consists of two staves of music in treble clef with a common time signature (C). The first staff contains measures 1 through 11, and the second staff continues from measure 11. The melody is primarily composed of quarter and eighth notes, with some rests. The piece concludes with a double bar line at the end of the second staff.

H. Lemoine
Lavignac 1A No:18

Moderato

13

10

Detailed description: This block contains the musical notation for exercise 13. It consists of two staves of music in treble clef with a common time signature (C). The first staff contains measures 1 through 10, and the second staff continues from measure 10. The melody is primarily composed of quarter and eighth notes, with some rests. There are three accents (apostrophes) above the notes in measures 2, 4, and 6 of the first staff. The piece concludes with a double bar line at the end of the second staff.

G. Carulli (Karulli)
Lavignac 1A No:19

Moderato

14

8

16

Detailed description: This block contains the musical notation for exercise 14. It consists of three staves of music in treble clef with a common time signature (C). The first staff contains measures 1 through 8, the second staff continues from measure 8, and the third staff continues from measure 16. The melody is primarily composed of quarter and eighth notes, with some rests. There is one accent (apostrophe) above the note in measure 7 of the second staff. The piece concludes with a double bar line at the end of the third staff.

Moderato

H. Lemoine
Lavignac 1A No:20

15

9

Musical notation for exercise 15, measures 1-9. The piece is in C major, 2/4 time, marked Moderato. The melody consists of quarter and eighth notes with some rests and accents.

Moderato

H. Lemoine
Lavignac 1A No:21

16

13

Musical notation for exercise 16, measures 1-13. The piece is in C major, 2/4 time, marked Moderato. The melody features a mix of quarter and eighth notes with accents.

Moderato

H. Lemoine
Lavignac 1A No:22

17

7

Musical notation for exercise 17, measures 1-7. The piece is in C major, 2/4 time, marked Moderato. The melody is a simple eighth-note scale with rests.

Moderato

H. Lemoine
Lavignac 1A No:23

18

9

Musical notation for exercise 18, measures 1-9. The piece is in C major, 2/4 time, marked Moderato. The melody is a simple eighth-note scale with rests.

Moderato

H. Lemoine
Lavignac 1A No:24

19

9

Musical notation for exercise 19, measures 1-9. The first staff shows measures 1-9, and the second staff shows measures 10-18. The music is in common time (C) and features a sequence of eighth and quarter notes with rests.

Moderato

H. Lemoine
Lavignac 1A No:25

20

9

Musical notation for exercise 20, measures 1-9. The first staff shows measures 1-9, and the second staff shows measures 10-18. The music is in common time (C) and features a sequence of eighth and quarter notes with rests.

Moderato

H. Lemoine
Lavignac 1A No:26

21

9

Musical notation for exercise 21, measures 1-9. The first staff shows measures 1-9, and the second staff shows measures 10-18. The music is in common time (C) and features a sequence of eighth and quarter notes with rests.

Moderato

H. Lemoine
Lavignac 1A No:27

22

9

Musical notation for exercise 22, measures 1-9. The first staff shows measures 1-9, and the second staff shows measures 10-18. The music is in common time (C) and features a sequence of eighth and quarter notes with rests.

Moderato

23

9

Detailed description: This block contains the musical notation for exercise 23, measures 1 through 9. It consists of two staves of music in treble clef with a common time signature (C). The melody is written in a simple, rhythmic style with quarter and eighth notes, and rests. The first staff contains measures 1-8, and the second staff contains measures 9-9. The piece concludes with a double bar line.

Moderato

24

9

Detailed description: This block contains the musical notation for exercise 24, measures 1 through 9. It consists of two staves of music in treble clef with a common time signature (C). The melody is written in a simple, rhythmic style with quarter and eighth notes, and rests. The first staff contains measures 1-8, and the second staff contains measures 9-9. The piece concludes with a double bar line.

Moderato

25

9

Detailed description: This block contains the musical notation for exercise 25, measures 1 through 9. It consists of two staves of music in treble clef with a common time signature (C). The melody is written in a simple, rhythmic style with quarter and eighth notes, and rests. The first staff contains measures 1-8, and the second staff contains measures 9-9. The piece concludes with a double bar line and a fermata over the final note.

Moderato

26

9

Detailed description: This block contains the musical notation for exercise 26, measures 1 through 9. It consists of two staves of music in treble clef with a common time signature (C). The melody is written in a simple, rhythmic style with quarter and eighth notes, and rests. The first staff contains measures 1-8, and the second staff contains measures 9-9. The piece concludes with a double bar line and repeat signs at the beginning and end of the second staff.

1. Öğretmeninizin çalacağı birlik, ikilik, dörtlük, sekizlik ve onaltılık nota/sus süre değerleri içeren kısa tartım cümlelerini tekrarlayınız.
2. Aşağıdaki birlik, ikilik, dörtlük, sekizlik ve onaltılık nota/sus süre değerlerinden oluşan ritmik okuma (bona) parçalarını süre değerlerine dikkat ederek okuyunuz.

27

28

29

30

31

8

16

This system contains three staves of music in 2/4 time. The first staff begins with a red number '31'. The second staff starts with a measure rest labeled '8'. The third staff starts with a measure rest labeled '16'. The music consists of eighth and quarter notes.

32

9

This system contains two staves of music in 2/4 time. The first staff begins with a red number '32'. The second staff starts with a measure rest labeled '9'. The music consists of eighth and quarter notes.

33

9

This system contains two staves of music in 2/4 time. The first staff begins with a red number '33'. The second staff starts with a measure rest labeled '9'. The music features eighth notes with accents and quarter notes.

34

4

This system contains two staves of music in common time (C). The first staff begins with a red number '34'. The second staff starts with a measure rest labeled '4'. The music features eighth notes with accents and quarter notes.

35

4

36

5

37

8

12

38

5

9

13

1. Öğretmeninizin çalacağı birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik nota/sus süre değerleri içeren kısa do majör ezgi cümlelerini "na" hecesiyle tekrarlayınız.
2. Aşağıdaki birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik nota/sus süre değerlerinden oluşan do majör solfejleri tekrar işaretlerine ve gürlük terimlerine uygun olarak okuyunuz.

Allegro İ. Ermiş

39

9

17

25

mf

p

f

Moderato İ. Ermiş

40

5

9

13

p

p

p

Moderato A. Özer

41 *mf*

10

18

26

Moderato H. Lemoine
Lavignac 1A No:32

42

7

14

Moderato G. Carulli
Lavignac 1A No:33

43

7

Fine

14

Moderato

44

9

18

Detailed description: This block contains the first system of music for exercise 34. It consists of three staves of music in treble clef, 3/4 time, marked 'Moderato'. The first staff starts at measure 44 and ends with a repeat sign. The second staff starts at measure 9 and ends with a repeat sign. The third staff starts at measure 18 and ends with a repeat sign. The melody is composed of eighth and quarter notes with accents.

Moderato

45

9

17

25

Detailed description: This block contains the first system of music for exercise 35. It consists of four staves of music in treble clef, 3/4 time, marked 'Moderato'. The first staff starts at measure 45 and ends with a repeat sign. The second staff starts at measure 9 and ends with a repeat sign. The third staff starts at measure 17 and ends with a repeat sign. The fourth staff starts at measure 25 and ends with a repeat sign. The melody is composed of quarter and eighth notes with accents.

Moderato

46

10

20

Detailed description: This block contains the first system of music for exercise 36. It consists of three staves of music in treble clef, 3/4 time, marked 'Moderato'. The first staff starts at measure 46 and ends with a repeat sign. The second staff starts at measure 10 and includes a double bar line with repeat dots. The third staff starts at measure 20 and ends with a repeat sign. The melody is composed of quarter and eighth notes with accents.

Moderato

İ. Ermiş

47

9
17
25
mf

Moderato

A. Özer

48

5
10
15
mf
p

Eserin çok hızlı seslendirileceğini belirten hız terimidir.

Presto

İ. Ermiş

49

9
17
mf
f
p

Andante

L. V. Beethoven (Bethofin)

50

5

9

13

17

21

Moderato

İ. Ermiş

51

5

9

13

Andante

A. Özer

52

9

mf

1. Öğretmeninizin çalacağı uzatma noktası ve uzatma bağı içeren kısa tartım cümlelerini tekrarlayınız.
2. Aşağıdaki uzatma noktası ve uzatma bağı tartımlardan oluşan ritmik okuma (bona) parçalarını süre değerlerine dikkat ederek okuyunuz.

53

5

9

13

54

9

17

25

55

9

56

5

9

13

Musical notation for exercise 56, measures 1-13. The exercise is in C major, 4/4 time. It consists of four staves of music. The first staff starts with a treble clef and a common time signature. The melody is composed of eighth and quarter notes. The second staff continues the melody with dotted notes. The third staff features a mix of eighth and quarter notes. The fourth staff concludes the exercise with a double bar line.

57

5

9

13

Musical notation for exercise 57, measures 1-13. The exercise is in C major, 4/4 time. It consists of four staves of music. The first staff starts with a treble clef and a common time signature. The melody is composed of quarter and eighth notes, with some slurs. The second staff continues the melody with slurs and ties. The third staff features a mix of quarter and eighth notes. The fourth staff concludes the exercise with a double bar line.

58

5

9

13

Musical notation for exercise 58, measures 1-13. The exercise is in C major, 4/4 time. It consists of four staves of music. The first staff starts with a treble clef and a common time signature. The melody is composed of quarter and eighth notes, with some slurs. The second staff continues the melody with slurs and ties. The third staff features a mix of quarter and eighth notes. The fourth staff concludes the exercise with a double bar line.

1. Öğretmeninizin çalacağı uzatma noktası ve uzatma bağlı tartımlar içeren kısa do majör ezgi cümlelerini "na" hecesiyle tekrarlayınız.
2. Aşağıdaki uzatma noktası ve uzatma bağlı tartımlardan oluşan do majör solfejleri süre değerleri ve entonasyona dikkat ederek okuyunuz.

Moderato A. Özer

59

9

17

25

Allegro Ü. Özgür

60

9

17

25

Fine

D.C.

Moderato

S. Aydoğan

61

8

16

24

31

39

Moderato

M. Sun

62

mf

5

9

13

Fine

D.C. al Fine

Allegro İ. Ermiş

63 *f*

5

9 *Fine*

13

Moderato Teoria Musical e Solfejo No:57

64

6

11

14

Moderato İ. Ermiş

65 *mf*

5

9

1. Öğretmeninizin çalacağı üçlemeli tartımlar içeren kısa tartım cümlelerini tekrarlayınız.

2. Aşağıdaki üçlemeli tartımlardan oluşan ritmik okuma (bona) parçalarını süre değerlerine dikkat ederek okuyunuz.

66

5

9

13

67

5

68

4

6

1. Öğretmeninizin çalacağı üçlemeli tartımlar içeren kısa do majör ezgi cümlelerini “na” hecesiyle tekrarlayınız.
2. Aşağıdaki üçlemeli tartımlardan oluşan do majör solfejleri süre değerlerine ve entonasyona dikkat ederek okuyunuz.

69 İ. Ermiş

4

7

10

13

70 A. Özer

Andante

9

17

25

Andante

M. Sun

71

Musical score for M. Sun, Andante, measures 71-88. The score is written in treble clef with a 3/4 time signature. It features a series of eighth-note triplets and quarter notes. The dynamics are marked as *p* (piano) at measure 71, *mf* (mezzo-forte) at measure 13, *f* (forte) at measure 17, and *mf* at measure 21. The piece concludes with a double bar line at measure 88.

Andante

A. Özer

72

Musical score for A. Özer, Andante, measures 72-89. The score is written in bass clef with a common time signature. It features a series of eighth-note triplets and quarter notes. The dynamics are marked as *p* (piano) at measure 72, *mf* (mezzo-forte) at measure 9, *f* (forte) at measure 13, and *mf* at measure 13. The piece concludes with a double bar line at measure 89.

1. Öğretmeninizin çalacağı onaltılık nota/sus kümeleri içeren basit ölçülü kısa tartım cümlelerini tekrarlayınız.
2. Aşağıdaki onaltılık nota/sus kümelerinden oluşan basit ölçülü ritmik okuma (bona) parçalarını süre değerlerine dikkat ederek okuyunuz.

73

5

9

12

74

5

9

75

5

9

1. Öğretmeninizin çalacağı onaltılık nota/sus kümeleri içeren basit ölçülü kısa do majör ezgi cümlelerini "na" hecesiyle tekrarlayınız.
2. Aşağıdaki onaltılık nota/sus kümelerinden oluşan basit ölçülü do majör solfejleri süre değerlerine ve entonasyona dikkat ederek okuyunuz.

Andante A. Özer

76

9

17

25

mf *p* *f* *mf* *f*

Andante İ. Ermiş

77

9

16

26

mf *mf* *mf* *mf*

Andante A. Özer

78

9

p *mf*

Moderato

İ. Ermiş

79

Musical score for Moderato, measures 79-87. The score is written in treble clef with a 2/4 time signature. It consists of seven staves of music. Measure 79 starts with a treble clef and a 2/4 time signature. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with some rests. There are repeat signs and first/second endings in measures 83 and 87. A fermata is placed over the final note of measure 87.

Andante

İ. Ermiş

80

Musical score for Andante, measures 80-87. The score is written in treble clef with a 4/4 time signature. It consists of five staves of music. Measure 80 starts with a treble clef and a 4/4 time signature. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with some rests. There are repeat signs and first/second endings in measures 83 and 87. A fermata is placed over the final note of measure 87.

1. Öğretmeninizin çalacağı bileşik ölçülü kısa tartım cümlelerini tekrarlayınız.

2. Aşağıdaki bileşik ölçülü ritmik okuma (bona) parçalarını süre değerlerine dikkat ederek okuyunuz.

81

5

9

13

82

5

9

13

17

21

84

4

7

11

This system contains four staves of music in treble clef, 3/8 time signature. The first staff starts with a red '84' and contains measures 4 through 11. The second staff starts with a '4', the third with a '7', and the fourth with an '11'. The music consists of eighth and sixteenth notes with various rests and accents.

83

4

7

10

13

This system contains five staves of music in treble clef, 12/8 time signature. The first staff starts with a red '83' and contains measures 4 through 13. The second staff starts with a '4', the third with a '7', the fourth with a '10', and the fifth with a '13'. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together.

85

120

This system contains two staves of music in bass clef, 6/8 time signature. The first staff starts with a red '85' and contains measures 120 through 127. The music is primarily composed of eighth notes and sixteenth notes.

1. Öğretmeninizin çalacağı bileşik ölçülü kısa do majör ezgi cümlelerini “na” hecesiyle tekrarlayınız.
2. Aşağıdaki bileşik ölçülü do majör solfejleri süre değerleri ve entonasyona dikkat ederek okuyunuz.

86

Andantino (♩. = 54)

H. Lemonine
Lavignac 1A No:73

7

13

19

Fine

87

Moderato (♩. = 60)

H. Lemonine
Lavignac 1A No:74

6

12

Fine

88

Moderato

İ. Ermiş

5

9

Moderato (♩ = 60)

G. Carulli
Lavignac 1A No:75

89

7
14
21
27

Moderato

A. Özer

90

9
17
25

Moderato

A. Özer

91

5

1. Öğretmeninizin çalacağı eksik ölçülü kısa tartım cümlelerini tekrarlayınız.

2. Aşağıdaki eksik ölçülü ritmik okuma (bona) parçalarını süre değerlerine dikkat ederek okuyunuz.

92

6

11

93

8

16

94

4

7

10

1. Öğretmeninizin çalacağı eksik ölçülü kısa do majör ezgi cümlelerini "na" hecesiyle tekrarlayınız.
2. Aşağıdaki eksik ölçülü do majör solfejleri süre değerleri ve entonasyona dikkat ederek okuyunuz.

Andante (♩ = 88) Ü. Özgür - S. Aydoğan

95

6

9

Andante-moderato arası hız terimidir.

Andantino Alman Ezgisi

Ü. Özgür - S. Aydoğan MİOE ve Kuram 1. Kitap No:101

96

5

9

Allegro (♩ = 126) W. A. Mozart

Ü. Özgür - S. Aydoğan MİOE ve Kuram 1. Kitap No:103

97

5

9

♩ = 60

98 Ç. Şen

5

♩ = 120

99 E. Şen

Ritardando: Eserin giderek yavaşlayacağını gösteren hız terimidir.

7

13

19

23

♩ = 60

100 E. Şen

5

9

13

17

1. Öğretmeninizin çalacağı senkoplu tartımlar içeren kısa tartım cümlelerini tekrarlayınız.
2. Aşağıdaki senkoplu tartımlardan oluşan ritmik okuma (bona) parçalarını süre değerlerine dikkat ederek okuyunuz.

101

5

9

14

102

5

10

15

103

5

9

1. Öğretmeninizin çalacağı senkoplu tartımlar içeren kısa do majör ezgi cümlelerini “na” hecesiyle tekrarlayınız.
2. Aşağıdaki senkoplu tartımlardan oluşan do majör solfejleri süre değerlerine ve entonasyona dikkat ederek okuyunuz.

Moderato

O. Y. Dinçer

104

5

9

Andante

Ü. Özgür

105

7

13

19

Moderato

M. Sun

106

9

Moderato

İ. Ermiş

107

5 *mf*

9 *f* *mp*

13 *f* *mp*

17 *mf* *p*

21 *mf*

Moderato

A. Özer

108

5

9

13

18

22

1. Öğretmeninizin çalacağı kısa tartım cümlelerini tekrarlayınız.

2. Aşağıdaki ritmik okuma (bona) parçalarını süre değerlerine dikkat ederek okuyunuz.

109

5

9

13

110

9

17

25

111

5

9

13

Musical score for exercise 111, measures 1-13. The score is written in treble clef with a common time signature (C). It consists of four staves of music. The first staff starts at measure 1 and ends at measure 13. The second staff starts at measure 5 and ends at measure 13. The third staff starts at measure 9 and ends at measure 13. The fourth staff starts at measure 13 and ends at measure 13. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with some rests and a final measure ending with a double bar line.

112

5

9

13

Musical score for exercise 112, measures 1-13. The score is written in treble clef with a 4/4 time signature. It consists of four staves of music. The first staff starts at measure 1 and ends at measure 13. The second staff starts at measure 5 and ends at measure 13. The third staff starts at measure 9 and ends at measure 13. The fourth staff starts at measure 13 and ends at measure 13. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with some triplets and a final measure ending with a double bar line.

113

5

9

13

Musical score for exercise 113, measures 1-13. The score is written in bass clef with a 4/4 time signature. It consists of four staves of music. The first staff starts at measure 1 and ends at measure 13. The second staff starts at measure 5 and ends at measure 13. The third staff starts at measure 9 and ends at measure 13. The fourth staff starts at measure 13 and ends at measure 13. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with some triplets and a final measure ending with a double bar line.

1. Öğretmeninizin çalacağı kısa la minör ezgi cümlelerini "na" hecesiyle tekrarlayınız.
2. Aşağıdaki la minör solfejleri süre değerlerine ve entonasyona dikkat ederek okuyunuz.

114 Moderato A. Özer

5
9
13

115 Moderato Teoria Musical e Solfejo No:152

5

116 Allegretto Teoria Musical e Solfejo No:155

5

117 Moderato A. Özer

5

Moderato

A. Özer

118

5
9
13

Presto

M. Sun

119

9
17
25
33
41
49
57

Moderato

İ. Ermiş

120

p

5

f

13

p

Andanteden daha yavaş hız terimidir.

Adagio

M. Sun

121

p

mf

7

p

13

mf

f

19

25

p

29

mf

Allegretto

Moderato-Allegro arası hız terimidir.

S. Aydoğan

122

9
17
25
30
30

decrescendo (dekıreşendo): Ses gürlüğüñün giderek azalacağını belirten işaret.

crescendo (kıreşendo): Ses gürlüğüñün giderek artacağını belirten işaret.

Moderato

H. Lemoine

123

9
17
25
25

Allegretto

Teoria Musical e Solfejo No:177

124

5
mf

Andantino

S. Aydoğan

125

5
9
13

p
mf
f

Moderato

İ. Ermiş

126

5
9
13

Adagio

A. Özer

127

5
9
13

p
mf
p
mf

1. Öğretmeninizin çalacağı kısa tartım cümlelerini tekrarlayınız.

2. Aşağıdaki ritmik okuma (bona) parçalarını süre değerlerine dikkat ederek okuyunuz.

128

5

9

13

Detailed description: This exercise is in 3/4 time. It consists of four staves of music. The first staff starts with a treble clef and a 3/4 time signature. The music is a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes. The second staff starts with a measure rest of 5 measures. The third staff starts with a measure rest of 9 measures. The fourth staff starts with a measure rest of 13 measures. The piece ends with a double bar line.

129

9

17

25

Detailed description: This exercise is in 2/4 time. It consists of four staves of music. The first staff starts with a treble clef and a 2/4 time signature. The music is a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes. The second staff starts with a measure rest of 9 measures. The third staff starts with a measure rest of 17 measures. The fourth staff starts with a measure rest of 25 measures. The piece ends with a double bar line.

1. Öğretmeninizin çalacağı kısa la minör ezgi cümlelerini “na” hecesiyle tekrarlayınız.

2. Aşağıdaki la minör solfejleri süre değerlerine ve entonasyona dikkat ederek okuyunuz.

130

Andante

İ. Ermiş

4

Fine

8

D.C. al Fine

131

Andante

İ. Ermiş

7

13

19

25

30

36

Andante

İ. Ermiş

132

5
9
13
mf

Moderato

İ. Ermiş

133

7
13
19

Largo

Eserin çok ağır tempoda seslendirileceğini belirten hız terimidir.

İ. Ermiş

134

5
9
13

Moderato

Teoria Musical e Solfejo No:186

135

Musical score for exercise 135, measures 1-16. The piece is in 4/4 time and Moderato. It consists of four staves of music. The first staff starts with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The first measure is marked *mf* and the second measure is marked *f*. The second staff starts at measure 5 and is marked *mf*. The third staff starts at measure 9 and is marked *mf*. The fourth staff starts at measure 13. The piece ends with a double bar line at measure 16.

Moderato

Teoria Musical e Solfejo No:187

136

Musical score for exercise 136, measures 1-16. The piece is in 3/4 time and Moderato. It consists of four staves of music. The first staff starts with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The first measure is marked *mf*. The second staff starts at measure 5 and is marked *f*. The third staff starts at measure 9 and is marked *mf*. The fourth staff starts at measure 13 and is marked *f*. The piece ends with a double bar line at measure 16.

Moderato

Teoria Musical e Solfejo No:192

137

Musical score for exercise 137, measures 1-16. The piece is in 4/4 time and Moderato. It consists of four staves of music. The first staff starts with a bass clef and a key signature of one sharp (F#). The second staff starts at measure 5. The third staff starts at measure 9. The fourth staff starts at measure 13. The piece ends with a double bar line at measure 16.

Öz Değerlendirme Formları

Bu formlar kendinizi değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıda verilen ölçütlere göre müziksel okuma alanındaki çalışmalarınızı değerlendirerek sizi en iyi şekilde ifade eden seçeneğin altına (X) koyunuz.

Müziksel okuma (bona) öz değerlendirme formu.

ÖLÇÜTLER	DERECELER				
	Yetersiz	Geçer	Orta	İyi	Çok İyi
	1	2	3	4	5
Deşifresini yapma.					
Ölçü vuruşlarını eliyle göstererek okuma.					
Hız terimlerine uygun olarak okuma.					

Müziksel okuma (solfej) öz değerlendirme formu.

ÖLÇÜTLER	DERECELER				
	Yetersiz	Geçer	Orta	İyi	Çok İyi
	1	2	3	4	5
Deşifresini yapma.					
Ölçü vuruşlarını eliyle göstererek okuma.					
Entonasyona dikkat ederek okuma					
Hız terimlerine uygun olarak okuma.					
Gürlük terimlerine uygun okuma.					

7. ÜNİTE

DO MAJÖR VE LA MİNÖR TONUNDA MÜZİKSEL YAZMA

- Do Majör Tonunda Müziksel Yazma
- La Minör Tonunda Müziksel Yazma

1. Aşağıdaki dizeğe çıkıcı/inici do majör dizi yazınız.

---

2. Öğretmeninizin çalacağı birlik, ikilik ve dörtlük nota/sus süre değerleri içeren do majör ezgi cümlelerini aşağıdaki dizelere yazınız.

Öğretmeninizin çalacağı birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik nota/sus süre değerleri içeren tartım cümlelerini aşağıdaki dizelere yazınız.

Öğretmeninizin çalacağı birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik nota/sus süre değerleri içeren do majör ezgi cümlelerini aşağıdaki dizelere yazınız.

Öğretmeninizin çalacağı uzatma noktası ve uzatma bağı içeren tartım cümlelerini aşağıdaki dizelere yazınız.

Öğretmeninizin çalacağı uzatma noktası ve uzatma bağlı tartımlar içeren do majör ezgi cümlelerini aşağıdaki dizmelere yazınız.

Öğretmeninizin çalacağı üçlemeli tartımlar içeren tartım cümlelerini aşağıdaki dizelere yazınız.

Öğretmeninizin çalacağı üçlemeli tartımlar içeren do majör ezgi cümlelerini aşağıdaki dizelere yazınız.

Öğretmeninizin çalacağı onaltılık nota/sus kümeleri içeren basit ölçülü tartım cümlelerini aşağıdaki dizelere yazınız.

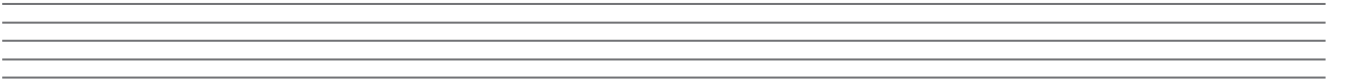
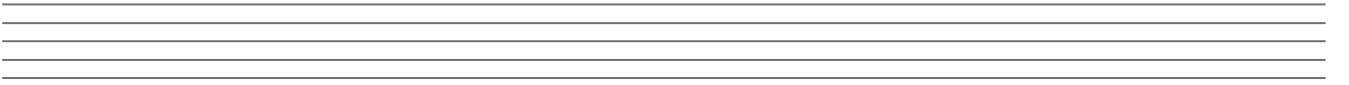
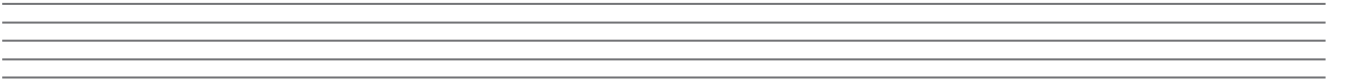
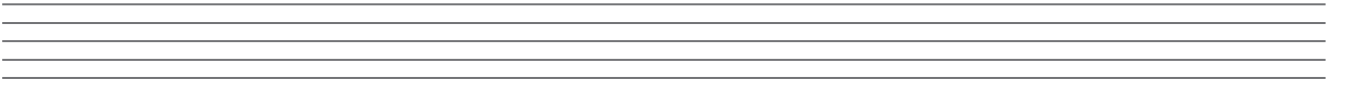
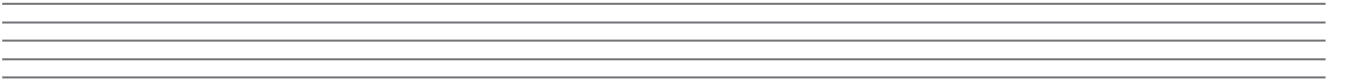
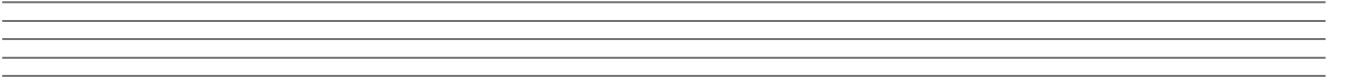
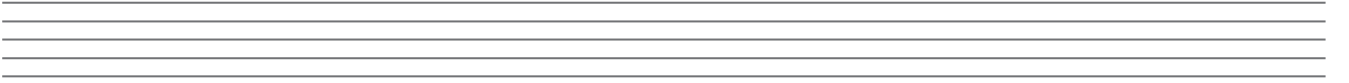
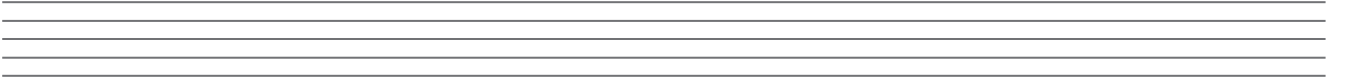

Öğretmeninizin çalacağı onaltılık nota/sus kümeleri içeren basit ölçülü do majör ezgi cümlelerini aşağıdaki dizelere yazınız.

Öğretmeninizin çalacağı bileşik ölçülü tartım cümlelerini aşağıdaki dizelere yazınız.

Öğretmeninizin çalacağı bileşik ölçülü do majör ezgi cümlelerini aşağıdaki dizelere yazınız.

Öğretmeninizin çalacağı eksik ölçülü tartım cümlelerini aşağıdaki dizelere yazınız.

Öğretmeninizin çalacağı eksik ölçülü do majör ezgi cümlelerini aşağıdaki dizelere yazınız.

Öğretmeninizin çalacağı senkoplu tartımlar içeren basit ve bileşik ölçülü tartım cümlelerini aşağıdaki dizelere yazınız.

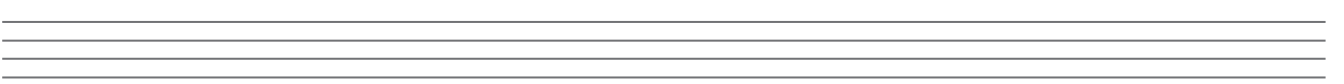
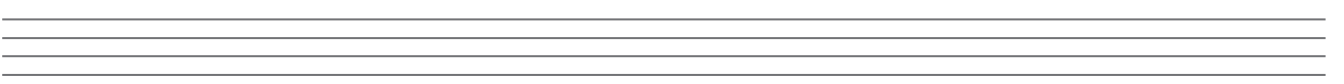
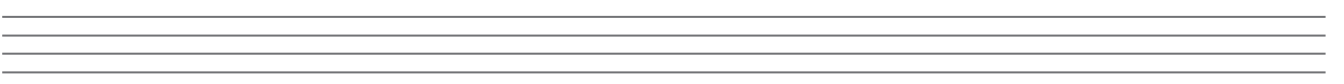
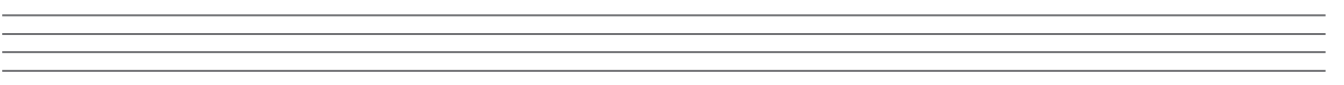
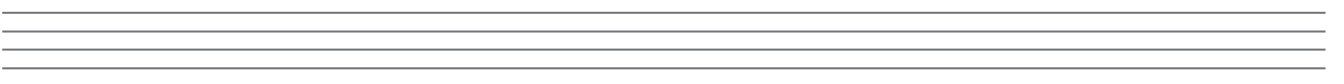
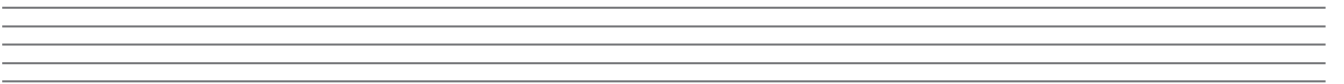
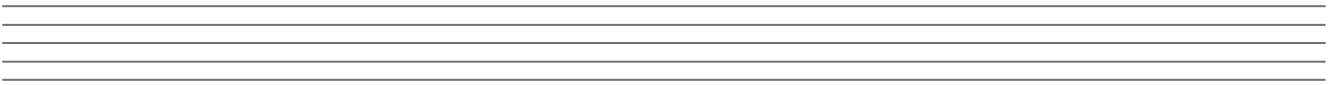
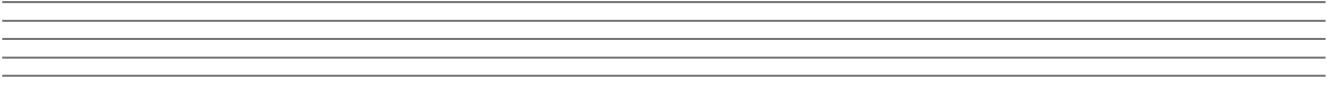

Öğretmeninizin çalacağı senkoplu tartımlar içeren basit ve bileşik ölçülü do majör ezgi cümlelerini aşağıdaki dizmelere yazınız.

• La Minör Tonunda Müziksel Yazma

ETKİNLİK 106

MÜZİKSEL YAZMA (DİKTE)

1. Aşağıdaki dizelere çıkıcı/inici doğal, armonik ve melodik la minör dizileri yazınız.

---

2. Öğretmeninizin çalacağı basit ve bileşik ölçülü la minör ezgi cümlelerini aşağıdaki dizelere yazınız.

Öğretmeninizin çalacağı basit ve bileşik ölçülü la minör ezgi cümlelerini aşağıdaki dizelere yazınız.

Öğretmeninizin çalacağı basit ve bileşik ölçülü la minör ezgi cümlelerini aşağıdaki dizelere yazınız.

Öz Değerlendirme Formları

Bu formlar kendinizi değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıda verilen ölçütlere göre müziksel yazma alanındaki çalışmalarınızı değerlendirerek sizi en iyi şekilde ifade eden seçeneğin altına (X) koyunuz.

Müziksel yazma (tartım dikte) öz değerlendirme formu.

ÖLÇÜTLER	DERECELER				
	Yetersiz	Geçer	Orta	İyi	Çok İyi
	1	2	3	4	5
Çalınan tartım cümlesinin ölçü sayısını algılama.					
Çalınan tartım cümlesinin ritmik kalıbını çözümleme.					
Çalınan tartım cümlesini bellekte tutabilme.					
Çalınan tartım cümlesindeki üçleme, senkop, uzatma noktası gibi ritmik yapıları algılama.					

Müziksel yazma (ezgi dikte) öz değerlendirme formu.

ÖLÇÜTLER	DERECELER				
	Yetersiz	Geçer	Orta	İyi	Çok İyi
	1	2	3	4	5
Çalınan ezginin tonalitesini algılama.					
Çalınan ezginin ölçü sayısını algılama.					
Çalınan ezginin ritmik kalıbını çözümleme.					
Çalınan ezginin aralıklarını algılama.					
Çalınan ezgi motiflerini bellekte tutabilme					
Çalınan ezgi cümlesindeki üçleme, senkop, uzatma noktası gibi ritmik yapıları algılama.					

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1. ÜNİTE	
A)	1. dizek 2. nota 3. Anahtarlar 4. fa 5. sol
B)	1. B 2. C 3. C

2. ÜNİTE	
A)	1. Sekizlik 2. Otuz ikilik
B)	1. B 2. D 3. D 4. B 5. E 6. B 7. E 8. E 9. D 10. C 11. D

3. ÜNİTE	
A)	1. Ölçü 2. ölçü çizgisi
B)	1. C 2. D 3. D 4. B 5. E 6. D 7. E 8. C 9. C 10. C 11. C 12. E

4. ÜNİTE	
	1. C 2. E 3. C 4. C 5. A 6. E 7. C 8. E 9. B 10. C 11. D

5. ÜNİTE	
A)	1. tam ton 2. diyatonik 3. kromatik
B)	1. B 2. C 3. C 4. C 5. B 6. D 7. E 8. C 9. B

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

A

- adagio** : Ağır ve gösterişli. Metronom hız aralığı 66-76.
- allegretto** : Moderato ile allegro arası, çabukca tempo. Metronom hız aralığı 112-120.
- allegro** : Çabuk, canlı. Metronom hız aralığı 120-168.
- andante** : Rahat, yavaş. Metronom hız aralığı 76-108.

B

- bemol** : Önüne konulduğu notayı yarım ses pestleştiren ses değiştirici işaret.

C

- crescendo** : Birbirini izleyen notalarda sesin giderek gürleşeceğini belirten işaret.
Simgesi:

D

- diyez** : Önüne konulduğu notayı yarım ses incelten (tizleştiren) ses değiştirici işaret.
- decrescendo** : "Sesi söndürerek" ses gürlüğü giderek hafifletme.
Simgesi:

E

- eksen** : Tonik, durgu, karar. Dizinin ilk derecesi, diziye adını veren ses.
- entonasyon** : Tona göre ses temizliği, rengi ve uyumu.

F

- fine** : Müziğin sona ermesi gereken yere yazılan terim.
- forte** : Kuvvetli, güçlü.

K

- kromatik** : İsimleri aynı olan seslerin yarım ton ara ile dizilmeleri.

L

- largo** : Çok ağır. Metronom hız aralığı 44-50.

M

- majör** : 1. "Büyük" anlamında kullanılan bir sözcük.
2. Bir dizinin, iki tam aralıktan oluşan ilk üçlüsüne verilen ad.
3. İlk üçlüsü majör olan tonal dizi (majör dizi).
- marş** : Grupları aynı düzende yürütmek (askeri marş), ulusal birliği güçlendirmek (ulusal marş), bazen de kederli bir ortam oluşturmak için (cenaze marşı gibi) yazılan belirgin ve güçlü vurgulamalı kısa müzik.

mezzoforte : Orta kuvvette.

minör : 1. "Küçük" anlamında kullanılan bir sözcük.
2. Bir dizinin bir tam ve bir yarım aralıktan oluşan ilk üçlüsüne verilen ad.
3. İlk üçlüsü minör olan tonal dizi (minör dizi).

N

natürel : Bemol veya diyez almış bir notanın doğal haline döneceğini belirten ses değiştirici işaret.

O

oktav : Sekizli aralık.

P

piyano : Hafif, yumuşak sesli.

presto : Hızlı, çevik. Metronom hız aralığı 168-200.

R

ritim : Tartım.

S

sansibl : Yeden. Karar sesinden önceki nota. Dizide yedinci derecedeki ses.

T

tonalite : Dizilerin yapılanmasını oluşturan kurallar bütünü.

tonik : Eksen. Dizinin ilk derecesi, diziye adını veren ses.

transpoze : Aktarım. Bir yapının yazıldığı tondan başka bir tona, aralıklarının korunarak taşınması.

triole : Üçleme. Bir vuruşun üç eşit zamana bölünmesi.

U-Ü

ünison : Tek sesli.

V

vals : 3/4'lük ölçüde dans ve dansın müziğine verilen ad.

Y

yeden : Sansibl. Karar sesinden önceki nota. Dizide yedinci derecedeki ses.

KAYNAKÇA*

- Acay, S. (2006). *Açık Değişimli Tonal ve Makamsal Solfejler*, Ankara: Önder Matbaacılık, 1. Basım.
- Aktüze, İ. (2003). *Ansiklopedik Müzik Sözlüğü*, İstanbul: Pan Yayıncılık, 1. Basım.
- Balkan, A. (2008). *Solfej*, Malatya: Kendi Yayını.
- İldan, H. (2010). *Müzik Teorisi Nota Okuma ve Öğrenme Metodu-Bona*, İstanbul: Bemol Müzik Yayınları.
- Cangal, N. (2002). *Armoni*, Ankara: Arkadaş Yayınevi, 2. Baskı.
- Cardoso, B. ve Macarenhas, M. (1973). *Curso Completo de Teoria Musical e Solfejo*, Volume 1, Volume 2, Brasil, Rio de Janeiro.
- Çakar, Ş. Ş. (2004). *Türk Müziği Teorisi ve Makamlar*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Çalışır, F. (2004). *Müzik Dili Sözlüğü*, Ankara: Yeni Dağarcık Yayınları.
- Çelikkol, E. (1994). *150 Eseriyle Erdinç Çelikkol*, Bursa.
- Çelikkol, E. (2000). *Türk Musikisi Bilgileri*, Bursa: F. Özsan Matbaacılık.
- Çelikkol, E. (1988). *Türk Musikisi Bölümü 1, 2, 3, 4. Sınıf Ders Kitapları*, Bursa.
- Danhauser, A. (1997). *Temel Müzik Kuralları*, çev. İlhan Baran, Ankara: Önder Matbaası.
- Egemen, H. (2003). *Sistemik Solfej Eğitimi*, İstanbul: Bemol Müzik Yayınları, 1. Baskı.
- Fontaine, F. (2000). *Traité Pretique du Rythme Mesuré*, Paris: Editions Henry Lemoine.
- Ghezso, M. A. (1980). *Music Theory, Ear Training, Rhythm, Solfege and Dictation, a Comprehensive Course*, Alabama: University of Alabama Press.
- Haciev, P. (2005). *Temel Müzik Teorisi*, çev. Ahter Destan, İstanbul: Pan Yayıncılık, 2. Basım.
- Kalender, C. ve Keskin, L. (2009). *Bağlama Eğitimi*, Ankara: Arkadaş Yayınevi, 2. Baskı.
- Karadeniz, M. E. (1965). *Türk Müsikişinin Nazariye ve Esasları*, Ankara: İş Bankası Kültür Yayınları.
- Karolyi, O. (1996). *Müziğe Giriş*, çev. Mehmet Nemutlu, İstanbul: Pan Yayıncılık, 2. Basım.
- Köse, Y. (2012). *Uygulamalı Armoni Öğretimi*, İzmir: Arvo Yayınları.
- Lavignac, A. (2000). *Des Solfejes Volume 1A, 1B, 2A, 2B*, Paris: Henry Lemoine Yayını.
- Lemoine, H. (1955). *Editions*, Fransa: Henry Lemoine Yayını.
- Özçelik, S. (2003). *Müzikal Dikte ve Solfej*, Ankara: Başkent Matbaacılık, 1. Baskı.
- Özdemir, M. (2001). *Armoni*, İzmir: Kanyılmaz Matbaacılık., İzmir, 2001.
- Özgür, Ü. ve Aydoğan, S. (2004). *Müziksel İşitme Okuma Eğitimi ve Kuram 1. Kitap*, Ankara: Sözkese Matbaası, 3. Baskı.
- Özgür, Ü. ve Aydoğan, S. (2003). *Müziksel İşitme Okuma Eğitimi ve Kuram 2. Kitap*, Ankara: Sözkese Matbaası, 1. Baskı.
- Özgür, Ü. ve Aydoğan, S. (2005). *Müziksel Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası*, Ankara: Sözkese Matbaası, 1. Baskı.
- Özkan, İ. H. (2006). *Türk Musikisi, Nazariyatı ve Usulleri*, İstanbul: Ötüken Neşriyat, 8. Basım.
- Sağlam, A. (2004). *Müzik Yetenek Sınavlarına Hazırlık*, İstanbul: Aktüel Yayınları, 1. Baskı.
- Say, A. (2001). *Müziğin Kitabı*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 1. Basım.
- Signell, K. L. (2006). *Makam*, çev. İlhami Gökçen, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Sözer, V. (1986). *Müzik ve Müzisyenler Ansiklopedisi, 1. ve 2. Cilt*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Sun, M. (1998). *Temel Müzik Eğitimi*, Ankara: Yurt Renkleri Yayınevi.
- Sun, M. (2004). *Türk Müziği Makam Dizileri*, Ankara: Sun Yayınevi, 1. Baskı.
- Sun, M. (2004). *Tonal Diziler ve Kadanslar*, Ankara: Sun Yayınevi, 1. Baskı.
- Sun, M. (2004). *Solfej 1*, Ankara: Sun Yayınevi, 1. Basım.
- Sun, M. (2008). *Solfej 2*, Ankara: Sun Yayınevi, 3. Basım.

* APA Kriterlerine göre hazırlanmıştır.

- Sun, M. ve Munzur, M. (2006). *Aralık Bilgisi*, Ankara: Sun Yayınevi, 1. Basım.
- Tabakoğlu, V. (2000). *Bona Müzik Teorisi*, Ankara: Yeni Dağarcık Yayınları.
- TRT Müzik Dairesi Başkanlığı, (1996). *TRT Türk Halk Müziği Repertuarı*, Ankara.
- TRT Müzik Dairesi Başkanlığı, (1998). *TRT Türk Sanat Müziği Seçme Eserler 1*, Ankara.
- TRT Müzik Dairesi Başkanlığı, (2009). *TRT Türk Sanat Müziği Seçme Eserler 2*, Ankara.
- Türk Dil Kurumu, (1998). *Türkçe Sözlük*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Dil Kurumu, (2005). *Yazım Kılavuzu*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Uluç, M. Ö. (2002). *Müzik Sözlüğü*, Ankara: Yurt Renkleri Yayınevi.
- Yavuzoğlu, N. (2011). *Uygulamalı Müzik Teorisi 2*, İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Zeki, E. (1985). *Taksimât Metodu-Bona*, İstanbul: Doğu LTD. ŞTİ. Matbaası.

GENEL AĞ ADRESLERİ

- <http://www.aboutmusictheory.com/classic-music-theory.html> (03.04.2017 12:45)
- <http://www.ars-nova.com/et/TOC.html> (03.04.2017 12:47)
- <http://www.earmaster.com/music-theory-online/ch01/chapter-1-1.html> (03.04.2017 12:48)
- http://www.edly.com/edlysmtfpp_sample.pdf (03.04.2017 12:50)
- <http://tobyrush.com/theorypages/pdf/0103rhythmnotation.pdf> (03.04.2017 12:51)
- <http://www.musictheory.net/lessons/10> (03.04.2017 12:53)
- <http://www.musictheory.org.uk> (03.04.2017 12:55)
- <http://www.risingsoftware.com/support/training/> (03.04.2017 12:59)
- <http://www.teoria.com/en/tutorials/> (03.04.2017 13:05)
- <http://www.treblis.com/notation/music.htm> (03.04.2017 13:07)